

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี

ปริญญานิพนธ์
ของ
กนกตักกนิษฐ์ เกษมพงษ์ทองดี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา
พฤษภาคม 2546
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี

บทคัดย่อ
ของ
กัญจน์นิษฐ์ เกษมพงษ์ทองดี

24 ก.ค. 2546

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา
พฤษภาคม 2546

๒๐๒๐๙

กันต์กนิษฐ์ เกษมพงษ์ทองดี. (2546). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล
บรมราชชนนี นนทบุรี. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาปรินญาณพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์
พรหมธิดา แสนคำเครือ และ รองศาสตราจารย์ เวธนี กรีทอง.

การวิจัยครั้งนี้มีมุ่งหมาย เพื่อค้นหาปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษา
พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี จำนวน 347 คน ประกอบด้วยนักศึกษาพยาบาล
ชั้นปีที่ 1 จำนวน 97 คน นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 จำนวน 73 คน นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 จำนวน
129 คน นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 จำนวน 48 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็น
แบบสอบถาม ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรม
ราชชนนี จังหวัดนนทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 8 ตัวแปร ได้แก่ นิสัยในการเรียน (X_{11})
การเข้าร่วมกิจกรรม (X_{18}) ทศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล (X_{12}) บรรยากาศในหอพัก (X_{17}) ความสัมพันธ์ระหว่าง
อาจารย์กับนักศึกษา (X_{15}) ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับเพื่อน (X_{16}) บรรยากาศในวิทยาลัย (X_{13}) และ
คะแนนเฉลี่ยสะสม (X_6) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ คือ .321, .297, .282, .238, .233, .223, .158
และ .139 ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี
จังหวัดนนทบุรี มี 10 ตัวแปร ได้แก่ ชั้นปีที่ 1 (X_1) ชั้นปีที่ 2 (X_2) ชั้นปีที่ 3 (X_3) ชั้นปีที่ 4 (X_4) คะแนนเฉลี่ย
สะสมในชั้นมัธยมปลาย (X_5) บิดามารดาอยู่ด้วยกัน (X_7) บิดามารดาหย่าร้างกันหรือแยกกันอยู่ (X_8) รายได้
ต่อเดือนของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง (X_9) ค่าใช้จ่ายในการศึกษาต่อเดือน (X_{10}) และบรรยากาศในชั้นเรียน
(X_{14})

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัด
นนทบุรี โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ นิสัยในการเรียน (X_{11}) การเข้าร่วมกิจกรรม (X_{18}) ทศนคติต่อวิชา
ชีพพยาบาล (X_{12}) บรรยากาศในชั้นเรียน (X_{14}) บรรยากาศในหอพัก (X_{17}) ชั้นปีที่ 3 (X_3) คะแนนเฉลี่ยสะสม
(X_6) และความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา (X_{15}) ตามลำดับ ซึ่งปัจจัยทั้ง 8 ประการนี้ สามารถร่วม
กันอธิบายความแปรปรวนของการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัด
นนทบุรี ได้คิดเป็นร้อยละ 26.30 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. สมการพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัด
นนทบุรี ได้แก่

4.1 สมการพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .989 + .300X_{11} + .123X_{18} + .184X_{12} - .198X_{14} + .119X_{17} - .135X_3 + .112X_6 + .148X_{15}$$

4.2 สมการพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = .248X_{11} + .160X_{18} + .160X_{12} - .209X_{14} + .197X_{17} - .171X_3 + .122X_6 + .117X_{15}$$

FACTORS EFFECTING ON ADJUSTMENT OF NURSING
STUDENTS OF BOROMARAJONANI COLLEGE OF NURSING
IN CHANGWATNONTHABURI

AN ABSTRACT
BY
KANKANIT KASAMPONGTHONGDEE

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University
May 2003

Kankanit Kasampongtongdee.(2003). Factors Effecting on Adjustment of Nursing Students of Boromrajonani College of Nursing in Changwat Nonthaburi. Master of Education degree in Educational Psychology at Srinakharinwirot University.
Project Advisor : Assis Prof. Promptida Sankamkrue
Asso.Prof.Vathanee Greethong.

The purposes of this research was to investigate factors effecting on adjustment of nursing students of Boromrajonani College of Nursing in Changwat Nonthaburi. The 347 samples were students of first class level 97, second class level 73, third class level 129, and forth class level 48. The instrument was a questionnaire of factors effecting on adjustment of nursing students. The data was analysisby the Peason Product Moment Correlation Coefficient and Multiple Regression.

The results indicated that :

1. There were significance positive correlation between the adjustment of nursing students of Boromrajonani College of Nursing in Changwat Nonthaburi at .01 level among 8 factors ; student learning behavior(x_{11}), student activity(x_{18}), attitude toward nursing career(x_{12}), dormitory atmosphere (x_{17}), interpersonal relationship between teacher-nursing student(x_{15}), interpersonal relationship between nursing student with peers(x_{16}), college environment(x_{13}), and GPA(x_6) there was correlation form the most to the least .321, .297, .282, .238, .233, .223, .158 and .139.

2. There were on significance positive correlation between the adjustment of nursing students of Boromrajonani College of Nursing in Changwat Nonthaburi at .01 level among 10 factors ; first class level(x_1), second class level(x_2), third class level(x_3), forth class level(x_4), GPA(x_5), parets marital status(x_7, x_8), family income(x_9), financial responsibility(x_{10}) and learning atmosphere(x_{14}).

3. Predictors for adjustment of nursing students of Boromrajonani College of Nursing in Changwat Nonthaburi form the most to the least ; student learning behavior(x_{11}), student activity(x_{18}), attitude toward nursing career(x_{12}), dormitory atmosphere(x_{17}), third class level(x_3), GPA(x_6) and interpersonal relationship between teacher-nursing student(x_{15}) these variables predicted adjustment of nursing students about percentage of 26.30 at .01 level.

4. The predicted equation proved to be significantly predictors of adjustment of nursing students of Boromrajonani College of Nursing in Changwat Nonthaburi were as follow :

4.1 In term of raw score were ;

$$\hat{Y} = .989 + .300X_{11} + .123X_{18} + .184X_{12} - .198X_{14} + .119X_{17} - .135X_3 + .112X_6 + .148X_{15}$$

4.2 In term of standard score were ;

$$Z = .248X_{11} + .160X_{18} + .160X_{12} - .209X_{14} + .197X_{17} - .171X_3 + .122X_6 + .117X_{15}$$

ปริญญานิพนธ์

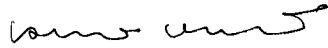
เรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี

ของ

นางสาวกนกนิจฐ์ เกษมพงษ์ทองดี

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพรณี หะวานนท์)

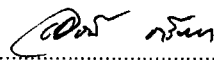
วันที่..... เดือน..... พ.ศ. 2546

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

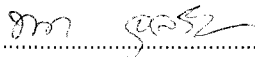
ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำเครือ)

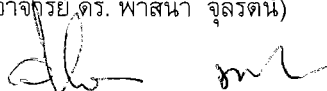
กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ เวชนี กรีทอง)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ ดร. พาสณา จุลรัตน์)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา)

ประกาศคุณประการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำเครือ ประธานที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์เวธณี กริทอง กรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ อาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์และอาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา กรรมการสอบปากเปล่าที่ได้รับการแต่งตั้งเพิ่มเติม ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนวคิด ข้อเสนอแนะ พร้อมทั้งตรวจแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ จนกระทั่งสำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างมาก และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และอาจารย์ นิราศศิริ โรจนธรรมกุล ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ นายแพทย์เสรี หงษ์หยก ผู้อำนวยการโรงพยาบาลพระนั่งเกล้า นนทบุรีและอาจารย์นิตยา ดำรงวุฒิ รองผู้อำนวยการสถาบันพระบรมราชชนก ที่กรุณาให้คำแนะนำและความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้

ขอขอบคุณคุณเพชรรัตน์ เอี่ยมละออ ซึ่งเปรียบเสมือนบุคคลในครอบครัวที่ให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือและเป็นแรงผลักดันให้ผู้วิจัยทำปริญญานิพนธ์เล่มนี้ได้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ท้ายที่สุดนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงและขอน้อมระลึกถึงพระคุณของบิดา มารดา ที่เป็นกำลังใจ ให้การสนับสนุน ให้ความรักความเมตตา ประโยชน์อันใดที่ได้จากการทำปริญญานิพนธ์นี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดา ครูอาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้กับผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจนปริญญานิพนธ์สำเร็จและทำให้ผู้วิจัยสำเร็จการศึกษา

กนกต์กนิษฐ์ เกษมพงษ์ทองดี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
กรอบแนวคิด	7
สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
ความหมายของการปรับตัว	9
สาเหตุที่ทำให้เกิดการปรับตัว	11
กลไกในการปรับตัว	13
ลักษณะการปรับตัว	14
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว	19
ปัจจัยด้านส่วนตัว	19
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	20
ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล	21
นิสัยในการเรียน	24
เงินค่าใช้จ่ายรายเดือน	25
ปัจจัยด้านครอบครัว	26
สถานภาพสมรสของบิดา มารดา	26
ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดา มารดาหรือผู้ปกครอง	28
ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม	28
บรรยากาศในวิทยาลัย	28
บรรยากาศการเรียนการสอน	32
บรรยากาศในหอพัก	37
การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา	38
สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์	42
สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน	44

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	50
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	50
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	50
การหาคุณภาพของเครื่องมือ	59
การวิเคราะห์ข้อมูล	59
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	60
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
ผลวิเคราะห์ข้อมูล	62
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	68
ความมุ่งหมายของการวิจัย	68
วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล	69
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
อภิปรายผล	71
ข้อเสนอแนะ	77
บรรณานุกรม	79
ภาคผนวก	88
ประวัติย่อผู้วิจัย	109

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามชั้นปี	50
2 แสดงจำนวนและร้อยละของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยบรมราชชนนี นนทบุรี จำแนกตามชั้นปีที่กำลังศึกษา และสถานภาพสมรสของบิดามารดา	63
3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในวิทยาลัยและปัญหาการเรียน	64
4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว	65
5 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัย บรมราชชนนี นนทบุรี โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)	66
6 แสดงการวิเคราะห์ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยบรมราชชนนี นนทบุรี	67
7 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามนิสัยการเรียน	102
8 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล	103
9 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามด้านสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย	104
10 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา	106
11 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามการปรับตัวของนักศึกษา	107

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง และวิทยาการใหม่ ๆ การดำเนินชีวิตของมนุษย์ในปัจจุบันให้ประสบความสำเร็จต้องอาศัยองค์ประกอบหลายประการ ทั้งองค์ประกอบที่มีความสำคัญยิ่งคือ การมีสุขภาพจิตที่ดี มีจิตใจเข้มแข็ง สามารถแก้ปัญหาและเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ ที่ผ่านมาในชีวิตได้ (เยวานาฏ ผลิตพันธ์เกียรติ. 2543 :1) ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมส่วนใหญ่มักจะเป็นผลมาจากการปรับตัวไม่ดีของบุคคลซึ่งอาจมีสาเหตุที่แตกต่างกันไป ดังที่โคลแมนและแฮมเมน (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 71 ; อ้างอิงจาก Coleman and Hammen. 1974 : 93 - 94) ได้กล่าวถึงปัญหาการปรับตัวของบุคคลว่าอาจมีสาเหตุมาจาก ตัวบุคคลที่ต้องเผชิญกับสภาพการณ์หรือสภาพแวดล้อมที่มีความกดดัน และเมื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งเผชิญปัญหาไม่ว่าปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นจะมาจากตัวบุคคลเองหรือปัญหาที่เป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมโดยทั่ว ๆ ไป บุคคลนั้นก็จะพยายามปรับตัวต่อสภาพที่เป็นปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ เพื่อให้สภาวะของความกดดัน ความเครียด ความวุ่นวายใจและความกังวลใจค่อย ๆ คลี่คลายลงจนกระทั่งหมดไปในที่สุด แต่อย่างไรก็ตาม ปรากฏว่าบุคคลบางคนนั้นไม่สามารถจะจัดปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้หมดสิ้นไปได้ เมื่อเป็นเช่นนี้สภาวะของความวุ่นวายใจ อึดอัดใจหรือไม่เป็นสุขใจจะยังคงมีอยู่ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ ลักษณะ สรีวิวัฒน์ (2530 : 165) ที่กล่าวว่า บุคคลมีการปรับตัวเพื่อลดความตึงเครียดและความไม่สบายใจด้วยวิธีการที่แตกต่างกันแล้วแต่ปัญหาหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ถ้าใครปรับตัวได้ก็ไม่เกิดปัญหา แต่ถ้าใครปรับตัวไม่ได้ก็ย่อมเกิดปัญหาตามมา ผู้ที่จะดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงจะต้องมีความสามารถในการปรับตัวอยู่ตลอดเวลา บุคคลที่มีความสามารถในการปรับตัวจะสามารถดำเนินชีวิตไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางได้อย่างประสบผลสำเร็จ ดังนั้น บุคคลจึงจำเป็นต้องรู้จักปรับตัว เพื่อบรรเทาความเครียด ความคับข้องใจให้เบาบางลง เพื่อที่จะช่วยรักษาคุณภาพแห่งชีวิตไว้ให้ได้ ความสามารถในการปรับตัวจึงมีความสำคัญยิ่งต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทุกคน (นิภา นิธยาน. 2530 : 9 -10)

การปรับตัวเป็นกิจกรรมสำคัญของชีวิต เป็นกระบวนการทางจิตเพื่อคงไว้ซึ่งสุขภาพจิตที่ดี การปรับตัวเกิดขึ้นเนื่องจากแรงผลักดันภายในตัวคน การที่บุคคลจะปรับตัวได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของบุคคลนั้นและสภาพแวดล้อม หรือสถานการณ์ที่บุคคลกำลังเผชิญอยู่สถานการณ์เหล่านี้ทำให้เกิดความเครียดขึ้น บุคคลจึงต้องพยายามหาวิธีการปลดปล่อยความเครียดเหล่านั้นออกไป เพื่อเป็นการรักษาสมดุลของชีวิตไว้ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้บุคคลเกิดการปรับปรุงพฤติกรรมของตนที่เรียกว่า “การปรับตัว” นั้นเอง ซึ่งถ้าบุคคลมีการปรับตัวดีก็จะช่วยให้บุคคลนั้นมีความสุข มีความสบายใจ มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถช่วยเหลือผู้อื่นได้ดี ลักษณะเช่นนี้เป็นลักษณะที่พึงปรารถนาในสังคม แต่ถ้าบุคคลไม่สามารถปรับตนเองได้จะทำให้เกิดปัญหาทางด้านจิตใจตามมาภายหลัง ซึ่งจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาตนเอง และอาจทวีความรุนแรงจนเป็นผลร้ายต่อตนเองและสังคมโดยรวมได้หากไม่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงในทันทีทันใด (อรพินทร์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ. 2532 : 1) คำดังกล่าวของลาซารัส (Lazarus. 1969 : 17 - 21) ที่กล่าวว่ามนุษย์ต้องมีการปรับตัวและปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองให้สอดคล้องกับความต้องการของตนเองและสภาพแวดล้อมทางสังคมวิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ให้บริการสุขภาพแก่สังคม เพื่อส่งเสริมสุขภาพทั้งทาง

ด้านร่างกายและจิตใจของประชาชน โดยการให้การพยาบาลโดยตรง การสอนและการเป็นตัวอย่างที่ดีทางด้านสุขภาพ การปฏิบัติการพยาบาลจะให้แก่ประชาชนโดยทั่วไป ทั้งที่เป็นผู้เจ็บป่วยและไม่เจ็บป่วยและรวมไปถึงการจัดสิ่งแวดล้อมในสังคม ตลอดจนการบริการสุขภาพแก่ครอบครัวและชุมชน

(ผ่องศรี เกียรติเลิศนภา. 2536 : 1)

การศึกษาเพื่อมุ่งสู่ความเป็นพยาบาลวิชาชีพที่มีคุณภาพนั้น เป็นภาระรับผิดชอบที่สำคัญของนักศึกษาพยาบาลทุกคน ซึ่งกำลังอยู่ในช่วงพัฒนาการของวัยรุ่นตอนปลาย อันเป็นวัยที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงตามพัฒนาการของชีวิต ทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา นอกจากนี้นักศึกษาต้องปรับตัวต่อสภาพการเรียนรู้ การสอนในวิชาชีพพยาบาล ซึ่งมีลักษณะพิเศษที่สำคัญ คือ นักศึกษาต้องศึกษาเกี่ยวกับชีวิตมนุษย์และการลงมือปฏิบัติจริงกับชีวิตมนุษย์ ต้องใช้ความรอบคอบ ระมัดระวังและรับผิดชอบต่ออย่างสูง เพราะการผิดพลาดอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตผู้ป่วยได้ (วาสนา แซ่มเขต. 2538 : 88) จากการศึกษาของ กอบกาญจน์ ศรประสิทธิ์ พบว่า นักศึกษาต้องย้ายเข้ามาอยู่ในหอพัก ของวิทยาลัย ต้องรับผิดชอบต่อชีวิตส่วนตัว ในด้านการเรียนรู้ด้านสังคม และสิ่งแวดล้อม ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของหอพัก ทำให้เกิดความวุ่นวาย ไม่มีความสุข

ในการศึกษาวิชาชีพพยาบาล นักศึกษาต้องศึกษาความรู้พื้นฐานทั่วไป ความรู้พื้นฐานวิชาชีพ มีการศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ตามหลักสูตรการพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุข ได้กำหนดการจัดการเรียนการสอนไว้อย่างต่อเนื่อง เป็นขั้นตอนในแต่ละชั้นปีของการศึกษา ด้วยเหตุดังกล่าวทำให้นักศึกษาต้องมีการปรับตัวตลอดเวลา (สุจินต์ ยมศรีเคน. 2536 : 1 - 2)

การเรียนการสอนในภาคทฤษฎี เป็นการเรียนการสอน เพื่อให้นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจ ในเนื้อหา ทฤษฎี หลักการปฏิบัติและวิธีปฏิบัติควบคู่ไปกับการปลูกฝังด้านเจตคติ เพื่อเตรียมนักศึกษาให้พร้อมเป็นพยาบาลที่ดี การเรียนการสอน แบ่งเป็นการบรรยาย การเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก (Problem Base Learning) การสาธิต การปฏิบัติ หรือทดลองในห้องปฏิบัติการ ในการเรียนการสอนจะเน้นความรู้เฉพาะวิชาเฉพาะมากกว่าการนำความรู้จากวิชาที่เรียน ไปสู่การปฏิบัติวิชาชีพ นอกจากนั้นการวัดผลซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการเรียนวิชาต่าง ๆ จะวัดความรู้เฉพาะวิชามากกว่าการตัดสินใจแก้ปัญหา ซึ่งต้องเผชิญในสถานการณ์ในขณะให้การพยาบาล ดังนั้นผลกระทบที่ตามมาคือ นักศึกษาไม่สามารถประยุกต์ความรู้ไปใช้ในการดูแลผู้ป่วยได้ (ผ่องศรี เกียรติเลิศนภา. 2536 : 4) ส่วนการเรียนการสอน แบบบรรยาย นักศึกษาจะประสบปัญหาในการจับประเด็นที่อาจารย์สอนและจดคำบรรยายไม่ทัน นักศึกษาต้องปรับตัวในเรื่องนี้มากและอุปสรรคต่อผลการเรียนของนักศึกษาอีกประการหนึ่ง คือ เนื้อหาวิชาต่าง ๆ มีมาก อาจารย์ จึงต้องเร่งสอนเพื่อให้ทันบทเรียน (ดวงพร ศรีจันทร์วงศ์. 2540 : 19 - 20)

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี จังหวัดนนทบุรี เป็นวิทยาลัยที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุข นักศึกษาพยาบาลที่เข้ามาศึกษาในวิทยาลัยจะมีอายุระหว่าง 18 – 25 ปี ซึ่งอยู่ในวัยรุ่นตอนปลาย และเป็นวัยกำลังเติบโตไปสู่ผู้ใหญ่ นอกจากสภาพร่างกายจะอยู่ในระหว่างการพัฒนาแล้ว ทางด้านอารมณ์และจิตใจก็อยู่ในระยะที่เปลี่ยนแปลงคือ มีอารมณ์อ่อนไหวง่าย ต้องการความรักความเห็นอกเห็นใจ ต้องการที่พึ่งและที่ปรึกษา เพื่อความมั่นคงทางด้านจิตใจ ประกอบกับนักศึกษาต้องประสบกับภาวะย้ายถิ่น ต้องแยกจากครอบครัวเข้าไปอยู่ในหอพักหรือสภาพแวดล้อมใหม่ ทำให้ขาดผู้ที่เคยให้คำปรึกษาใกล้ชิด ต้องรับผิดชอบต่อชีวิตส่วนตัวในการเรียนรู้ ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของหอพัก ทำให้เกิดความวุ่นวายและไม่มีความสุข การเข้าไปอยู่ในหอพัก นักศึกษาจะพักร่วมกับเพื่อน ๆ ที่มีความแตกต่างกันทั้งการอบรมเลี้ยง

คุณภาพ และอุปนิสัย สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ทำให้นักศึกษาต้องปรับตัวให้เข้ากับกลุ่มเพื่อนในชั้นปีเดียวกัน กลุ่มพี่ ระบบอาวุโส และบรรยากาศของหอพัก นักศึกษาที่ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ดังกล่าวได้ จะเกิดปัญหาสุขภาพจิต ในเวลาต่อมาซึ่งจะมีผลต่อการศึกษา ดังที่เฟลเคอร์ (Felker. 1973 : 559 - 560) ได้ศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์ของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาที่ไม่สามารถสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น หรือสิ่งแวดล้อมใหม่ได้ตั้งแต่ปีแรกของการศึกษา ในระดับอุดมศึกษา จะเกิดความเครียดทางจิตใจและมีผลต่อสุขภาพจิตตามมา ระยะเวลาของการศึกษาในชั้นปีที่ 1 ของนักศึกษา จึงเป็นระยะวิกฤตที่สำคัญที่มีผลต่อการศึกษาต่อไปอีก 3 ปีข้างหน้า อีกทั้งประสบการณ์ ที่ผิดพลาดล้มเหลวที่นักศึกษาประสบในชั้นปีที่ 1 อาจเป็นผลทำให้ไม่สามารถศึกษาต่อไปจนสำเร็จได้ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี ในฐานะสถาบันระดับอุดมศึกษาที่มีหน้าที่รับผิดชอบ การผลิตพยาบาลระดับวิชาชีพ จึงควรได้มีการศึกษาและให้ความสนใจกับความสามารถ การปรับตัวของนักศึกษาอย่างจริงจัง และควรหาทางช่วยเหลือ เพื่อให้ นักศึกษาสามารถปรับตัวได้ ทั้งนี้หากนักศึกษามีปัญหา ในการปรับตัว ขณะศึกษาย่อมไม่เกิดผลดีต่อนักศึกษาทั้งปัจจุบันและอนาคต เพราะถ้าหากบุคคลในวิชาชีพพยาบาล มีปัญหาการปรับตัว และยังไม่ได้รับการแก้ไข เมื่อสำเร็จการศึกษาไปประกอบอาชีพ จะเป็นผู้ที่มีปัญหาการปรับตัวตลอดไป ทำให้ไม่ประสบความสำเร็จในการทำงานและผลกระทบที่สำคัญที่สุดคือ ผลเสียที่เกิดขึ้นกับผู้รับบริการทำให้ผู้รับบริการ ได้รับการพยาบาลที่มีประสิทธิภาพลดลงหรืออาจเกิดความผิดพลาด อันเป็นอันตรายต่อชีวิตของผู้รับบริการได้ ฉะนั้นหากได้รับการแก้ไข ตั้งแต่ต้นจะทำให้ประสิทธิภาพการทำงานสูงขึ้น และเป็นประโยชน์แก่ผู้รับบริการ

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี โดยศึกษาปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์ กับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นแนวการวางแผน ป้องกัน แก้ไขปัญหา และให้การช่วยเหลือหรือสนับสนุน ให้ นักศึกษามีการปรับตัวที่ดีขึ้น มีสุขภาพจิตที่ดี ตลอดจนเป็นแนวทางในการพัฒนา การจัดการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมวิทยาลัย และการจัดกิจกรรมนักศึกษาที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการศึกษาวิชาชีพพยาบาล อันจะส่งผลให้นักศึกษาสำเร็จเป็นพยาบาลที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย กับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้ปกครอง ครู อาจารย์ ของวิทยาลัยพยาบาล ที่จะทราบการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล อันเป็นพื้นฐานสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องดังกล่าว ได้หาทางส่งเสริม

และช่วยเหลือการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2545 จำนวน 347 คน ประกอบด้วยนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 จำนวน 97 คน นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 จำนวน 73 คน นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 จำนวน 129 คน นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 จำนวน 48 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี จำนวน 347 คน ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรทั้งหมด ประกอบด้วยนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 จำนวน 97 คน นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 จำนวน 73 คน นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 จำนวน 129 คน นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 จำนวน 48 คน

2. ตัวแปรที่จะศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

2.1.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่

2.1.1.1 ระดับชั้นปีที่ศึกษา

2.1.1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1.1.3 ทศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล

2.1.1.4 นิสัยในการเรียน

2.1.1.5 เงินค่าใช้จ่ายรายเดือน

2.1.2 ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่

2.1.2.1 สถานภาพสมรสของบิดา มารดา

2.1.2.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดา มารดาหรือผู้ปกครอง

2.1.3 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ได้แก่

2.1.3.1 บรรยากาศในวิทยาลัย

2.1.3.2 บรรยากาศการเรียนการสอน

2.1.3.3 บรรยากาศในหอพัก

2.1.3.4 การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา

2.1.3.5 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์

2.1.3.6 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน

2.2 ตัวแปรตาม คือ การปรับตัว

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การปรับตัว หมายถึง การที่นักศึกษาพยาบาลเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ยอมรับและจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองในสภาพแวดล้อม หรือสถานการณ์การต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม โดยจะปรากฏออกมาเป็นความรู้สึกนึกคิด หรือพฤติกรรมที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของตนเอง เพื่อให้

เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลและดำรงชีวิตอยู่ในสังคม อย่างมีความสุขปราศจากความคับข้องใจ โดยแบ่งการปรับตัวออกเป็น 3 ด้านคือ

1.1 การปรับตัวด้านการเรียน หมายถึง การที่นักศึกษาพยายามตั้งใจและเอาใจใส่ต่อการเรียน มีความคาดหวังจะเรียนให้ดีขึ้น มีความมุ่งมั่นจะเรียนให้สำเร็จ รู้จักขอคำปรึกษาและขอความช่วยเหลือด้านการเรียนจากบุคคลต่าง ๆ กล้าอภิปรายและซักถามข้อข้องใจกับอาจารย์ และมีความพึงพอใจในวิชาที่เลือกเรียน

1.2 การปรับตัวด้านสังคม หมายถึง การที่นักศึกษาพยายามเคารพในสิทธิของผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม เข้ากับผู้อื่น ๆ ได้ดี สนใจปัญหาต่าง ๆ รู้จักเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ มีความสุขกับการอยู่กับกลุ่มเพื่อน มีความพอใจในกฎระเบียบของสถาบันการศึกษา พึงพอใจต่อการเป็นอยู่ในหอพักและมีความรู้สึกผูกพันกับวิทยาลัย

1.3 การปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ หมายถึง การที่นักศึกษาพยายามทำอะไรด้วยตนเอง ไม่ต้องพึ่งผู้อื่น เป็นอิสระจากผู้อื่น มองเห็นคุณค่าในตนเอง เชื่อมมั่นในความสามารถของตนเอง รู้สีกว่าตนเองมีคุณค่า มีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม และสามารถควบคุมความเครียด ความกดดันทางด้านจิตใจที่ได้รับและมีความเป็นอยู่ที่มีความสุข

2. ปัจจัยส่งผลต่อการปรับตัว หมายถึง สิ่งส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลแบ่งเป็น 3 ด้าน ด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสภาพแวดล้อมในวิทยาลัย

2.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะของนักศึกษาพยาบาล ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ระดับชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษาและนิสัยในการเรียน

2.1.1 ระดับชั้นปีของนักศึกษาพยาบาล หมายถึง นักศึกษาพยาบาลที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2545 ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4

2.1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลที่แสดงผลเป็นระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม (Grade Point Average) ซึ่งในระดับชั้นปีที่ 1 ได้จากคะแนนเฉลี่ยสะสมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนคะแนนเฉลี่ยสะสมในระดับชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 ได้จากผลการเรียนเฉลี่ยทุกวิชา นับตั้งแต่เริ่มเรียนในภาคเรียนที่ 1 จนถึงภาคการศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่

2.1.3 ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล หมายถึง ความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมของนักศึกษาพยาบาลที่มีต่อวิชาชีพพยาบาล ดังนี้

2.1.3.1 ทัศนคติทางด้านความคิด หมายถึง การเห็นคุณค่า และประโยชน์ของลักษณะวิชาชีพพยาบาล

2.1.3.2 ทัศนคติทางความรู้สึก หมายถึง ความชอบ ความพอใจต่อวิชาชีพพยาบาล

2.1.3.3 ทัศนคติด้านแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรม หมายถึง การตั้งใจเรียน ตั้งใจฝึกปฏิบัติงาน สนใจซักถามข้อสงสัยต่าง ๆ เกี่ยวกับวิชาชีพพยาบาล

2.1.4 นิสัยในการเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่นักศึกษาพยาบาล ประพฤติปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอในการที่จะมุ่งมั่นศึกษา หากความรู้นั้นประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย ความตั้งใจ ความเอาใจใส่ในการเรียน การวางแผนการเรียน และการจัดระบบการเรียน การพัฒนาการเรียน ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ขยัน อดทน รับผิดชอบ ไม่ท้อถอย และภูมิใจในผลการเรียนของตนเอง

2.1.5 เงินค่าใช้จ่ายรายเดือน หมายถึง จำนวนเงินที่นักศึกษาพยาบาลได้จากบิดา มารดาหรือ ผู้ปกครอง เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ รายเดือน

2.2 ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่

2.2.1 สถานภาพสมรสของบิดา มารดา ได้แก่ คู่ (อยู่ด้วยกัน) และหม้าย (หย่าร้าง ,แยกกันอยู่และถึงแก่กรรม)

2.2.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดา มารดาหรือผู้ปกครอง หมายถึง เงินเดือนหรือรายได้พิเศษอื่น ๆ ของบุคคลในครอบครัว ซึ่งพิจารณาจากรายได้โดยเฉลี่ยเป็นรายเดือน

2.3 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย หมายถึง สภาพการณ์ต่าง ๆ ในวิทยาลัยที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่และส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษา แบ่งเป็น

2.3.1 บรรยากาศในวิทยาลัย หมายถึง ลักษณะทางกายภาพต่าง ๆ โดยทั่วไปในวิทยาลัย ได้แก่ อาคาร สนามกีฬา สถานที่พักผ่อน รวมทั้งสวัสดิการต่าง ๆ และกฎระเบียบต่าง ๆ

2.3.2 บรรยากาศการเรียนการสอน หมายถึง ลักษณะทางกายภาพต่าง ๆ ภายในห้องเรียนที่มีอิทธิพลต่อการเรียนของนักศึกษาพยาบาล ประกอบด้วย ลักษณะที่ตั้ง และอาคารสถานที่ ที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน การปฏิบัติงานและการดำเนินชีวิต ได้แก่ ห้องเรียน ห้องสมุด โรงอาหาร สนามกีฬา การตกแต่งอาคารสถานที่ ความสะอาด สวยงามและความปลอดภัย รวมทั้งสภาพการณ์ต่าง ๆ ภายในห้องเรียน ประกอบด้วย วิธีการสอนของอาจารย์ การมอบหมายงาน การประเมินผลพฤติกรรมของนักศึกษาระหว่างการเรียน พฤติกรรมของอาจารย์ในการสอน ระเบียบกฎเกณฑ์ในชั้นเรียน

2.3.3 บรรยากาศในหอพัก หมายถึง ลักษณะทางกายภาพต่าง ๆ ภายในหอพัก ได้แก่ สภาพของหอพัก ความปลอดภัย รวมทั้งความเหมาะสมของสภาพการเป็นอยู่ของนักศึกษาพยาบาล สวัสดิการต่าง ๆ กฎระเบียบต่าง การดำเนินงานในด้านอาหาร และบริการทางด้านสุขภาพอนามัย

2.3.4 การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา หมายถึง การที่นักศึกษาพยาบาลได้มีส่วนร่วมหรือเข้าร่วมกิจกรรมด้านต่าง ๆ ที่วิทยาลัยจัดขึ้น ได้แก่ กิจกรรมทางวิชาการ กีฬา นันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม และกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ซึ่งลักษณะการเข้าไปมีส่วนร่วมแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

2.3.4.1 การเข้าไปมีส่วนร่วมโดยตรง ได้แก่ การเข้าไปเป็นคณะทำงาน หรือการเป็นสมาชิกของชมรมต่าง ๆ ตลอดจนการเข้าร่วมกิจกรรม

2.3.4.2 การเข้าไปมีส่วนร่วมโดยอ้อม ได้แก่ การเข้าไปเป็นผู้ร่วมกิจกรรม คือ ดูโดยไม่มีส่วนร่วมใด ๆ กับกิจกรรมที่เกิดขึ้น

2.3.5 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับอาจารย์ หมายถึง การปฏิบัติที่อาจารย์กระทำต่อนักศึกษาพยาบาล และพฤติกรรมของนักศึกษาพยาบาลปฏิบัติต่ออาจารย์ ที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล

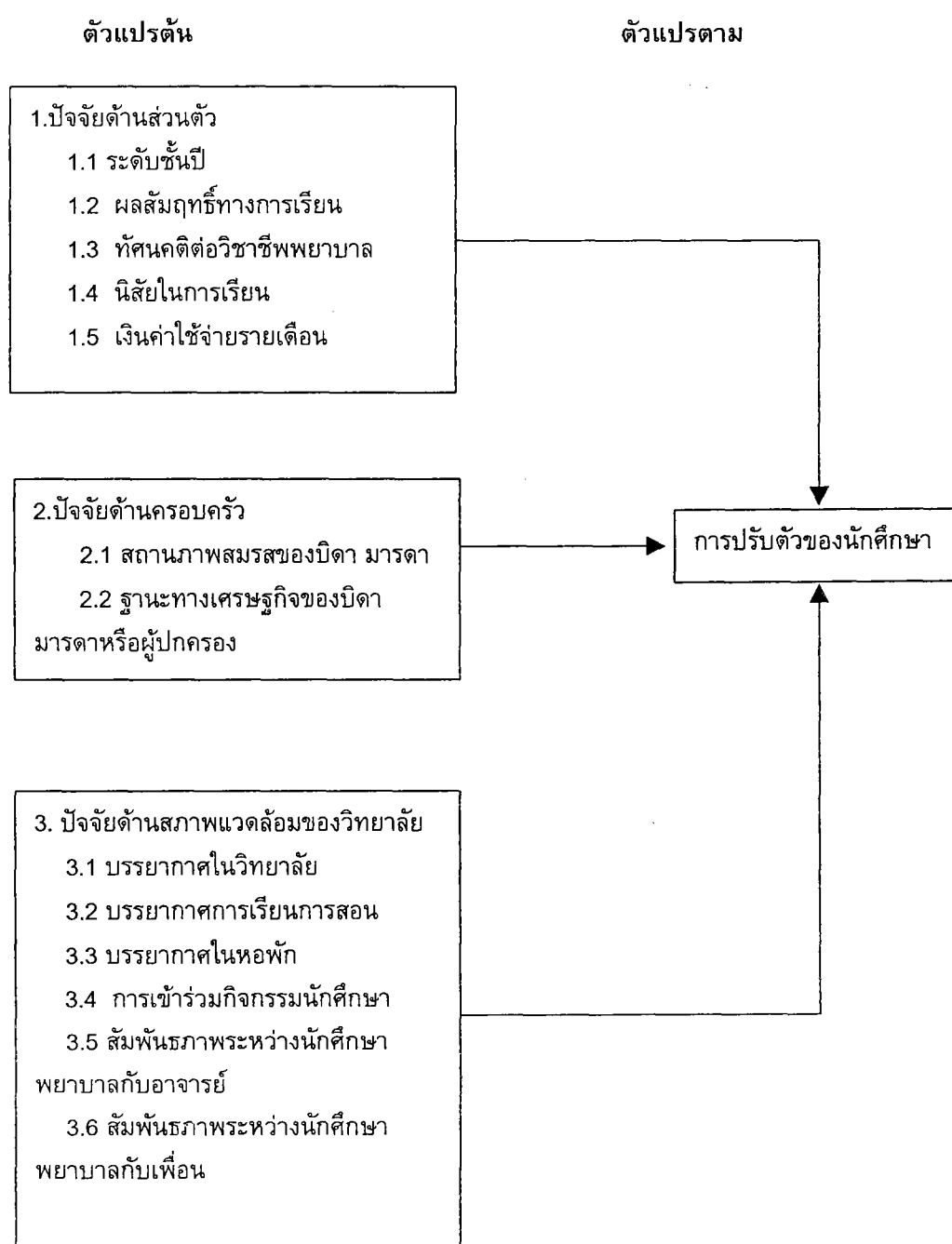
2.3.5.1 พฤติกรรมของอาจารย์ที่กระทำต่อนักศึกษาพยาบาล ได้แก่ การแสดงความห่วงใยเอาใจใส่ในด้านการเรียนและความเป็นอยู่ของนักศึกษาพยาบาล ความใกล้ชิดช่วยเหลือ การให้คำแนะนำปรึกษาทางการเรียนและการดำเนินชีวิต

2.3.5.2 พฤติกรรมของนักศึกษาพยาบาลที่ปฏิบัติต่ออาจารย์ ได้แก่ การแสดงความเคารพ การเชื่อฟังในคำสั่งสอนของอาจารย์ มีความรับผิดชอบในงานที่อาจารย์สั่ง การขอคำแนะนำและการปรึกษาจากอาจารย์ และการถือการปฏิบัติตนของอาจารย์เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

2.3.6 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับเพื่อน หมายถึง การแสดงออกระหว่างนักศึกษาพยาบาลกับเพื่อนที่แสดงออกถึงสัมพันธภาพที่ดี ได้แก่ การติดต่อสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อนของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยบรมราชชนนี การแลกเปลี่ยนความรู้ความคิด การช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ระหว่างเพื่อนและความสามารถในการทำงานกลุ่ม

3. นักศึกษาพยาบาล หมายถึง นักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 ปีการศึกษา 2545 ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี
2. ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ของวิทยาลัยส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารต่าง ๆ ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว
 - 1.1.1 ความหมายของการปรับตัว
 - 1.1.2 สาเหตุที่ทำให้เกิดการปรับตัว
 - 1.1.3 กลไกในการปรับตัว
 - 1.1.4 ลักษณะการปรับตัว
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว
 - 2.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว
 - 2.2 ปัจจัยด้านครอบครัว
 - 2.3 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว

1.1.1 ความหมายของการปรับตัว

การปรับตัว หมายถึง ผลของความพยายามของบุคคลที่ปรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นแก่ตนเอง ไม่ว่าปัญหานั้นจะเป็นปัญหาด้านบุคลิกภาพ ด้านความต้องการ หรือด้านอารมณ์ ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม จนเป็นสภาพการณ์ที่บุคคลนั้นสามารถอยู่ในสภาพแวดล้อมนั้น (Coleman and Hammen. 1981 : 109)

ลาซารัส (Lazarus. 1969 : 18) ได้อธิบายความหมายของการปรับตัวว่ามีกำเนิดเริ่มแรกมาจากวิชาชีววิทยา กล่าวคือ ดาร์วิน (Darwin) เป็นผู้เริ่มใช้คำว่า “การปรับตัว (Adaptation)” ในทฤษฎีว่าด้วยวิวัฒนาการในปี ค.ศ. 1859 โดยดาร์วิน ได้สรุปความคิดเห็นว่าสิ่งมีชีวิตที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมของโลก ที่เต็มไปด้วยภัยอันตรายได้เท่านั้นจึงดำรงชีวิตอยู่ได้ ต่อมานักจิตวิทยาได้นำคำว่า “การปรับตัว (Adaptation)” ในทางชีววิทยามาใช้ว่า “การปรับตัว (Adjustment)” โดยศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ในด้านที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวในแง่จิตวิทยา ลาซารัส ได้สรุป ความหมายของการปรับตัวว่า การปรับตัวประกอบด้วยกระบวนการหรือวิธีการทั้งหลายทางจิต ซึ่งมนุษย์ใช้ในการเผชิญข้อเรียกร้องหรือแรงผลักดันภายนอกและภายใน (นิภา นิธยาน. 2530 : 5) นอกจากนี้ ยังมีนักจิตวิทยาคนอื่น ได้ให้ความหมายของคำว่า การปรับตัวอีกหลายท่าน เช่น

กิลเมอร์ (Gilmer. 1971 : 73) ได้ให้ความหมายของการปรับตัวไว้ว่า เป็นการรับรู้ของบุคคล ที่เกี่ยวกับตนเองและสภาพแวดล้อม โดยไม่เทียบกับกฎเกณฑ์หรือระเบียบใด ๆ ทั้งสิ้น เป็นการรับรู้ของบุคคลแต่ละคนที่มีปฏิกิริยาโต้ตอบต่อสิ่งแวดล้อม เป็นการปรับตัวให้เข้ากับปัญหาและปรับสภาพปัญหาที่

เผชิญอยู่ให้เข้ากับความต้องการของตนเอง

กราชา และเคอเซนบัม (Grasha and Kirschenbaum, 1980 : 5) ได้ให้ความหมายของการปรับตัวไว้ว่า หมายถึง ความสามารถของคนเราจะจัดการกับปัญหาและความต้องการของสภาพแวดล้อมให้บรรลุผล

อาร์คอฟ (Arkoff, 1968 : 4) ได้ให้ความหมายของการปรับตัวไว้ว่า หมายถึง การปะทะสังสรรค์ของบุคคลกับสิ่งแวดล้อม โดยที่แต่ละบุคคลพยายามที่จะบรรลุความต้องการ และไปถึงเป้าหมายของตน ในขณะที่เดียวกันบุคคลอยู่ภายใต้ความกดดันจากสภาพแวดล้อม เพื่อให้มีพฤติกรรมในทางที่ถูกต้อง การปรับตัวนำไปสู่การทำงานที่ประสานสัมพันธ์กันระหว่างความต้องการของบุคคลและสิ่งแวดล้อม

โลวิงเจอร์และออสซิโอ (Loevinger and Ossorio, 1959 : 392 - 394) กล่าวว่า การปรับตัว หมายถึง การรับรู้ตนเองของบุคคลในระดับต่าง ๆ เช่น มีความพอใจในตนเองน้อย มีการยอมรับตนเองน้อย ความใกล้เคียงหรือผสมผสานระหว่างตนจริงกับตนในอุดมคติต่ำ พฤติกรรมหรือปรากฏการณ์ดังกล่าวจะเป็นลักษณะของความสามารถในการปรับตัวไม่ดี และในทางตรงกันข้ามการมีพฤติกรรมหรือปรากฏการณ์ การพิจารณาตนเองอยู่ในระดับสูง เช่นมีความพอใจในตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีค่า เป็นพฤติกรรมหรือปรากฏการณ์ที่แสดงให้เห็นถึงการปรับตัวที่ดี

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2524 : 108) ได้กล่าวว่า การปรับตัว หมายถึง กระบวนการที่บุคคลพยายามปรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นแก่ตนเอง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านอารมณ์ ปัญหาด้านบุคลิกภาพ และปัญหาด้านความต้องการให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม จนเป็นสภาพการณ์ที่ตนสามารถอยู่ได้ในสังคม หรือสภาพแวดล้อมนั้น ๆ

โสภา ชูพิกุลชัย (2528 : 140) ได้ให้ความหมายของการปรับตัวไว้ว่า หมายถึง ความสามารถในการเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ความเป็นอยู่โดยต้องคำนึงถึงความจริงต่าง ๆ นอกจากนี้ยังต้องเป็นผู้ที่สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขภายใต้กฎเกณฑ์ต่าง ๆ องค์กรสังคมและสมาคมต่าง ๆ ที่เข้าไปเกี่ยวข้อง

สุรางค์ จันทร์เอม (2527 : 84) ได้ให้ความหมายของการปรับตัวไว้ว่า หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายปลายทางในสิ่งแวดล้อมของตนมนุษย์ทุกคนจะต้องมีการปรับตัวด้วยกันทั้งสิ้น แต่ละคนจะมีแบบแผนในการปรับตัวแตกต่างกัน เพื่อตอบสนองความต้องการของตน นอกจากจะตอบสนองความต้องการทางร่างกาย เช่น อาหาร การออกกำลังกาย ยังตอบสนองความต้องการทางสังคมอีกด้วย ช่วยให้ทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วยความราบรื่น และเมื่อบุคคลได้รับในสิ่งที่ตนต้องการแล้วความตึงเครียดต่าง ๆ ก็จะผ่อนคลายลงไป

สมชาย วรดิเรก (2527 : 9) ได้ให้ความหมายของการปรับตัวไว้ว่า การปรับตัว คือ ลักษณะการกระทำในเรื่องความต้องการของมนุษย์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือความต้องการทางกาย ซึ่งหมายถึงความต้องการอาหาร น้ำ การออกกำลังกาย การขับถ่าย ส่วนความต้องการอีกอย่าง คือ ความต้องการตำแหน่งทางสังคม ความปลอดภัย ความรัก ความเป็นอิสระ และความสำเร็จ ดังนั้น การที่มนุษย์ตอบสนองความต้องการของตนเอง จึงเป็นความพยายามที่ต้องการให้การกระทำของตนเองสอดคล้องกับสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เขาอาศัยอยู่ จึงจะทำให้เขาสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

นงเยาว์ สมพิทยานุรักษ์ (2537 : 11) ได้สรุปว่า การปรับตัว หมายถึง ผลของความพยายามของบุคคลที่จะปรับสภาพที่เกิดขึ้นกับตนเอง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางด้านอารมณ์ สังคม บุคลิกภาพและด้านความต้องการ ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมจนเป็นสภาพการณ์ที่บุคคลนั้นสามารถอยู่ในสภาพ

แวดล้อมนั้น ๆ

จากความหมายของการปรับตัวที่กล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การปรับตัว หมายถึง การที่บุคคลเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ยอมรับและจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองในสภาพแวดล้อม หรือสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม โดยจะปรากฏออกมาเป็นความรู้สึกนึกคิดหรือพฤติกรรมที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของตนเอง เพื่อให้เกิดความสัมพันธอันดี ระหว่างบุคคลและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขปราศจากความคับข้องใจ

1.1.2 สาเหตุที่ทำให้เกิดการปรับตัว

พะยอม วงศ์สาครี (2526 : 12 - 14) ได้กล่าวถึงเหตุที่ก่อให้เกิดการปรับตัว คือ ความต้องการ (need) ของมนุษย์ทุกคน มนุษย์มีความต้องการหลายประการในชีวิต เช่น ความต้องการทางกาย ได้แก่ ความต้องการน้ำ อาหาร อากาศและสิ่งจำเป็นอื่น ๆ เพื่อการดำรงชีวิต นอกจากความต้องการทางกายแล้วสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ทางสังคม ยังผลักดันให้เกิดความต้องการอีกหลายอย่าง ได้แก่ ความต้องการความอบอุ่น ปลอดภัย ความรัก การได้รับการยกย่องนับถือ ความสำเร็จ ฯลฯ เมื่อความต้องการทั้งหลายได้รับการตอบสนองจะทำให้บุคคลรู้สึกสบายใจ มีความสุขในการดำเนินชีวิต แต่เมื่อความต้องการของบุคคลไม่ได้รับการตอบสนอง โดยมีอุปสรรคหรือปัญหาต่าง ๆ มาขัดขวาง บุคคลก็จะเกิดความเครียด วิตกกังวล สับสน ว้าวุ่นใจและความคับข้องใจ ทำให้ไม่มีความสุขในการดำเนินชีวิต ดังนั้นจึงต้องพยายามหาหนทางวิธีต่าง ๆ เพื่อขจัดหรือเพื่อทำให้ปัญหาต่าง ๆ เบาบางลงไป อันจะนำมาซึ่งความสุขความสบายใจในการดำเนินชีวิตต่อไป

นิภา นิธยาน (2530 : 71 – 87) กล่าวว่า การปรับตัวเกิดจากสาเหตุที่มนุษย์ต้องเผชิญกับแรงผลักดันที่มีอิทธิพลสำคัญกับการปรับตัว 2 ประการ คือ

1. แรงผลักดันภายนอก หรือข้อเรียกร้องอันเกิดจากสภาพแวดล้อม และแรงผลักดัน ที่ข้อเรียกร้องของสังคมหรือบุคคลที่มีความสัมพันธ์กัน

2. แรงผลักดันภายใน ซึ่งเป็นแรงกระตุ้นภายในตัวบุคคล ซึ่งเกิดจากสภาพทางสรีระ ได้แก่ ความต้องการสิ่งจำเป็นในการดำรงชีพ เช่น อาหาร น้ำ อากาศ ความอบอุ่น การพักผ่อน นอนหลับที่เพียงพอ อีกประการหนึ่ง คือ จากประสบการณ์ทางสังคมที่บุคคลนั้นได้เรียนรู้ในอดีต หรือประสบการณ์ที่ผ่านมา เรียกอีกนัยหนึ่งว่า “เหตุจูงใจทางสังคม” ได้แก่ ความต้องการจะมีเพื่อนฝูง ความต้องการความรัก ความต้องการความสำเร็จ และการเป็นที่ยกย่องนับถือ ซึ่งแรงกระตุ้นภายในทั้ง 2 ประการดังกล่าวนี้มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากันในการทำให้บุคคลเกิดความสุข หรือความทุกข์ ตลอดจนในการกำหนดพฤติกรรมการปรับตัวของบุคคลด้วย

วารินทร์ สายโอบเอื้อ (2522 : 159 – 160) กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดการปรับตัวว่าอาจเกิดจาก

1. มนุษย์ไม่สามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของตนได้ ซึ่งอาจเป็นเพราะอุปสรรคที่เนื่องจากตัวเองหรือผู้อื่น มีผลทำให้บุคคลเกิดความไม่สบายใจหรือคับข้องใจ

สำหรับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์นั้น มาสโลว์ (Maslow. 1954 : 80 – 92) ได้แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 ความต้องการด้านร่างกาย ได้แก่ ความหิว ความกระหายน้ำ อากาศ การขับถ่าย ของเสีย ความต้องการทางเพศ การพักผ่อน ความต้องการในการป้องกันความร้อนหนาว

1.2 ความต้องการความปลอดภัย ได้แก่ ความรู้สึกอบอุ่นมั่นคงการปกป้องคุ้มครองจาก

ผู้อื่น

1.3 ความต้องการความรัก และความเป็นเจ้าของ ได้แก่ ความต้องการความรัก ความอบอุ่น การมีส่วนร่วมรับผิดชอบในกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนการเข้าร่วมเป็นสมาชิกในหมู่คณะ

1.4 ความต้องการได้รับการยกย่องนับถือ ได้แก่ ความต้องการชื่อเสียงเกียรติยศ ความร่ำรวย ฐานะทางสังคม การยอมรับนับถือ และการยอมรับทางสังคม

1.5 ความต้องการสัจจะแห่งตน ได้แก่ การเข้าใจตนเองอย่างทอ้งแท้ ความเข้าใจความเป็นจริงของชีวิตและสรรพสิ่งทั้งหลาย ต้องการใช้พลังความสามารถของตนเองให้เต็มที่เพื่ออุทิศตนให้เป็นประโยชน์แก่มวลมนุษย์ ซึ่งเป็นความต้องการที่อยู่เหนือความต้องการที่เกี่ยวกับชื่อเสียง เกียรติยศ ความร่ำรวย หรือการกระทำเพื่อตนเอง

2. ความขัดแย้ง ซึ่งความขัดแย้งนี้ หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลไม่สามารถตัดสินใจเลือกกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามความต้องการของตนเอง ความขัดแย้งจำแนกเป็น 3 ลักษณะ คือ

2.1 ทางบวก เป็นความขัดแย้งที่เกิดจากการที่ต้องเลือกเพียงอย่างเดียวในสิ่งที่ตนเองชอบเท่า ๆ กัน ตั้งแต่ 2 – 3 อย่างขึ้นไป ยิ่งชอบทุกอย่างยิ่งต้องเลือกมากกว่าจะเลือกได้ก็ต้องใช้เวลา นาน แม้เลือกแล้วยังเสียดาย สิ่งที่ไม่สามารถจะเลือก

2.2 ทางลบ เป็นความขัดแย้งที่เกิดจากการที่บุคคลต้องเลือกในสิ่งที่ไม่ชอบ ไม่ถูกใจ ตั้งแต่ 2 – 3 อย่างขึ้นไป จะไม่เลือกก็ได้แต่เมื่อเลือกไปแล้วก็ไม่สบายใจ เพราะสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้น บุคคลไม่ชอบไม่ถูกใจเลย แต่ก็ต้องเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง

2.3 ทางบวกและทางลบ เป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในกรณีสิ่งต่าง ๆ หรือบุคคลหรือสัตว์ที่ต้องการเลือกนั้น มีทั้งถูกใจและไม่ถูกใจในระดับที่เท่า ๆ กัน ทั้งหมดตั้งแต่ 2 อย่างขึ้นไป แต่ต้องเลือกเพียงอย่างเดียว

นอกจากนี้ สุชาติ โสมประยูร (2527 : 44 – 45) ได้กล่าวถึง สาเหตุที่ทำให้เกิดการปรับตัวและปัญหาที่เกิดขึ้นไว้ว่า ตามปกติบุคคลมีความต้องการเบื้องต้นที่สำคัญอยู่ 3 ประการ ได้แก่ ความต้องการทางด้านร่างกาย ความต้องการทางด้านจิตใจ และความต้องการทางสังคม เมื่อใดก็ตามที่บุคคลไม่สามารถตอบสนองความต้องการเหล่านี้ได้ ก็เกิดปัญหาชีวิตขึ้น โดยปัญหานั้นอาจจะมาจากภายในร่างกายของตัวเอง หรือมาจากเหตุการณ์หรือสิ่งแวดล้อม ภายในสังคมก็ได้ เมื่อมีปัญหากระทบกระเทือนอารมณ์เกิดขึ้นเช่นนี้ บุคคลก็จะเริ่มใช้วิธีการปรับตัวเข้ามาแก้ปัญหา โดยอาจจะใช้ทั้งกลไกป้องกันตนเอง และวิธีการปรับตัวอื่น ๆ ที่บุคคลได้พิจารณาแล้วว่าเหมาะสม หลังจากนั้นผลแห่งการปรับตัวที่มีต่อจิตใจและอารมณ์ก็จะเกิดขึ้น ถ้าปรับตัวเข้ามาแก้ปัญหา โดยอาจจะใช้ทั้งกลไกป้องกันตนเอง และวิธีการปรับตัวอื่น ๆ ที่บุคคลได้พิจารณาแล้วว่าเหมาะสม หลังจากนั้นผลแห่งการปรับตัวที่มีต่อจิตใจและอารมณ์ก็จะเกิดขึ้นถ้าปรับตัวได้ปัญหาชีวิตนั้น ๆ จะหมดไป และบุคคลจะเริ่มมีสุขภาพจิตไม่ดี ผลทางจิตใจเหล่านี้มัก ได้แก่ ความขัดแย้ง ความคับข้องใจ และความวิตกกังวล ผลทางจิตใจหรือความตึงเครียดทางจิตใจเหล่านี้เมื่อมีเพิ่มมากขึ้น ๆ ก็อาจจะเป็นโรคจิต โรคประสาทได้ในที่สุด

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การปรับตัวของบุคคลมีสาเหตุมาจากตัวเองและสิ่งแวดล้อมในอันที่จะสนองตอบความต้องการเบื้องต้นที่สำคัญ ได้แก่ ความต้องการทางร่างกาย ความต้องการทางจิตใจ และความต้องการทางสังคม ซึ่งในความต้องการของบุคคลนั้นบางครั้งก็ได้รับการตอบสนองความต้องการ บุคคลก็จะเกิดความสุข ความสบายใจ แต่ถ้าไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการจะทำให้บุคคลนั้น ๆ เกิดความเครียด ความวิตกกังวล เสียใจ และทุกข์ใจ และเมื่อมีปัญหา บุคคลจะใช้วิธีการปรับตัวต่าง ๆ เข้ามา

แก้ปัญหา อาจจะใช้ทั้งกลไกป้องกันตัวเองและวิธีการปรับตัวอื่นๆ ที่บุคคลได้พิจารณาแล้วว่าเหมาะสม เพื่อผ่อนคลายสภาวะของจิตใจให้เบาบางลง

1.1.3 กลวิธีการในการปรับตัว

วันดี ระเจริญ (2531 : 244 – 247) กล่าวว่า การปรับตัวของบุคคลประกอบไปด้วยวิธีต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. การหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง ซึ่งเป็นหาเหตุผลที่ผิดไปจากความเป็นจริง เพื่อป้องกันตัวเอง และกันไม่ให้รู้สึกว่าตนผิด
2. การกล่าวโทษผู้อื่น เพื่อให้เกิดความสบายใจ เช่น คนติดเหล้าจะแก้ตัวว่า ที่ดื่มเหล้า เพราะภรรยาขี้นั่น คือ เป็นการหาหลักฐานกล่าวอ้างให้ผู้อื่นมีความผิด
3. การเลียนแบบ หมายถึง การรับเอาแบบอย่างของบุคคลอื่นมาเป็นของตนเพื่อช่วยให้เกิดความมั่นใจ
4. การถ่ายทอดความรู้สึก เป็นลักษณะเฉพาะตัวที่บุคคลหนึ่งถ่ายทอดความรู้สึก ความคิด ความปรารถนาของตนที่มีต่อผู้หนึ่งในอดีตไปยังอีกบุคคลหนึ่งในปัจจุบัน เช่น ชอบหรือเกลียดบุคคลที่พบกันโดยไม่มีสาเหตุ
5. การเห็นอกเห็นใจ เป็นการเลียนแบบที่เป็นประโยชน์ทำให้คนรู้สึกเห็นอกเห็นใจ และเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น
6. การเก็บกด คนเมื่อเกิดความวิตกกังวล จะพยายามกดเก็บความรู้สึกนั้นไว้ในจิตใจที่สำคัญ เพื่อหลีกเลี่ยงความเจ็บปวดทางจิตใจ
7. การทดแทนเพื่อชดเชย เป็นการทดแทนเพื่อชดเชยความผิดหวัง
8. การย้ายแหล่งทดแทน มีลักษณะเหมือนการทดแทน เพื่อชดเชยแต่เป็นเรื่องของความรู้สึกทางอารมณ์ ซึ่งเปลี่ยนจากเป้าหมายซึ่งอาจเป็นบุคคล สิ่งของ หรือสถานการณ์ที่ไม่สามารถจะเปิดเผยได้ไปยังบุคคล สิ่งของหรือสถานการณ์อื่น
9. การทดแทน หมายถึง การทดแทนความต้องการของตนที่ไม่สามารถแสดงออกให้เห็น โดยเปิดเผยด้วยการแสดงออกในสิ่งที่สังคมยอมรับ เช่น คนที่มีความรู้สึกก้าวร้าว แสดงพฤติกรรมด้านนี้ด้วยการเป็นนักมวย หรือเป็นนักฟุตบอล
10. การชดเชย เป็นการทดแทนหรือชดเชยอีกแบบหนึ่ง โดยพยายามที่จะแก้ความวิตกกังวล โดยการกระทำที่เด่นในอีกทางหนึ่ง
11. การปฏิเสธความจริง สิ่งที่เกิดให้เกิดความปวดร้าวใจอันเป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา บุคคลนั้นจะไม่ยอมรับว่าสิ่งเหล่านั้นได้เกิดขึ้นจริง
12. การถดถอย เมื่อต้องเผชิญกับปัญหาที่ยากเกินความสามารถไม่อาจแก้ไข หรือหลีกเลี่ยงได้ก็จะพยายามหลบหนีจากความจริง

ประเภทการปรับตัวของบุคคล พอสรุปได้ว่ามี 2 ประเภทใหญ่ คือ ประเภทปรับตัวในทางบวก และประเภทปรับตัวโดยแสดงออกในทางลบ ซึ่งไม่ว่าจะเน้นการปรับตัวในด้านใดก็ตามดังที่กล่าวมานั้น บุคคลควรรู้จักเลือกวิธีการปรับตัวที่เหมาะสม ไม่เกิดผลเสียทั้งต่อตนเองและบุคคลอื่น

1.1.4 ลักษณะการปรับตัว

โรเจอร์ส (Rogers. 1974 : 358) กล่าวถึงลักษณะการปรับตัวที่ดีไว้ว่า บุคคลที่มีการปรับตัวได้ดี คือ บุคคลที่มีความเข้าใจตนเอง เข้าใจบุคลิกภาพของตนเอง เมื่อบุคคลรู้จักตนเอง รู้จักคุณภาพ ความสามารถ และทัศนคติที่มีต่อตนเอง ตลอดจนเข้าใจสัมพันธ์ภาพที่มีต่อบุคคลอื่นก็จะมีชีวิตที่เครียด ซึ่งเป็นการปรับตัวที่ดีทางจิตวิทยา

วอร์เชล และโกทาโล (Worchel and Goethalo. 1985 : 3) กล่าวว่า การปรับตัวเป็นงานประจำที่บุคคลจะต้องแก้ปัญหา ซึ่งอาจจะเกิดจากตัวเอง สิ่งแวดล้อมรอบตัวหรือบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่ปรับตัวได้ดี คือ บุคคลที่ประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการรู้จักและยอมรับตนเองเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการปรับตัวและการปรับตัวเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน เกี่ยวข้องกับสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การเรียนรู้ และเข้าใจตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม
2. การใช้ความเข้าใจตนเอง เพื่อกำหนดเป้าหมายที่เป็นจริงให้กับตนเอง
3. การใช้ความสามารถของตัวเอง เพื่อควบคุมสิ่งแวดล้อมและโชคชะตาของตัวเองเพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายของตนเอง
4. ความไวต่อการรับรู้ความต้องการ และความไม่สบายใจของผู้อื่น เพื่อสามารถให้ความช่วยเหลือ และใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างดี

ธอร์ป (ธอพิณทร์ ชูชม และ อัจฉรา สุรามณ. 2532 : 8 – 10 ; อ้างอิงจาก Thorpe. 1955) ได้แบ่งการปรับตัวออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ปรับตัวเอง (Self Adjustment) ได้แก่ การที่บุคคลจะปรับตัวเองได้ดีต้องมีลักษณะ ดังนี้
 - 1.1 ความเป็นตัวของตัวเอง (Self Reliance) หมายถึง การที่บุคคลทำอะไรได้ด้วยตนเองไม่พึ่งผู้อื่น เป็นอิสระจากผู้อื่น มีความมั่นคงทางอารมณ์และรับผิดชอบการกระทำของตนเอง
 - 1.2 การมองเห็นคุณค่าของตน (Sense of Personal Worth) หมายถึง การที่บุคคลเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น ผู้อื่นเชื่อถือในความสามารถของเขา มีความรู้สึกว่ามีคุณค่า มีความพอใจและเชื่อมั่นในความสามารถและมีเหตุผล
 - 1.3 ความรู้สึกเป็นอิสระของตนเอง (Sense of Personal Freedom) หมายถึง การที่บุคคลพอใจในอิสรภาพ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ตัดสินใจในการกระทำ และวางแผนชีวิตของตนเอง รวมทั้งมีเสรีภาพในการคบเพื่อน และการใช้จ่าย
 - 1.4 ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม (Feeling of Belonging) หมายถึง การที่บุคคลได้รับความอบอุ่นในครอบครัว ในหมู่เพื่อนฝูง จึงทำให้มีความภูมิใจในบ้าน โรงเรียน เป็นต้น
 - 1.5 ความรู้สึกไม่มีแนวโน้มที่จะถอยหนี (Nonwithdrawing Tendencies)
 - 1.6 ความรู้สึกไม่มีอาการทางประสาท (No Nervous Symptom)
2. การปรับตัวทางสังคม (Social Standards) ได้แก่ การที่บุคคลจะปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดีต้องประกอบด้วยลักษณะ ดังนี้
 - 2.1 ปทัสถานทางสังคม (social Standards) หมายถึง การที่บุคคลมีความเคารพในสิทธิของผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม บุคคลประเภทนี้จะเข้าใจถึงความถูกต้องของสังคม
 - 2.2 ทักษะทางสังคม (Social Skill) หมายถึง การที่บุคคลปรับตัวเข้ากับเพื่อนและคนแปลกหน้า เป็นที่ชื่นชอบของผู้อื่น และมีความสนใจปัญหาต่าง ๆ และสนใจกิจกรรมต่าง ๆ

2.3 แนวโน้มทางสังคม (Social Tendencies) หมายถึง การที่บุคคลปรับตัวเข้าสู่สถานการณ์หรือสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปของสังคม

2.4 ความสัมพันธ์ในครอบครัว (Family Relation) หมายถึง การที่บุคคลรู้สึกว่าได้ได้รับความรักการดูแลอย่างดีในครอบครัว มีความอบอุ่นปลอดภัย และมั่นใจตนเองในความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัว

2.5 ความสัมพันธ์ในโรงเรียน (School Relation) หมายถึง การที่บุคคลรู้สึกว่าได้ได้รับความรักจากครู มีความสุขในการอยู่ร่วมกับเพื่อน นักเรียนรู้สึกว่าการเรียนมีความเหมาะสมและความสนใจและวุฒิภาวะของตน

2.6 ความสัมพันธ์กับชุมชน (Community Relation) หมายถึง การที่บุคคลเข้ากับเพื่อนบ้านได้อย่างมีความสุข มีส่วนร่วมในการปรับปรุงชุมชนตนเอง เข้าสมาคมกับคนแปลกหน้าได้ มีความพอใจในกฎเกณฑ์ และสวัสดิภาพของชุมชน

ทินดอลล์ (Tindall. 1959 : 76) กล่าวถึงบุคคลที่สามารถปรับตัวได้ดีโดยทั่วไปไว้ดังนี้

1. รักษาไว้ซึ่งความสมบูรณ์ของบุคลิกภาพ โดยมีความสามารถผสมผสานความต้องการของตนกับพฤติกรรมที่แสดงออก และพฤติกรรมดังกล่าวข้างต้นต้องเข้ากันได้กับสิ่งแวดล้อมและสภาพความเป็นอยู่

2. ประพฤติปฏิบัติตามปทัสถานของสังคม

3. ปรับตัวเข้ากับสภาพความเป็นจริง

4. มีความมั่นคงทางอารมณ์ และความสามารถควบคุมอารมณ์ได้

5. มีวุฒิภาวะ

6. มองสังคมในแง่ดี และช่วยเหลือสังคมเสมอ

กอร์โลว์ (บุญศรี จันทนาเจริญเลิศ. 2530 : 9 – 10 ; อ้างอิงจาก Gorlow. 1968 : 75 – 76)

กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่ปรับตัวได้ดีว่า มีลักษณะ ดังนี้

1. ลักษณะซึ่งดำรงไว้แห่งบุคลิกภาพ (Maintaining an Integrated Personality) เกี่ยวข้องกับการประสานสัมพันธ์ระหว่างความต้องการของบุคคล และพฤติกรรมที่จะไปสู่จุดมุ่งหมายนั้น โดยการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอย่างราบรื่น

2. ปฏิบัติตามความต้องการของสังคม (Conforming to Social Demands) ถือปฏิบัติตนให้กลมกลืนกับมาตรฐานที่สังคมคงไว้ด้วยความรับผิดชอบของตนเอง

3. ปรับตัวเข้ากับสภาพความเป็นจริง (Adaptation to Reality Conditions) เป็นความสามารถที่จะเผชิญกับความยากลำบากที่จะนำตนไปสู่จุดมุ่งหมายที่วางไว้

4. มีความมั่นคง (Maintaining Consistency) สามารถทำนายพฤติกรรมและมีความคาดหวังว่าจะปรับตัวได้

5. มีวุฒิภาวะสมกับวัย (Maintaining with Age) วุฒิภาวะและพัฒนาการของบุคคลกับกระบวนการปรับตัวจะมีการพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน

6. รักษาอารมณ์ให้อยู่ในสภาวะปกติ (Maintaining an Optimal Emotional Tone) ผู้ที่ปรับตัวได้ดีต้องไม่เป็นผู้ที่ใจ หรือสลดหดหู่จนเกินไปในการกระทำของตน

7. มองสังคมที่ตนที่ดีและพร้อมที่จะช่วยเหลือสังคมให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น (Contributing Optimally to Society Through an Increasing Efficiency) พฤติกรรมที่แสดงว่ามีการปรับตัวที่ดีขึ้นนั้นจะ

ต้องมีเพียงแต่ยึดจุดมุ่งหมายของตนเป็นศูนย์กลางแต่ควรคำนึงถึงสังคมด้วย

นอกจากนี้ นิภา นิธิยาน (2530 : 155 – 157) กล่าวถึงลักษณะของวัยรุ่นที่มีการปรับตัวที่ดีไว้ดังนี้

1. มีความเชื่อมั่นและความรู้สึกที่มั่นคงอันก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ไม่มีปมด้อย ไม่เกรงกลัวอำนาจความยิ่งใหญ่
2. มีความอบอุ่นเป็นมิตร มีนิสัยที่น่าคบ มีเมตตากรุณาต่อผู้อื่นด้วยน้ำใสใจจริง ไม่หวังผลตอบแทน ไม่เห็นแก่ตัว เกรงใจและคำนึงถึงผู้อื่น
3. มีความรู้สึกตระหนักในคุณค่าของภาระหน้าที่ที่ปฏิบัติ
4. พร้อมทั้งจะรับประสบการณ์ใหม่ ๆ และสนใจเข้าร่วมกิจกรรมรอบตัว มีความสุขในสิ่งต่าง ๆ ตามความถนัดและความสามารถของตนเองเช่นการเล่นกีฬา การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ
5. รู้จักรักษาอนามัยและสุขภาพร่างกายสม่ำเสมอ ทั้งการกิน การนอนและการออกกำลังกาย
6. มีความกล้าที่จะเผชิญกับความจริงในชีวิต กล้าที่จะเผชิญความจริงเกี่ยวกับสภาพของตนเองที่จะนำความทุกข์มาให้โดยไม่หาทางออกโดยการกล่าวโทษผู้อื่น หรือกลบเกลื่อนข้อบกพร่องของตนเองด้วยวิธีการปรับตัวแบบต่าง ๆ
7. มีจิตใจหนักแน่นมั่นคง ไม่ห่อถอยหวาดหวั่น พร้อมทั้งจะแก้ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นอย่างเต็มกำลังความสามารถ
8. มีความสามารถในการปรับตัวได้ดี สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทางครอบครัวและสังคมได้ง่าย มีจิตใจกว้างขวาง พร้อมทั้งจะรับฟังความคิดเห็นและข้อโต้แย้งของผู้อื่น
9. มีอารมณ์ที่ช่วยส่งเสริมแทนที่จะขัดขวางสวัสดิภาพของชีวิต ไม่มีอารมณ์เกลียดแค้น รู้จักยับยั้งและควบคุมอารมณ์ได้ มีอารมณ์รักใคร่และเป็นมิตรกับเพศตรงข้ามไปด้วยดี
10. ปราศจากนิสัยในทางจิตที่กระทบกระเทือนทางบุคลิกภาพ ไม่ลงโทษตนเอง ไม่เคร่งเครียดหรือวิตกกังวลจนเกินเหตุ

สรุปได้ว่า หากวัยรุ่นมีการปรับตัวได้ดีแล้ว เขาจะสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ไม่เกิดความขัดแย้งหรือคับข้องใจ มีพลังที่สร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ได้มากมาย

ส่วนโรเจอร์ (Roger. 1962 : 360 – 361) ได้แบ่งลักษณะของวัยรุ่นที่มีการปรับตัวทางสังคมที่เป็นปัญหาไว้ดังนี้ คือ

1. วัยรุ่นที่ไม่ค่อยยินดีจะร่วมอยู่ในกลุ่ม เช่น วัยรุ่นที่มีวุฒิภาวะเร็วมักจะไม่ค่อยสนใจกิจกรรมของเพื่อนร่วมวัยเดียวกัน บางคนมักจะกลัวความตรงไปตรงมาของเพื่อนๆ จึงทำให้ต้องหลีกเลี่ยงไป บางคนที่มีความรู้สึกว่าเป็นเพื่อน ๆ ซึ่งซึ่งตนเองจะไม่มีความสุข จะมีความทุกข์ใจ เพราะการขาดความเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม
2. วัยรุ่นที่สังคมเมินเฉย พวกนี้จะขาดแรงกระตุ้นให้มีส่วนร่วมในกลุ่ม สร้างสรรค์ทางสังคมอาจเพิ่มขึ้น ถ้าเขาได้ทำงานร่วมกับกลุ่มเล็ก ๆ โดยให้มีตำแหน่งเล็ก ๆ น้อย ๆ ในการรับผิดชอบงาน และสร้างให้เขามีความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งจะทำให้มีทักษะทางสังคมที่สูงขึ้นจนเพียงพอที่จะเข้ากับสถานการณ์ได้
3. วัยรุ่นที่สังคมชิงชัง พวกนี้ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มแต่ถูกขัดขวาง เพราะเขาจะไม่รู้ว่าจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับผู้อื่นได้อย่างไร เพราะขาดคุณสมบัติที่จะเป็นหรือขาดทักษะในทางสังคมที่จะทำให้เขาประสบความสำเร็จ

แคพเพลน (Kaplan. 1959 : 27) ได้กล่าวถึง พฤติกรรมหรือลักษณะที่แสดงว่าบุคคลปรับตัวไม่ดีมี 6 ประเภทย่อยกัน คือ

1. พวกที่ชอบกระพริบตาบ่อยๆ เลียริมฝีปาก กัดเล็บ กระดิกขาหรือปัสสาวะบ่อย ๆ พวกนี้เกิดจากความวิตกกังวล
2. พวกหมกมุ่นอยู่กับความเศร้าโศกเสียใจ ตื่นเต้นจนเกินไป ไม่รับผิดชอบงาน พวกนี้เกิดจากอารมณ์รุนแรง
3. พวกที่ต้องพึ่งพาผู้อื่น ทำงานคนเดียวไม่ได้ ขี้ระแวง ขี้สงสัย ขาดเหตุผล ตัดสินใจไม่ได้ รู้สึกว่าตนเองขาดความสามารถและมีปมด้อย พฤติกรรมเหล่านี้เกิดจากขาดวุฒิภาวะทางอารมณ์
4. พวกที่ชอบแสดงอาการก้าวร้าวผู้อื่น ดำเนินคดียื่น พุดจาขวนผ่าซาก พวกนี้คิดว่าตนเองเหนือกว่าผู้อื่น
5. พวกที่พูดจาหยาบคาย ขาดความสุภาพ ชอบขัดขืนคำสั่ง ชอบรังแกและทารุณสัตว์ ตลอดจนชอบต่อต้านระเบียบวินัยของโรงเรียน พวกนี้เกิดจากการต่อต้านสังคม
6. พวกที่เจ็บป่วยโดยขาดเหตุผล กินจุแต่หิวบ่อย บางครั้งอาจอาเจียนและอุจจาระไม่เป็นเวลา พวกนี้มีสาเหตุจากจิตได้รับความกระทบกระเทือน

นิภา นิรยาณ (2530 : 160) ได้กล่าวถึงลักษณะอาการความยุ่งยากในการปรับตัว ซึ่งความยุ่งยากในการปรับตัวไม่ว่าจะมากน้อยเพียงใดก็ตาม มักจะปรากฏอาการในลักษณะดังต่อไปนี้

1. อาการเคร่งเครียด
2. อาการเจ็บป่วยทางกาย
3. พฤติกรรมที่เบี่ยงเบนมาตรฐานของสังคม
4. ความหย่นสมรรถภาพในการดำเนินชีวิต

ราศรี ธรรมนิยม (ม.ป.ป. : 165) กล่าวถึงบุคลิกภาพที่แสดงออกของเด็กที่ปรับตัวเข้ากับเพื่อนไม่ได้ ได้แก่ ก้าวร้าว คุยโว โอ้อวดเกี่ยวกับความสามารถของตน ถอยหนี เก็บตัว ไม่พูด ไม่สังคมกับใคร ไม่ได้รับความนิยมจากเพื่อนและจากครู ชอบเถียงผู้อื่นทั้ง ๆ ที่ตนเองไม่มีความสามารถที่จะช่วยงานของกลุ่มดำเนินไปได้ด้วยดี

จากลักษณะการปรับตัวดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ลักษณะของบุคคลที่ปรับตัวได้ดีจะเป็นคนที่มีความรู้สึกนึกคิด และมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของตนเองและสภาพแวดล้อม โดยจะมีลักษณะดังนี้ คือ มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นตัวของตัวเอง เห็นคุณค่าของตัวเอง มีความเป็นอิสระ มีสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้อื่น เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม มีจิตใจอารมณ์ที่มั่นคงสามารถที่จะแก้ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นได้เต็มกำลังความสามารถ ตลอดจนผสมผสานความต้องการของตนเองกับพฤติกรรมที่แสดงออกได้อย่างเหมาะสม

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว

เฮอร์ต้าโด, คาร์เตอร์ และ สปัลเลอร์ (Hurtado, Carter and Spuler. 1996 :135 – 154) ได้ศึกษาปัญหา และความสำเร็จในการปรับตัวของนักศึกษาละตินในชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 เพื่อประเมินปัญหาและความสำเร็จของการปรับตัวของนักศึกษา โดยศึกษาการปรับตัวในด้านต่าง ๆ 4 ด้าน ดังนี้ คือ การปรับตัวทางด้านวิชาการ การปรับตัวทางด้านสังคม การปรับตัวทาง ด้านจิตใจของแต่ละบุคคล และการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อม โดยใช้แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป และใช้แบบสอบถามการปรับตัวของนักศึกษาซึ่งพัฒนามาจากแบบวัดของเบคเกอร์และซีริก (Bager and Siryk. 1984 - 1989) ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ถูกเหยียดสีผิวและสัญชาติมักเป็นนักศึกษาที่มาจากชนชั้นต่ำ การที่นักศึกษาถูกเหยียดหยามนี้มีผลกระทบต่อความรู้สึกของ นักศึกษาในการปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมและยังมีผลกระทบไปถึงการปรับตัวทางด้านวิชาการ

และด้านสังคมอีกด้วย ส่วนนักศึกษาที่เรียนดี พบว่า มีปัญหาการปรับตัวในด้านการเข้ากลุ่มเพื่อน เนื่องจากมีแรงกดดันว่าได้รับอิทธิพลพิเศษในการเข้าศึกษา ทำให้มีปัญหาทางด้านมนุษยสัมพันธ์ขัดแย้งกับกลุ่มเพื่อน และขาดความมั่นใจต่อผู้บริหารในวิทยาลัย ผู้ศึกษาได้เสนอแนวทางแก้ไข โดยให้สร้างปฏิสัมพันธ์ด้วยการจัดอภิปรายแลกเปลี่ยนแนวคิดกันในกลุ่มนักศึกษาและให้มีโครงการพัฒนา เพื่อส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมให้ในระยะแรก ๆ ที่เข้าศึกษา ซึ่งจะเป็นแนวในการปรับตัวของนักศึกษาในปีต่อ ๆ ไป ความสำเร็จในการบริหารเรื่องเวลา ตารางเรียน การเงิน ในปีแรกจะมีผลอย่างมากต่อการปรับตัวทางด้านสังคมและสภาพแวดล้อม นักศึกษาจะมีการปรับตัวดีถ้าหากนักศึกษามีเสรีภาพและมีการติดต่อกับครอบครัวโดยต่อเนื่องสม่ำเสมอ

นิภา นิธยาน (2530 : 106– 115) ได้กล่าวถึงปัจจัย 3 ประการที่มีอิทธิพลร่วมกันในการกำหนดแนวทางพฤติกรรมปรับตัวซึ่งเป็นรากฐานบุคลิกภาพ อิทธิพลของทั้งสามประการ ไม่สามารถแยกออกจากกันโดยเด็ดขาด แต่จะเชื่อมโยงเกี่ยวพันกันตลอดชีวิต ปัจจัยสามประการ ได้แก่

1. อิทธิพลของสภาพพื้นฐานทางกายในเชิงชีววิทยา อันได้แก่ อิทธิพลของพันธุกรรมมีอิทธิพลเป็นตัวนำลักษณะต่าง ๆ ทำให้เกิดโครงสร้างทางกายภาพและทำหน้าที่ทางสรีระ ภายในตัวของแต่ละบุคคล เช่น การทำงานของระบบประสาท ระบบต่อมต่าง ๆ รูปร่าง หน้าตา อัตราการเจริญเติบโต และทำให้มีขีดจำกัดความสามารถด้านต่าง ๆ เช่น แรงขับ ศักยภาพในการเรียนรู้ อารมณ์ ความแข็งแรง ความเร็วและช้าในการเคลื่อนไหวของบุคคลแตกต่างกันด้วย จึงทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยกำเนิด และมีอิทธิพลในการทำให้บุคคลมีการปรับตัวต่อสภาพปัญหาแตกต่างกัน

2. อิทธิพลของสภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพดินฟ้าอากาศที่ทำให้แต่ละคนแสดงออกแตกต่างกันในการปรับตัว เพื่อสนองความต้องการหรือแรงขับภายใน วัฒนธรรมในสังคมที่อาศัยอยู่จะวางรากฐานให้แก่บุคลิกภาพ ทั้งในด้านความรู้สึกนึกคิด การกระทำ ความเชื่อต่าง ๆ จรรยาบรรณ ข้อยกเว้น กฎ ระเบียบทั้งหลายที่เป็นที่ยอมรับของสังคมนั้น โดยเริ่มต้นจากครอบครัว ซึ่งมีอิทธิพลต่อการปลูกฝังลักษณะนิสัย และบุคลิกภาพพื้นฐานให้เด็กได้มาก สถาบันทางสังคมอื่น ๆ เช่น โรงเรียน ชุมชน วัด ตลอดจนสถาบันชาติ ล้วนเป็นสถาบันซึ่งสมาชิกของสังคมต้องเกี่ยวข้องด้วย โดยมีสิ่งต่อไปนี้ เป็นเครื่องกำกับระเบียบแบบแผนการประพฤติปฏิบัติ ได้แก่ กฎหมาย หลักธรรมคำสอน จรรยาบรรณและข้อห้าม ตลอดจนระเบียบกฎเกณฑ์ทั้งหลายที่เป็นที่ยอมรับกันในสังคมนั้น

3. อิทธิพลของสภาวะความเป็น “ตน” เป็นอิทธิพลของความรู้สึก และเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง ได้แก่ แบบแผนของชีวิตซึ่งเป็นแบบเฉพาะตัว ทั้งนี้หมายความว่ารวมถึงลักษณะนิสัย ความสนใจ ค่านิยม ตลอดจนความรู้ความเข้าใจ หรือความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสภาวะแห่งตน ซึ่งคนแต่ละคนเรียนรู้ที่จะประเมินหรือตัดสินคุณค่าของตนเองจากการที่ได้เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสังคมและจากการยอมรับจากกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ในสังคมที่ตนอยู่ การที่บุคคลจะสามารถประเมินค่าตัวเองทั้งทางร่างกาย และจิตใจก็เนื่องมาจากเจตคติที่ผู้อื่นมีต่อเขา โดยเฉพาะบุคคลที่มีความหมายและมีความสำคัญต่อชีวิตของเขา เช่น บิดา มารดา เพื่อนฝูง และครูอาจารย์

จิราภรณ์ ไชยรัตน์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานคร ตัวแปรที่ศึกษา 5 ตัวแปร คือ สภาพครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ขนาดของครอบครัว บรรยากาศในครอบครัว และบรรยากาศการเรียน

การสอนต่างกัน มีการปรับตัวทางอารมณ์แตกต่างกัน

อรพินท์ ชูชม และ อัจฉรา สุขารมณ (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น จำแนกตามภูมิหลังของครอบครัวและลักษณะทางชีวสังคมที่ต่างกัน ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง สภาพแวดล้อมทางบ้าน และแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูตามการรับรู้ของตนเอง ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักเรียนวัยรุ่นที่ครอบครัวมีฐานะเศรษฐกิจแตกต่างกันมีความสามารถในการปรับตัวแตกต่างกัน นักเรียนวัยรุ่นที่อาศัยอยู่ในครอบครัวที่สมาชิกภายในครอบครัวแตกต่างกัน มีความสามารถในการปรับตัวแตกต่างกัน การอบรมเลี้ยงดูตามการรับรู้ของนักเรียนวัยรุ่นแบบรักสนับสนุนและแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น และความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง และสภาพแวดล้อมทางบ้าน มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น

สมศรี บุญอรุณรักษา (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนเครือคาทอลิก โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านเพศ ระดับชั้น ประเภทของนักเรียน ศาสนา สภาพแวดล้อมในโรงเรียน อัตมโนทัศน์ ภูมิหลังของครอบครัว และสถานที่ตั้งของโรงเรียน กับการปรับตัวของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการศึกษา พบว่า สภาพแวดล้อมในโรงเรียน อัตมโนทัศน์ และสถานที่ตั้งของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการปรับตัว นักเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร และโรงเรียนที่ตั้งอยู่ต่างจังหวัดมีการปรับตัวแตกต่างกัน

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวมีหลายประการ เช่น ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านบรรยากาศการเรียนการสอน เป็นต้น สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอปัจจัยบางประการที่ผู้วิจัยสนใจ พอสรุปได้ดังนี้

2.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว

ปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัว หมายถึง ลักษณะเฉพาะตัวของบุคคล ซึ่งอาจจะเป็นผลลัพธ์ ที่เกิดจากการกระทำของตนเอง ซึ่งในการวิจัยนี้จะกล่าวถึง ระดับชั้นปีที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทศนคติต่อวิชา ชีพพยาบาล นิสัยในการเรียน และเงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1.1 ระดับชั้นปีที่ศึกษา

คอฟแมน (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา.2523 : 60; อ้างอิงมาจาก Kauffman. 1968 : 19 – 21) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพนักศึกษาในสหรัฐอเมริกา พบว่า

ปีที่ 1 นักศึกษารู้สึกตื่นเต้นและสนใจทุก ๆ สิ่งรอบด้านไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการเรียนหรือกิจกรรมสังคมในมหาวิทยาลัย มีความอยากเรียน และตั้งใจในการศึกษา พยายามปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมของมหาวิทยาลัย และเชื่อฟังคำสอนของอาจารย์

ปีที่ 2 นักศึกษาไม่ค่อยพอใจอาจารย์ เริ่มมีความคิดเห็น ขัดแย้งและเป็นปฏิปักษ์ต่อมหาวิทยาลัย มีความรู้สึกที่ตนเองเป็นผู้ใหญ่ขึ้น

ปีที่ 3 นักศึกษามักจะสงบเงียบชอบอยู่กับกลุ่มเพื่อน ๆ มีความเฉยเมยต่อสังคมในมหาวิทยาลัย และการเรียน มีความคิดที่จะเริ่มมีเพื่อนต่างเพศที่สนิท

ปีที่ 4 นักศึกษามักไม่ค่อยยุ่งเกี่ยวกับมหาวิทยาลัย ส่วนใหญ่มักจะเริ่มสนใจเกี่ยวกับการศึกษาต่อ และความก้าวหน้าในอนาคต

รอยและกาเรล (Lloyd and Gartrell. 1983 : 964 - 966) ทำการศึกษาเพื่อประเมินปัญหา ความเครียดและการปรับตัวของนักศึกษาแพทย์ในมหาวิทยาลัยแพทย์แห่งรัฐเท็กซัส พบว่าความสัมพันธ์ ระหว่างชั้นปีกับคะแนนรวมของปัญหาเป็นไปในทางบวก คือนักศึกษาในชั้นสูงขึ้นจะมีปัญหามากขึ้น โดยเฉพาะปี 1-3 ยกเว้นในชั้นปีสุดท้ายคะแนนความเป็นปัญหาลดลง

2.1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นตัวแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จหรือล้มเหลวของผู้เรียน เป็นตัว แสดงผลหรือการแบ่งกลุ่มของผู้เรียนออกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามความรู้และความสามารถของผู้เรียน เป็น ระดับเก่ง ปานกลาง อ่อน (นิภา เมธาวีชัย. 2536 : 9) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนี้ขึ้นอยู่กับตัวแปรด้านสติ ปัญญา และตัวแปรอื่น ๆ ที่ไม่ใช่สติปัญญา ส่วนการเผชิญความเครียดและการปรับตัวเป็นการใช้สติปัญญา ประเมินสภาพการณ์ว่าเป็นอันตรายหรือไม่ ตลอดจนหาวิธีแก้ไขสิ่งที่เป็อันตรายต่าง ๆ (Harris. 1989 : 14) ซึ่งสอดคล้องกับ คาสเมเยอร์ มิเชล และ เบทรุส (Cassmeyer, Mitchell & Betrus. 1995 : 169) ที่กล่าวว่า การเผชิญความเครียด ซึ่งเป็นวิธีการสุดท้ายที่บุคคลใช้ในการปรับตัว เป็นกระบวนการทางสติปัญญา และ ทักษะที่แต่ละบุคคลใช้เมื่อพบกับสถานการณ์ที่ไม่ปกติ และระดับสติปัญญาของบุคคล จะมีอิทธิพลต่อการรับรู้ และเข้าใจถึงความเครียด และความสามารถของตนเองในการปรับตัว ส่วนมองต์โกเมอรี (Montgomery. 1992 : 4 – 5) ได้กล่าวว่า เมื่อบุคคลเกิดความเครียดบุคคลจะใช้กระบวนการทางสติปัญญามาใช้ในการปรับตัว ซึ่งเป็นกระบวนการจัดการด้วยวิธีการต่อสู้หรือถอยห่างอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อลดความไม่สบายใจจาก เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและปรับตัวให้อยู่ในสภาวะสมดุล สามารถทำหน้าที่ได้ตามปกติ แต่ถ้าบุคคลไม่สามารถ ปรับตัวได้ หรือใช้กลวิธีการปรับตัวที่ไม่เหมาะสม ก็จะทำให้เกิดภาวะไม่สมดุลและเป็นภาวะวิกฤตในชีวิตขึ้น ได้

กิลล์ (Gill. 1962 : 144 – 149) ได้ศึกษาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนแตกต่างกัน พบว่า นักเรียนที่เรียนดีมีความสามารถในการปรับตัวทางสังคมได้ดีกว่านักเรียนที่มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และนักเรียนที่เรียนดีสามารถแก้ปัญหาด้านการปรับตัวได้ดีกว่านักเรียนที่มี ผลการเรียนต่ำ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ซู สแตนเลย์ (Sue – Stanley. 1985 : 198) ที่ศึกษาความสำเร็จในด้านการเรียนกับการปรับตัวของนักศึกษาในประเทศจีน พบว่า นักศึกษาที่ได้คะแนน จากการเรียนสูงจะปรับตัวได้ดีกว่านักศึกษาที่ได้คะแนนต่ำและสอดคล้องกับการศึกษาของโอโนดา (Onoda. 1975 : 772) เกี่ยวกับบุคลิกภาพของนักเรียนญี่ปุ่นที่ศึกษาในสหรัฐอเมริกา พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนสูงจะเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ ควบคุมตัวเองได้ดี มีความสัมพันธ์ที่ดีกับครู ส่วนนักเรียนที่มีผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จะเป็นคนขี้เกียจ มีความสัมพันธ์กับคนอื่นไม่ดี มีความสับสนวุ่นวายใจ นอกจากนี้ ยังเป็นไปในแนวทางเดียวกับการศึกษาของ สุนทรี เวปุละ (2539 : 141) ที่ได้ศึกษาความเครียดของ นักศึกษาพยาบาล พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จะมีความเครียดสูงกว่า นักศึกษา พยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง และนักศึกษาพยาบาลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับ สูง จากการศึกษาดังกล่าวทั้งหมดยังสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่แสดงถึงระดับ สติปัญญานั้น มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตของนักศึกษา ผู้วิจัยจึงคาดว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน่าจะมี

ความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักศึกษาด้วย

2.1.3 ทศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล

ทัศนคติ เป็นคำที่มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่าเจตคติ ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Attitude หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อาจออกมาในรูปแบบของการยอมรับ (ชอบ) หรือปฏิเสธ (ไม่ชอบ) ก็ได้ (พะยอม วงศ์สารศรี. 2526 : 188)

นักการศึกษาและนักจิตวิทยาได้ให้ความหมายของทัศนคติไว้อย่างสอดคล้องกัน ดังนี้ เทอร์สโตน (Thurstone. 1967 : 6 – 7) ให้ความหมายว่า ทัศนคติเป็นความโน้มเอียงทางจิตใจภายใน แสดงออกให้เห็นได้โดยเป็นพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นเรื่องความชอบ ไม่ชอบ ความลำเอียง ความคิดเห็น ความรู้สึก และความเชื่อมั่นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

โรคิช (Rokeach. 1970 : 112) กล่าวว่า ทัศนคติเป็นการผสมผสานหรือจัดระเบียบของความเชื่อที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ผลรวมของความเชื่อนี้จะเป็นตัวกำหนดแนวโน้มของบุคคลในการที่จะมีปฏิกิริยาตอบสนองในลักษณะที่ชอบหรือไม่ชอบ

กู๊ด (Godd. 1973 : 43) กล่าวว่า ทัศนคติ เป็นความพร้อมที่จะแสดงในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง อาจเป็นการยอมรับหรือปฏิเสธก็ได้ ต่อสถานการณ์บางอย่างทั้งบุคคลหรือสิ่งของ

เชดคักดี โฆซาสินธุ์ (2520 : 38) สรุปว่าทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ที่เป็นตัวกระตุ้นให้กับบุคคลแสดงพฤติกรรม หรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเรานั้น ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจเป็นในทางสนับสนุนหรือคัดค้านได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับกระบวนการอบรมให้เรียนรู้ระเบียบวิธีของสังคม ซึ่งทัศนคติจะแสดงออกหรือปรากฏให้เห็นชัดได้ชัดเจนในกรณีที่สิ่งเรานั้นเป็นสิ่งเร้าทางสังคม

ดวงเดือน พันธุมาวิน (2536 : 14) กล่าวว่า ทัศนคติ หมายถึง จิตลักษณะประเภทหนึ่งของบุคคล อยู่ในรูปของความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความรู้สึกนี้เกิดจากความรู้เชิงประเมินค่าของบุคคลเกี่ยวกับสิ่งนั้น คือรู้ว่าสิ่งนั้นมีประโยชน์ หรือมีโทษมากน้อยเพียงใด เมื่อเกิดความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจในสิ่งนั้น บุคคลจะมีความพร้อมที่จะกระทำต่อสิ่งนั้นไปในทางที่สอดคล้องกับความชอบหรือไม่ชอบของตนต่อสิ่งนั้น

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า ทัศนคติ หมายถึง ความคิด ความรู้สึก ของบุคคลที่มีประสบการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่บุคคลนั้นได้รับ โดยมีแนวโน้มที่จะตอบสนองหรือแสดงพฤติกรรมออกมาในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจจะเป็นในทางบวกหรือทางลบ ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์การเรียนรู้ที่จะกระตุ้นให้บุคคลเกิดความพร้อมที่จะกระทำที่สอดคล้องกับความรู้สึกและความคิดของตนเอง

ไตรแอนดิส (Triandis. 1971 : 189) กล่าวถึง องค์ประกอบพื้นฐานของทัศนคติไว้ 3 ส่วนดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจ (cognitive Component) เป็นการที่สมองของบุคคลได้รับรู้และวินิจฉัยข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับ ทำให้เกิดทัศนคติซึ่งแสดงออกมาในแนวคิดที่ว่าอะไรถูกหรืออะไรผิด

2. ความรู้สึก (Affective Component) เป็นลักษณะทางอารมณ์ของบุคคลที่คล้อยตามความคิด ถ้าบุคคลมีความคิดในทางที่ดีต่อสิ่งใด ก็จะมีความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งนั้น ทัศนคติจะแสดงออกในรูปของความชอบหรือไม่ชอบ พื่อใจหรือไม่พอใจ องค์ประกอบด้านความรู้สึกนี้จะเป็นตัวเร้าความคิดอีกต่อหนึ่ง

3. พฤติกรรม (Behavior Component) คือ ความพร้อมที่จะประพฤติปฏิบัติ หรือตอบสนอง เป็นผลเนื่องมาจากความคิดและความรู้สึก ซึ่งจะออกมาในรูปของการยอมรับหรือปฏิเสธ

นอกจากนี้ ปฏิพร บุญกล้า (2526 : 18) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลไว้ดังนี้

1. ความมีจิตใจพร้อมที่จะเข้าสู่วิชาชีพ กล่าวคือ มีความรู้สึกพอใจที่จะประกอบอาชีพพยาบาล ทราบภารกิจและหน้าที่ของพยาบาล และมีความต้องการที่จะเป็นพยาบาล
2. ทัศนคติต่อผู้ป่วย กล่าวคือ มีความเห็นอกเห็นใจผู้ป่วยและพร้อมที่จะช่วยเหลือเมื่อมีโอกาส ซึ่งแสดงถึงการมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ
3. บุคลิกภาพของการเป็นพยาบาล กล่าวคือ มีบุคลิกเหมาะสมกับการเป็นพยาบาล มีจิตเมตตา กรุณา เข้าใจถึงความรู้สึกของผู้อื่นและภาคภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือผู้ที่มีความทุกข์จากการเจ็บป่วย
4. ความคาดหวังต่อวิชาชีพ กล่าวคือ มีความปรารถนาให้วิชาชีพการพยาบาลก้าวหน้ามีมาตรฐานสูง และมีความพร้อมที่จะช่วยให้สิ่งปรารถนาเป็นความจริง แสดงว่ามีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ

นักศึกษายพบาลที่เข้าศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล จะมีทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลแตกต่างกัน ทัศนคติของบุคคลที่เข้ามาในวิชาชีพพยาบาล จำแนกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ (ทัศนฯ บุญทอง. 2533 : 58)

ประเภทที่ 1 กลุ่มบุคคลที่เข้ามาในวิชาชีพการพยาบาลโดยที่ตนเองมีความรู้สึกไม่ชอบวิชาชีพนี้ แต่พ่อแม่ ผู้ปกครองชอบและสนับสนุนให้เข้าศึกษา หรือบางรายอาจบังคับให้บุตรหลานเข้ามาเรียน โดยที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองเห็นความสำคัญและประโยชน์ของวิชาชีพ แต่ผู้เข้าศึกษาเองไม่ชอบและมีทัศนคติไม่ดีต่อวิชาชีพโดยส่วนตัว บุคคลกลุ่มนี้จะมีความรู้สึกฝืนใจ ขาดแรงจูงใจและขาดความสุขในการทำงาน ภายในส่วนลึกของความรู้สึกอาจต่อต้าน การปฏิบัติงานของบุคคลกลุ่มนี้จะเป็นอย่างฝืนใจ และจะพยายามหาช่องทางและโอกาสที่จะเปลี่ยนวิชาชีพไปทำอย่างอื่นแทน ในบางรายที่มีความรู้สึกฝืนใจมากจะขาดความสุข สิ่งต่างๆ เหล่านี้นอกจากจะมีผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพของงานแล้ว ยังมีผลกระทบต่อบุคลิกภาพของตัวพยาบาลผู้นั้นด้วย กล่าวคือ จะกลายเป็นบุคคลที่ขาดความกระตือรือร้น หงอยเหงา ขาดกำลังใจ บางรายอาจไม่ยินดีรับร้ายหรืออาจกลายเป็นคนต่อต้านก้าวร้าวได้ เป็นต้น

ประเภทที่ 2 กลุ่มบุคคลที่เข้ามาในวิชาชีพนี้โดยที่ไม่มีทัศนคติทั้งในทางบวกหรือทางลบไม่เคยมีความรู้สึกในเรื่องวิชาชีพนี้ เพราะไม่เคยเห็นมาก่อนว่าวิชาชีพการพยาบาลนั้นมีลักษณะงานอย่างไร ทราบเพียงแต่ว่าการพยาบาลคือ ผู้ทำงานในโรงพยาบาล ให้บริการผู้ป่วย แต่ไม่ทราบในรายละเอียดที่ว่า บริการผู้ป่วยนั้นจะต้องปฏิบัติอย่างไรบ้าง บางคนอาจนึกถึงแต่เรื่องการฉีดยา วัดความดันเลือด ซึ่งเป็นงานที่ดูมีเกียรติรวมทั้งเครื่องแบบสีขาวสะอาดสะอ้านดึงดูดใจทำให้เข้ามาในวิชาชีพการพยาบาล แต่เมื่อได้เข้ามาในวิชาชีพแล้วจึงตระหนักในความเป็นจริงอีกหลาย ๆ อย่าง ซึ่งตนเองไม่ทราบมาก่อนเกี่ยวกับลักษณะงานพยาบาล เช่น การอาบน้ำเช็ดตัว ทำความสะอาดผู้ป่วยเพื่อให้สบาย ป้อนอาหารและอื่นๆ อีกหลายอย่าง ซึ่งตนเองไม่ได้คาดคิดหรือคิดไปไม่ถึง เมื่อได้มาพบกับลักษณะงานดังกล่าวแล้วจึงได้ตระหนักว่าไม่เหมาะสมกับตนเอง ในกรณีเช่นนี้หากบุคคลสามารถปรับตัวและปรับใจให้มองเห็นคุณค่าความเป็นจริงได้ก็จะอยู่ในวิชาชีพได้โดยไม่ฝืนใจ หากแต่บุคคลบางคนก็ปรับตัวไม่ได้เพราะไม่สามารถยอมรับความจริงดังกล่าวแล้วได้ ก็ จะหาทางเบนเข็มในชีวิตไปศึกษาวิชาชีพอื่น ซึ่งถ้าบุคคลที่ต้องทนอยู่ในวิชาชีพแต่จิตใจยอมรับวิชาชีพนั้นไม่ได้ ก็จะเกิดความทุกข์รู้สึกฝืนใจ หดหู่ท้อแท้ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นในลักษณะเช่นนี้นานๆ จะทำให้บุคคลนี้เปลี่ยนจากบุคลิกภาพที่เคยเป็นคนแจ่มใสร่าเริงให้เป็นคนเฉื่อยชา อมทุกข์หรือไม่ยินดีรับร้ายต่อชีวิตและงานได้เช่นเดียวกัน

ประการที่ 3 กลุ่มบุคคลที่เข้ามาในวิชาชีพการพยาบาลโดยความสมัครใจ คือ ขอบวิชาชีพนี้
อยากจะเป็นพยาบาลโดยความรู้สึกส่วนตัวที่เห็นความสำคัญ และคุณค่าของการประกอบวิชาชีพซึ่งได้ช่วย
เหลือผู้อื่น บุคคลกลุ่มนี้จะอยู่ในวิชาชีพด้วยความสุขมีความเต็มใจที่จะปฏิบัติไม่ทอดทิ้งโดยง่าย ความสำเร็จ
ของการประกอบวิชาชีพในความรู้สึกของบุคคลนี้ หากบุคคลได้รู้สึกว่าตนเป็นผู้หนึ่งที่สามารถประสบความสำเร็จใน
ชีวิต ได้ปฏิบัติในสิ่งที่ตนเองเห็นว่ามีความจำเป็นจะทำให้เกิดความสุขมีความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งเป็นบุคลิกภาพอีก
ประเภทหนึ่งนั่นเอง

จากการวิจัยของ อารมณ วุฒิพฤษ (2523 : บทคัดย่อ) พบว่า เมื่อนักศึกษาพยาบาลบางคน
เข้ามาเรียนวิชาชีพการพยาบาลจะรู้สึกรักวิชาชีพนี้มากขึ้น แต่นักศึกษาบางคนก็สนใจและกระตือรือร้นต่อวิชา
ชีพพยาบาลน้อยลง และรู้สึกผิดหวังที่ต้องมาเรียนพยาบาล เพราะไม่ได้รับความสุข ความอบอุ่นเท่าที่ควร
และบางครั้งรู้สึกเครียดมาก จากผลการวิจัย ดังกล่าวจะเห็นได้ว่าทัศนคติต่อวิชาชีพของนักศึกษาพยาบาลแต่
ละคนมีทั้งด้านบวกและด้านลบ ทัศนคติทางบวก หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่พร้อมจะเข้าหาเมื่อเกิด
ความรู้สึกชอบ พอใจ เห็นด้วยต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ส่วนทัศนคติด้านลบ หมายถึง ความรู้
สึกของบุคคลที่พร้อมจะถอยหนีหรือหลีกเลี่ยง เมื่อเกิดความรู้สึกไม่ชอบ ไม่พอใจ ไม่เห็นด้วย (มาลี แนนหนา.
2534 : 19) นักศึกษาพยาบาลที่มีทัศนคติด้านบวกจะเรียนวิชาชีพการพยาบาลจนสำเร็จ และประกอบวิชาชีพ
การพยาบาลได้อย่างภาคภูมิใจ ส่วนนักศึกษาที่มีทัศนคติด้านลบจะมีความเครียดและไม่มีความสุข และมี
ความคิดอยากลาออกในระหว่างที่กำลังศึกษาและคิดจะเปลี่ยนอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา (จิราภรณ์ มั่นสุข.
2538 : 27) สอดคล้องกับการศึกษาของ กุลยา ตันติผลาชีวะ และคนอื่นๆ (2536 : 61) ที่พบว่า สาเหตุการลา
ออกกลางคันของนักศึกษาพยาบาล คือ ทัศนคติไม่ดีต่อวิชาชีพ นอกจากนี้จากการศึกษาของ นันทนา น้ำฝน
และคนอื่นๆ (2524 : 25) ที่ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล
ปีที่ 1 และปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข พบว่า ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษา
พยาบาลมีความแตกต่างกันในแต่ละภูมิภาคและแต่ละชั้นปี สอดคล้องกับการศึกษาของ พัฒนาวดี เสรีนทวัฒน์
และจริยวัตร คมพยัคฆ์ (2531 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการเปลี่ยนแปลงและเปรียบเทียบทัศนคติของ
นักศึกษาพยาบาลต่อวิชาชีพการพยาบาล พบว่า ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ดีกว่า
ชั้นปีอื่น ๆ โดยคะแนนเฉลี่ยทัศนคติจะลดลงตามชั้นปีที่สูงขึ้น เช่นเดียวกับการศึกษาของ สมบัติ พันธุ์คง
และคนอื่นๆ (2533 : 19 – 25) ที่ศึกษาพัฒนาการด้านเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาล พบว่า เจตคติต่อ
วิชาชีพการพยาบาลของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เมื่อแรกเข้าศึกษาและเมื่อสิ้นปีการศึกษามีความแตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลชั้นปีที่ 1 เมื่อแรกเข้าศึกษาดีกว่าเมื่อสิ้นปี
การศึกษาและยังสอดคล้องกับการศึกษาของ กราสซี่ รัสโซ และมอริส (Grassi – Russo and Morris. 1981
: 9 – 16) ที่ศึกษาเรื่องความหวัง ความกลัว กับทัศนคติของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 พบว่า ในสัปดาห์แรก
ของการเรียน ความหวังอันดับแรกของนักศึกษา คือ การช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ รองลงมา คือ ต้องการมีวิชา
ชีพและต้องการเป็นคนที่มีความสามารถ ตามลำดับ ส่วนความกลัวนั้น พบว่า นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่
กลัวความล้มเหลวในการเรียน และมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการขึ้นฝึกภาคปฏิบัติ กลัวถูกออกจากวิทยาลัย
จากนั้น 8 เดือน พบว่า นักศึกษามีทัศนคติด้านบวกจากการมีประสบการณ์ที่ดีกับครู และการรับรู้ความ
สามารถของตนเองในการได้ช่วยเหลือผู้ป่วย และนักศึกษามีทัศนคติด้านลบจากการทำงาน และงานหนัก
เกินไป สอดคล้องกับคำกล่าวของไทรแอนดิส (Triandis. 1971 : 3) ที่ว่าการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคล
มีสาเหตุมาจากการได้รับข้อมูลใหม่จากบุคคลหรือสื่อมวลชน การได้รับประสบการณ์ตรงหรือความกระทบ
กระเทือนใจถูกบังคับให้ปฏิบัติไม่ตรงกับทัศนคติของตนและเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรมใหม่

จากที่ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่า ทักษะเป็นความรู้สึก เป็นความคิดที่ได้จากการเรียนรู้และประสบการณ์ ซึ่งทัศนคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามประสบการณ์ที่ได้รับ นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับอารมณ์ความกลัว และความหวังซึ่ง กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528 : 225) ได้กล่าวในเรื่องอารมณ์และการปรับตัว ไว้ว่า ความรุนแรงของอารมณ์จะมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับทัศนคติ ถ้าบุคคลมีแนวโน้มที่จะไม่ชอบสิ่งใดสิ่งหนึ่งย่อมมีแนวโน้มที่จะเกิดอารมณ์เสียได้ง่าย ในทางตรงกันข้าม ถ้าบุคคลมีแนวโน้มที่จะชอบสิ่งใดสิ่งหนึ่งอยู่แล้ว ก็ย่อมมีแนวโน้มที่จะทำให้มีอารมณ์ดีได้โดยง่าย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล เพื่อจะได้นำผลการศึกษามาเป็นแนวทางส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขให้นักศึกษามีการปรับตัวที่ดี ตลอดจนมีสุขภาพจิตที่ดี

2.1.4 นิสัยในการเรียน

คำว่า “นิสัย” คือ แนวโน้มของบุคคลในการแสดงพฤติกรรมจนเป็นนิสัย และเป็นไปโดยอัตโนมัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อได้รับการฝึกฝนหรือประสบการณ์ (Eysenck, Arnolod and Melil. 1972 : 40)

แมดดอกซ์ (Maddox. 1963 : 2) กล่าวว่า นิสัยขึ้นอยู่กับโอกาสที่บุคคลจะประสบความสำเร็จหรือบังเกิดความพึงพอใจ กล่าวคือ พฤติกรรมใดที่ทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจพฤติกรรมนั้นๆ ก็จะถูกกระทำซ้ำแล้วซ้ำอีก จนกระทั่งกลายเป็นนิสัยติดตัวบุคคลนั้นไป นิสัยในการเรียน จึงเป็นพฤติกรรมทางด้านการเรียนที่บุคคลมีความพึงพอใจ และปฏิบัติเป็นประจำ โดยที่พฤติกรรมนี้อาจมาจากทักษะในการเรียน และเทคนิคในการเรียน (Wrenn. 1968 : 1 – 4)

เรนน์ และลาร์เซน (Renn and Larsen. 1969 : 5 – 11) กล่าวว่า นิสัยในการเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียน นักศึกษา ประพฤติปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ประกอบด้วยสมาธิในการเรียน วิธีการอ่าน และการจดคำบรรยาย การวางแผนการเรียนหรือการแบ่งเวลาเรียน การทบทวนบทเรียน และเจตคติที่มีต่อการเรียน นอกจากนี้ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2538 : 1) กล่าวว่า นิสัยในการเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความพึงพอใจ และมุ่งมั่นที่จะศึกษาหาความรู้ให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวนี้ ประกอบด้วยความตั้งใจ และเอาใจใส่ในการเรียน การวางแผนการเรียนและจัดระบบการเรียน ความมุ่งมั่นที่จะแสวงหาความรู้ และพัฒนาการเรียนให้ดีขึ้นเรื่อยๆ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความคิดริเริ่ม ขยัน อดทน รับผิดชอบ พึ่งตนเอง และมีความภูมิใจในผลการเรียนของตน

โฮล์ทซ์แมน (Holtzman. 1965 : 17) ได้กล่าวเกี่ยวกับนิสัยในการเรียนกว่า หมายถึง พฤติกรรมการเรียนที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับ

1. การใช้เวลาเรียน ได้แก่ การรู้จักใช้เวลาได้อย่างเหมาะสมในการเรียนและการทำงาน รู้จักแบ่งเวลาว่าควรทำเรื่องใดก่อนหลัง ไม่ผัดผ่อน หลีกเลียง รอเวลา ทำให้เวลากระชั้นชิด ไม่เสียเวลากับเรื่องที่ไม่เป็นสาระจนเกินควร ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายทันต่อเวลา

2. วิธีการเรียน ได้แก่ การรู้จักใช้วิธีการเรียนอย่างถูกต้อง มีการวางแผนเตรียมงานก่อนลงมือทำ รู้จักแหล่งข้อมูลที่ต้องการทราบ ทำงานด้วยความมีระเบียบ รอบคอบ ทำให้งานสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

จะเห็นได้ว่า นิสัยในการเรียนเป็นพฤติกรรมที่สืบเนื่องมาจากทักษะในการเรียนและเทคนิคในการเรียนในการสร้างกิจกรรมเชิงสื่อสารเสริมบทเรียน เพื่อการฝึกฝนการใช้ภาษาสำหรับนักศึกษา อาจถือได้ว่าเป็นเทคนิคในการเรียนอย่างหนึ่ง ซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรมทางด้านการเรียนที่ปฏิบัติเป็นประจำ ดังนั้น นิสัยในการเรียนจึงหมายถึงพฤติกรรมทางด้านการเรียนที่ปฏิบัติเป็นประจำ โดยที่พฤติกรรมนี้ส่วนหนึ่งมาจาก

เทคนิคในการเรียน รวมถึงการทำงานและการใช้เวลาอย่างเหมาะสมของนักศึกษาด้วย

สำเนา ขจรศิลป์ (2537 : 84) กล่าวถึงปัญหาการปรับตัวของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทยไว้ว่า ระบบการเรียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษานั้น แตกต่างกับระบบการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา อีกทั้งนักศึกษาขาดทักษะในการเรียน เช่น การจดคำบรรยาย การค้นคว้า และการศึกษด้วยตนเอง ตลอดจนการแบ่งเวลาเพื่อการศึกษาเล่าเรียนที่ถูกต้อง จึงทำให้นักศึกษาเกิดปัญหาในการปรับตัว กล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่มีนิสัยการเรียนที่ไม่เหมาะสมจะมีปัญหาการปรับตัวในด้านการเรียน นอกจากนี้การที่นักศึกษาเปลี่ยนสถานภาพจากนักเรียนมัธยมศึกษาเป็นนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาย่อมพบปัญหาในด้านต่าง ๆ มากมาย สำหรับปัญหาด้านการเรียนนั้น วลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 : 22) กล่าวว่า เนื่องจากการเรียนระดับอุดมศึกษาเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาพยายามศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง รู้จักค้นคว้า รู้จักใช้ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการสังเกต ชักถาม จดจำ สืบค้น ปฏิบัติจริง และจากการอ่าน การเรียนระดับนี้นักศึกษาจึงต้องรู้จักขวนขวายฝึกตนเอง สร้างวินัยในตนเอง ไม่มีอาจารย์คอยดูแล ประกอบกับขณะที่เรียน จะฟังคำบรรยายไม่ทัน ไม่รู้จักสาระสำคัญของเนื้อหา ไม่ทราบวิธีทำรายงานที่ถูกต้อง เวลาสอบก็เคยชินกับข้อสอบที่มีแต่ว่า ๆ ชัด ๆ เมื่อให้เขียนคำอธิบาย ยกตัวอย่าง ตีความ วิเคราะห์ หรือให้เหตุผลก็ไม่อาจทำได้ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ได้คะแนนไม่ดีจะเกิดความท้อแท้ เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน เกิดความเบื่อในการฟังบรรยาย ไม่มีกำลังใจศึกษาค้นคว้าหรือแรงจูงใจให้อยากเรียน อาจนำมาซึ่งความคับข้องใจ จนเป็นสาเหตุให้บางคนเป็นโรคจิตได้ กล่าวนี้สอดคล้องกับการศึกษาของอำไพวรรณ พุ่มศรีสวัสดิ์ (2529 : 13) ที่พบว่านักศึกษามีปัญหาเกี่ยวกับการแบ่งเวลาเรียน การขาดทักษะในการดูหนังสือ ไม่มีสมาธิในการเรียน และขาดทักษะในการจำคำบรรยาย และกล่าวว่าการที่นักศึกษาส่วนมากมีปัญหาเกิดเนื่องจากการเรียนในมหาวิทยาลัยนั้นไม่มีการอธิบายบอกให้นักศึกษาว่าควรทำอย่างไร ปัญหาการเรียนที่เกิดจากนิสัยการเรียนด้านเทคนิคในการเรียนและทักษะในการเรียนนี้อาจสูญเปล่าทางการศึกษาได้ เนื่องจากนักศึกษาลาออกจากกลางคันในขณะที่ศึกษา ดังที่ เบญจมา สุธะพินทุ (2536 : 66) ได้ศึกษาเรื่องสาเหตุของการสูญเปล่าทางการศึกษา พบว่า การสูญเปล่าทางการศึกษา เกิดจากการที่นักศึกษาปรับตัวเข้ากับสภาพการเรียนไม่ได้ ขาดการวางแผนการเรียนที่ดี ไม่มีวิธีแก้ไขข้อบกพร่องทางด้านการเรียนของตนเอง

จากเอกสารและงานวิจัยข้างต้นกล่าวได้ว่า นิสัยการเรียนของนักศึกษามีความเกี่ยวข้องกับการปรับตัวด้านการเรียนของนักศึกษา นักศึกษาที่มีนิสัยการเรียนที่ไม่เหมาะสม เช่น ไม่รู้จักแบ่งเวลาเรียน ขาดการวางแผนการเรียนที่ดี ขาดทักษะในการศึกษาค้นคว้า ไม่มีสมาธิในการเรียนและขาดทักษะในการจดคำบรรยาย จะมีปัญหาการปรับตัวด้านการเรียน เกิดผลกระทบต่อการลาออกกลางคันของนักศึกษา และเกิดการสูญเปล่าทางการศึกษาในที่สุด

2.1.5 เงินค่าใช้จ่ายรายเดือน

เงินค่าใช้จ่ายรายเดือน หมายถึง จำนวนเงินที่นักศึกษาได้จากบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง เพื่อการใช้จ่ายต่าง ๆ ในแต่ละเดือน

เพอร์ลแมน (Perlman. 1973 : 13) อธิบายค่าใช้จ่ายทางการศึกษาว่า ประกอบด้วยค่าใช้จ่าย 2 ประเภท คือ

1. ค่าใช้จ่ายตรงตรง เป็นค่าใช้จ่ายหรือลงทุนไปจริงเพื่อการศึกษา ประกอบด้วยค่าใช้จ่าย 2 อย่าง คือ

1.1 ค่าใช้จ่ายทางตรงของสังคม เป็นค่าใช้จ่ายที่สังคมลงทุนให้กับนักศึกษา ได้แก่ ค่าจ้างครู ค่าอุปกรณ์ ค่าที่ดิน ค่าอาคาร ซึ่งทางสถาบันการศึกษา อาจได้รับจัดสรรจากเงินงบประมาณ เงินภาษีหรือ

เงินบริจาคอื่น ๆ

1.2 ค่าใช้จ่ายทางตรงส่วนตัว เป็นค่าใช้จ่ายที่แต่ละคนลงทุน เพื่อที่จะได้รับการศึกษา ได้แก่ ค่าเล่าเรียน ค่าอุปกรณ์การเรียนและอื่น ๆ

2. ค่าใช้จ่ายทางอ้อม เป็นรายได้ที่เสียไป เนื่องจากการที่บุคคลใช้เวลามาเรียนแทนที่จะไปทำงาน ทำให้เสียโอกาสที่จะได้รับรายได้ เรียกว่าค่าเสียโอกาส

จากแนวคิดของเฟอร์ลแมน จะเห็นได้ว่า ค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา เป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัวที่ นักศึกษาแต่ละคนลงทุนเพื่อการศึกษา ซึ่งจากการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาส่วนบุคคลของนักศึกษา พยาบาลของ สมพิศ สมจิตต์ (2536 : บทคัดย่อ) พบว่า นักศึกษาพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตมีค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยรวมต่อคนต่อปี เป็นเงิน 25,040.90 บาท ส่วนใหญ่ได้รับเงินจากผู้อุปการะ 501 – 1,000 บาท / เดือน สำหรับสถานะทางการเงินของนักศึกษาในแต่ละเดือน มีดังนี้ มีเงินเหลือเก็บทุกเดือน 8.83% มีเงินใช้พอดีทุกเดือน 23.09% มีเงินไม่พอใช้เป็นบางเดือน 64.94% และมีเงินไม่พอใช้ทุกเดือน 3.14% นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษามีปัญหาการเงิน 66.51% และเมื่อนักศึกษามีปัญหาขัดข้องเรื่องเงิน วิธีที่นักศึกษาใช้มากที่สุด คือขอเพิ่มจากบิดามารดา ยืมจากเพื่อน และขอทุนการศึกษา คิดเป็น 77.54% 4.040% และ 13.01% ตามลำดับ การที่นักศึกษามีปัญหาขัดข้องเรื่องเงินใช้จ่ายในขณะที่ศึกษา จะทำให้นักศึกษามีความคับข้องใจ วิตกกังวล (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2530 : 19) สอดคล้องกับการศึกษาของ วิลเลียม และแครพพ์ (Williams and Krapp. 1991 : 784) ที่ศึกษาปฏิภานักศึกษาต่อสถาบันการศึกษาพยาบาล พบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 พึงพอใจต่อการจัดเงินช่วยเหลือนักศึกษาในระดับน้อย ทั้งนี้เนื่องจากการให้ทุนการศึกษาตามระเบียบการขอทุนการศึกษานั้น ๆ ซึ่งทุนการศึกษาส่วนใหญ่จะกำหนดคุณสมบัติของผู้ขอรับทุนในด้านผลการเรียน ความประพฤติ และชั้นปีการศึกษา เนื่องจากเจ้าของทุนการศึกษามุ่งหวังจะให้ทุนการศึกษาแก่นักศึกษาที่จะสามารถศึกษาวิชาชีพพยาบาลได้สำเร็จและจบเป็นพยาบาลที่ดี และคุณสมบัติของผู้ขอรับทุนในระเบียบการขอทุนการศึกษาส่วนใหญ่จะกำหนดให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคการศึกษาที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ขึ้นไป มีคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดปีการศึกษาไม่ต่ำกว่า 2.00 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ขอทุนจะต้องทราบผลคะแนนเฉลี่ยสะสมเมื่อสิ้นสุดการศึกษามหาภาคการศึกษาที่ 2 แล้ว เพราะตามระเบียบการวัดประเมินผลของวิทยาลัย วิทยาลัยมิชชันนั้นได้ระบุไว้ว่า ถ้านักศึกษาได้คะแนนเฉลี่ยสะสมเมื่อสิ้นสุดภาคการศึกษาที่ 2 ของชั้นปีที่ 1 ต่ำกว่า 1.8 จะหมดสิทธิ์การเป็นนักศึกษา (วิทยาลัย วิทยาลัยมิชชัน 2543 : 17) ดังนั้น การจัดเงินช่วยเหลือนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 จึงค่อนข้างน้อย นักศึกษาที่มีเงินค่าใช้จ่ายอย่างเพียงพอและได้ใช้จ่ายตามที่ตนต้องการย่อมมีความคับข้องใจน้อยกว่านักศึกษาที่ประสบปัญหาขาดทุนด้านการเงิน นักศึกษาที่ปัญหาด้านการเงินค่าใช้จ่ายจำเป็นต้องปรับตัวให้สามารถดำรงชีวิตในวิทยาลัยให้ได้ และจะต้องรู้จักใช้เงินอย่างเหมาะสม หากนักศึกษาสามารถปรับตัวได้ก็จะอยู่ในวิทยาลัยอย่างมีความสุข แต่ถ้าหากนักศึกษาคนใดที่มีปัญหาและไม่สามารถปรับตัวได้ก็ย่อมเกิดผลกระทบตามมา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาสุขภาพจิตและปัญหาด้านการเรียน

2.2 ปัจจัยด้านครอบครัว

2.2.1 สถานภาพสมรสของบิดามารดา

สถานภาพสมรสของบิดา มารดา หมายถึง สภาพการสมรสของบิดาและมารดาของนักศึกษา โดยจำแนกเป็นคู่ (อยู่ด้วยกัน) และหม้าย

นิวแมน ลอรา และคริสติน (Newman, Laura and Christine. 1993 : 951 – 952) ได้จำแนกครอบครัวตามสถานภาพการสมรสออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. ครอบครัวสมบูรณ์ (Intact Family) หมายถึง ครอบครัวที่บิดามารดาและบุตรอาศัยอยู่ด้วยกัน มีความผูกพันทางสายเลือดหรือทางกฎหมาย โดยสมาชิกแต่ละคนมีความผูกพันกันอย่างใกล้ชิด สมาชิกในครอบครัวมีส่วนร่วมช่วยเหลือ มีส่วนให้และรับประสบการณ์จากกัน ซึ่งความสัมพันธ์ในครอบครัวมีความสำคัญต่อชีวิต และสภาพจิตใจของเด็กเป็นอันมาก ทำให้เด็กสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมรอบตัวได้

2. ครอบครัวแยกกันอยู่หรือครอบครัวหย่าร้าง (Separated / Divorced) หมายถึง สภาพครอบครัวที่มีเพียงบิดาหรือมารดาเพียงฝ่ายเดียว จะเป็นด้วยการหย่าร้าง การทอดทิ้งหรือการแยกกันอยู่ก็ตาม นับว่าเป็นการสิ้นสุดของสภาพชีวิตสมรส และจะเป็นผลให้เด็กขาดการดูแลเอาใจใส่ไม่ได้รับการรักความอบอุ่น ความเห็นอกเห็นใจเท่าที่บิดามารดาอยู่ด้วยกัน มีผลทำให้เด็กมีความรู้สึกว่าปลอดภัย รู้สึกถูกทอดทิ้งให้อยู่โดดเดี่ยว ขาดผู้ที่จะเป็นแบบอย่างของเด็ก

สุชา จันทรเฒ (2529 : 122) กล่าวถึง สภาพครอบครัวที่บิดามารดาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายไม่ได้อยู่ด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นด้วยการหย่าร้าง การทอดทิ้งหรือการแยกกันอยู่ก็ตาม จะมีผลให้เด็กขาดการดูแลเอาใจใส่ ไม่ได้รับความรักความอบอุ่น ความเห็นอกเห็นใจเหมือนกับบิดามารดาอยู่ด้วยกัน มีผลทำให้เด็กมีความรู้สึกที่ไม่ปลอดภัย รู้สึกถูกทอดทิ้งให้อยู่โดดเดี่ยวขาดผู้ที่จะเป็นแบบอย่างแก่เด็ก ซึ่งผลกระทบของสภาพครอบครัวที่มีการหย่าร้าง หรือแยกกันอยู่นั้นมีผู้กล่าวไว้หลายด้านด้วยกัน ดังนี้

วิจิตรา วสุวนิช (2524 : 31) กล่าวถึง อิทธิพลของครอบครัวหย่าร้างต่อการพัฒนาพฤติกรรมเด็กไว้ว่า การหย่าร้างของบิดามารดา นับว่าเป็นผลร้ายต่อการพัฒนาการทางด้านจิตใจของเด็กเป็นอย่างมาก เด็กจะเกิดความรู้สึกว่าเหว ไม่มั่นใจในตนเอง บางคนอาจจะเก็บตัวซึมเศร้า บางคนอาจจะกลายเป็นเด็กก้าวร้าว ชอบรุกรานผู้อื่นและ ทรยศหักหลัง (2526 : 46 – 48) ได้กล่าวถึงอิทธิพลของครอบครัวต่อการพัฒนาบุคลิกภาพว่า ครอบครัวที่ไม่ลงรอยกันในชีวิตสมรสและบ้านแตก ผู้รับเคราะห์แทนก็คือลูก ซึ่งผลจากการที่บิดามารดาทะเลาะหรือกระทบกระทั่งกันทุกวันๆ จะทำรบกวนจิตใจเด็กมากกว่าการทะเลาะครั้งใหญ่ 1 – 2 ครั้ง ส่วนผลจากการหย่าร้างของบิดามารดา พบว่า เด็กมีอาการซึม หงอยเหงา ว้าวุ่น คิดมากและมีปัญหาในการปรับตัว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นราธร ศรีประสิทธิ์ (2529 : 73) ที่ศึกษาปัจจัยทางสังคม และจิตวิทยาที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดของเด็กวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นที่บิดา มารดามีสถานภาพสมรสแยกกันอยู่ก็มีความเครียดสูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ รองลงมา ได้แก่ กลุ่มบิดา มารดาหย่าร้าง สำหรับวัยรุ่นที่บิดามารดามีสถานภาพสมรสอยู่กินด้วยกันจะมีความเครียดต่ำ และจากการศึกษาของแพนสกาย (Pansky. 1990 : 3143 – B) ที่ศึกษา

บทบาททางเพศและการปรับตัวของเด็กที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง พบว่า การหย่าร้างก่อให้เกิดความคับแค้นแก่เด็กเป็นอย่างมาก ซึ่งเด็กที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง มีความวิตกกังวล ก้าวร้าว และมีปัญหาด้านการเรียนมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ นอกจากนี้ ชเนล (Schnell. 1991 : 6118) ได้ศึกษาผลของการหย่าร้างที่มีต่อการปรับตัวทางด้านจิตใจของเด็ก พบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวหย่าร้างมีความยุ่งยากในการปรับตัวมากกว่ากลุ่มเด็กที่มาจากครอบครัวไม่หย่าร้างและพ่อแม่ที่มีการขัดแย้งกันสูงเด็กจะมีการปรับตัวต่ำ

จากเอกสาร และแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า สภาพครอบครัวแยกกันอยู่หรือครอบครัวหย่าร้างจะด้วยสาเหตุใดก็ตาม ย่อมส่งผลกระทบต่อเด็กทั้งทางด้านพฤติกรรมและจิตใจ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อ การปรับตัวและการพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษา

2.2.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดา มารดาหรือผู้ปกครอง

ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง หมายถึง รายได้ทั้งหมดของครอบครัวที่บุคคลในครอบครัวสามารถหาเป็นรายรับเข้ามาในครอบครัวได้ รายได้เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตในด้านการตอบสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคล เป็นตัวบ่งชี้ถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม รายได้มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้บริการทางสาธารณสุขและสัมพันธ์กับแบบแผนการดำเนินชีวิต แม้ว่ารายได้ของบุคคลจะไม่ใช่อะไรสิ่งเดียวที่จำเป็นที่สุดของชีวิต แต่ทุกคนยอมรับว่า รายได้เป็นแหล่งประโยชน์ของบุคคลที่เอื้ออำนวยให้พัฒนาความรู้ ทักษะและทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินชีวิต เพนเดอร์ (Pender. 1982 : 161 – 162) กล่าวว่าฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงจะมีรายได้สูง จึงอำนวยความสะดวกให้แก่บุคคลในการแสวงหาสิ่งที่เป็นประโยชน์ เพื่อส่งเสริมแบบแผนดำเนินชีวิตได้ดีกว่าผู้มีรายได้น้อย ซึ่งไม่ค่อยมีเวลาเอาใจใส่ตนเองมากนัก จะมุ่งความสนใจไปในการหาเลี้ยงชีพเพื่อความอยู่รอดของตนเองมากกว่า รายได้ที่มีอยู่อาจจะไม่เหลือเพียงพอที่จะจัดหาสิ่งบริการเพื่อบำบัดหรือบำรุงรักษาสุขภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของ ทิพวัลย์ ขาวสำอาง (2535 : 104) พบว่าผู้สูงอายุรายได้ต่างกันจะมีแบบแผนชีวิตต่างกัน และ รัชสุรีย์ จันทระเพชร (2536 : 64) พบว่ารายได้มีความสัมพันธ์กับการดูแลตนเองในผู้ป่วยไตวายเรื้อรังเช่นกัน

2.3 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม หมายถึง สภาพการณ์ต่าง ๆ ในคณะพยาบาลที่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่และส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษา สำหรับการวิจัยนี้จำแนกสภาพแวดล้อม ออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ บรรยากาศในวิทยาลัย บรรยากาศการเรียนการสอน บรรยากาศในหอพัก การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์และสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน

2.3.1 บรรยากาศในวิทยาลัย

ตามแนวคิดของกลุ่มพฤติกรรมนิยมเชื่อว่า สภาพแวดล้อมหรือสิ่งแวดล้อมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของเอกัตบุคคลให้เป็นไปในทางที่พึงปรารถนา เพราะสภาพแวดล้อมภายในสถาบันมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของบุคคล สามารถส่งผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านความรู้ ความคิด เจตคติ ทักษะ พฤติกรรม และบุคลิกภาพของผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายของสถาบัน คือ ความเป็นผู้ได้รับการศึกษาโดยสมบูรณ์ (ทองเรียน อมรัชกุล. 2525 : 40) สภาพแวดล้อมจึงมีความสำคัญยิ่ง มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ และพัฒนาการทุกด้านของนักศึกษาในคณะพยาบาล ดังที่โกวิท วรพิพัฒน์ (2536 : บทนำ) ได้กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ดีนั้น เปรียบเสมือนครูที่พูดไม่ได้แต่มีบทบาทอย่างลึกซึ้งในการเสริมสร้างความคิด และเอื้อให้เยาวชนได้พัฒนาเต็มความรู้ความสามารถ กล่อมเกล่าจิตใจให้เป็นคนละเอียดอ่อน พร้อมกับปลูกฝังคุณธรรมอันพึงประสงค์

บรรยากาศในวิทยาลัย หมายถึง สภาพการณ์โดยทั่วไปในวิทยาลัย ในการวิจัยนี้จะกล่าวถึงสภาพหรือลักษณะของอาคารต่าง ๆ สนามกีฬา สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ตลอดจนการดำเนินงานด้านกฎระเบียบของวิทยาลัย รวมถึงสวัสดิการและบริการต่าง ๆ ที่วิทยาลัยจัดให้แก่นักศึกษา

อาคารสถานที่ จัดเป็นสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด ห้องโสตทัศนูปกรณ์ โรงอาหาร หอพัก สนามกีฬา สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และบริเวณทั้งหมดของสถาบัน เป็นต้น อาคารเรียนและสภาพของสถานศึกษามีส่วนเสริมสร้างความเจริญงอกงามให้แก่ผู้เรียน เพราะการตกแต่งอาคารสถานที่และบริเวณให้สวยงามมีส่วนเกื้อกูลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนจะช่วยให้เกิดความสดชื่นร่าเริง เป็นแรงจูงใจให้นักศึกษามีความรัก ห่วงแหน และภาคภูมิใจในสถานศึกษา ลักษณะเช่นนี้จะช่วยหล่อหลอมพฤติกรรมของผู้เรียนได้ อาคารเรียนที่ดี ควรมีองค์ประกอบต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ได้แก่

ขนาด รูปร่าง รูปลักษณะ วัสดุอุปกรณ์ แสงสี ทัศนียภาพ ทิศทางลม การจัดระเบียบในอาคาร เป็นต้น ยังมีองค์ประกอบที่สำคัญนอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว คือ สุขลักษณะ ความปลอดภัย ความสดชื่น ความสุขสบาย และอบอุ่น บรรยากาศที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และความรักใคร่สามัคคีกัน และวิถีทางในการดำเนินชีวิตของผู้ให้บริการ เช่น ความเจริญเติบโต ความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า การอยู่ร่วมกัน เล่นด้วยกัน กินด้วยกัน พักผ่อนด้วยกัน ดังนั้นสถานศึกษาและห้องเรียนจึงไม่ควรเป็นบ้านหรือครอบครัวยุ่บ้าง เพื่อช่วยในการปรับตัวหรือเสริมสร้างสุขภาพจิต และประสบการณ์ของผู้เรียน (วิจิตร วรุตบางกูร. 2524 : 45)

สำหรับสถาบันการศึกษาพยาบาล สภาการพยาบาล (2529 : 4 – 6) ได้กำหนดเกณฑ์การจัดตั้งสถาบันการศึกษาพยาบาลในระดับวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัยที่ได้กำหนดเกณฑ์การจัดตั้งสถาบันการศึกษาพยาบาลในระดับวิชาชีพไว้เช่นเดียวกัน สรุปได้ดังนี้

1. อาคารเรียน ประกอบด้วย ห้องบรรยายหรือห้องเรียน ห้องประชุม ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการพยาบาล ห้องโสตทัศนูปกรณ์ ห้องสมุด ห้องกิจกรรมนักศึกษา
2. อาคารที่พักนักศึกษา มีห้องพักนักศึกษา ห้องน้ำ ห้องสุขา ห้องพักผ่อน ห้องซักรีด และห้องเก็บของ
3. สถานที่สำหรับกิจกรรมอื่น ๆ ได้แก่ สนามกีฬา โรงครัว และโรงอาหาร เป็นต้น
4. ห้องทำงาน มีห้องทำงาน ห้องแนะแนวและให้คำปรึกษา ห้องบริการการศึกษา อาคารเรียนจัดเป็นสภาพแวดล้อมที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมด้านวิชาการ และเสริมสร้างทัศนคติ และพฤติกรรมของผู้เรียน เพราะประสบการณ์ในห้องเรียนเป็นองค์ประกอบในการกำหนดรับรู้ของผู้เรียนต่อสถาบัน และบุคคลที่เกี่ยวข้อง (ประพัฒน์ จำปาไทย. 2524 : 52 – 53) ขนาดมาตรฐานของอาคารเรียนขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ คือ จำนวนนักศึกษา ลักษณะวิชาและวิธีการสอนของอาจารย์ ในการจัดห้องเรียนจะต้องคำนึงถึง สี แสง เสียง การถ่ายเทอากาศ ความร้อนหนาวขณะที่ผู้เรียนอยู่ในห้อง รวมถึงถึงความเหมาะสมด้านวัสดุครุภัณฑ์ สิ่งเหล่านี้ผลต่อแรงจูงใจ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งสิ้น (จินตนา ยูนิพันธ์. 2527 : 58) โฮโรวิทซ์ และ ออตโต (สมบัติ วัจนะสาริกกุล. 2524 : 25 ; อ้างอิงจาก Horowitz and Otto. 973 : 242) ได้เปรียบเทียบผลการเรียนของนักศึกษา 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่เรียนในห้องที่จัดแบบเดิมกับกลุ่มที่เรียนในห้องที่จัดแบบใหม่ ที่นั่งนุ่มสบาย และเคลื่อนย้ายได้ ผลการศึกษาพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องการเรียน แต่มีความแตกต่างกันในเรื่องพฤติกรรมในห้องเรียน นักศึกษาในห้องเรียนแบบใหม่มาเข้าเรียน เข้าพบอาจารย์ผู้สอนและมีการรวมกลุ่มในหมู่นักศึกษามากกว่านักศึกษาในห้องเรียนแบบเก่า

ห้องสมุด ห้องสมุดจัดเป็นแหล่งวิทยาการที่ช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูง เพราะเป็นศูนย์กลางแห่งการศึกษาค้นคว้าและเปลี่ยนความรู้ความคิด ดังนั้น ห้องสมุดจึงเป็นสถานที่ให้การศึกษาและเพิ่มพูนความรู้ของผู้สอนและผู้เรียนที่สำคัญยิ่ง อัลดริช (Aldrich. 1967 : 1) กล่าวว่า สถาบันการศึกษาใด ๆ จะมีพัฒนาการหรือก่อให้เกิดงานที่มีประสิทธิภาพหาได้ไม่ หากขาดเสีย ซึ่งห้องสมุดที่เข้มแข็งเป็นศูนย์กลาง ห้องสมุดควรมีหนังสือ ตำรา เอกสาร และวารสาร สำหรับให้นักศึกษาค้นคว้า และควรฝึกให้นักศึกษารู้จักใช้ห้องสมุดเป็นบรรยากาศและสภาพแวดล้อมห้องสมุด ควรเรียบสงบปราศจากเสียงรบกวน แสงสว่างพอเพียงอากาศถ่ายเทได้ดี สำหรับสถาบันการศึกษาพยาบาล ปรากฏผลการวิจัยที่สอดคล้องกัน คือ เอื้ออำนวยต่อการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษาเท่าที่ควร (สุนีย์ วิวัฒนาการ. 2521 : 103 ; ดุษฎี สรรประดิษฐ์. 2529 : 117 ; และ วิไล ดังทัดสวัสดิ์. 2536 : 90)

ห้องพักอาจารย์ ผู้ออกแบบต้องคำนึงถึงความสะดวกต่อการทำงานของอาจารย์ได้อย่างมี

ประสิทธิภาพมากขึ้น ควรเป็นห้องที่มีอุปกรณ์ในการเตรียมการสอนครบมีสิ่งอำนวยความสะดวกตามความจำเป็นของแต่ละคน มีที่พักผ่อนในเวลาว่าง เพื่อจะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างอาจารย์ด้วยกัน ก่อให้เกิดความสนิทสนมกลมเกลียวกัน

โรงอาหาร ต้องออกแบบให้โปร่ง สะดวกสบายต่อการทำความสะอาดมีอากาศถ่ายเทได้ดี ไม่มีสิ่งรบกวน และต้องรักษาให้สะอาดอยู่เสมอ

ห้องน้ำห้องส้วม ภายในอาคารควรมีห้องน้ำห้องส้วมให้พอเหมาะสมกับจำนวนผู้ใช้ ห้องน้ำชายหญิงต้องแยกกัน มีสุขภัณฑ์เครื่องอำนวยความสะดวกให้พร้อม เช่น สบู่ กระดาษชำระ ฯลฯ มีอากาศถ่ายเทได้ดี

สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ นอกจากคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยความพอใจทั้งด้านร่างกายและจิตใจของผู้ที่อยู่อาศัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความพอเพียง และความปลอดภัยแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงหลักสถาปัตยกรรม คือ ให้สวยงาม ทนทาน เหมาะที่จะเป็นสถาบันการศึกษา การถ่ายเทอากาศ แสงสว่าง ถูกสุขลักษณะ ท่าเลที่ตั้งต้องอยู่ในที่มีการคมนาคมสะดวก สิ่งแวดล้อมของสถาบันียบสงบ ห่างไกลจากโรงงาน ห่างไกลจากแหล่งอบายมุขทั้งหลาย การจราจรไม่คับคั่ง ไม่มีฝุ่น และสิ่งรบกวนสมาธิในการศึกษา

วิทยาลัยพยาบาลแต่ละวิทยาลัยในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีอาคารและสิ่งปลูกสร้างที่คล้ายคลึงกันตามระเบียบของทางราชการ และตามนโยบายและแผนการจัดการศึกษาของกระทรวงสาธารณสุข มีอาคารเรียน อาคารที่พักอาศัย สำหรับอาคารเรียนประกอบด้วยห้องเรียน ห้องปฏิบัติการพยาบาล

ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ห้องประชุม ห้องโสตทัศนูปกรณ์ ห้องสมุด ห้องดนตรี ห้องให้คำปรึกษาแนะแนว ส่วนอาคารที่พักอาศัยประกอบด้วยห้องนอน ห้องน้ำ ห้องสุขา ห้องซักล้างเสื้อผ้า ห้องเก็บของ ห้องพักนักศึกษาที่เจ็บป่วย ห้องสวดมนต์ ห้องอ่านหนังสือ และห้องพักผ่อน ภายในบริเวณวิทยาลัยจะมีศาลาหรือซุ้มเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ และสำหรับให้นักศึกษาได้พบญาติหรือผู้ที่มาเยี่ยม มีสนามกีฬาสำหรับให้นักศึกษาได้ออกกำลังกาย ได้แก่ สนามบาสเกตบอล สนามวอลเลย์บอล นอกจากนี้ยังมีหอประชุมในการจัดงานพิธีหรือกิจกรรมต่าง ๆ มีโรงครัวและโรงอาหาร เพื่อให้บริการด้านอาหารแก่นักศึกษา

สวัสดิการและบริการต่าง ๆ การให้บริการต่าง ๆ แก่นักศึกษานั้นวิทยาลัยพยาบาลได้จัดบริการให้แก่นักศึกษา โดยพิจารณาถึงความจำเป็นที่จะเอื้ออำนวยให้นักศึกษามีความพร้อมการศึกษาเล่าเรียน มีความสะดวกสบายและปลอดภัย เมื่อเข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในวิทยาลัย วิทยาลัยจึงได้จัดให้มีบริการในด้านต่าง ๆ ดังนี้

บริการหอพัก เนื่องจากนักศึกษาพยาบาลต้องศึกษาทั้งภาคทฤษฎี และปฏิบัติ โดยขึ้นฝึกปฏิบัติงานทั้งเวรเช้า เวรบ่าย และเวรดึก การจัดบริการหอพัก จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับนักศึกษา เพื่อให้ความสะดวกสบายและความปลอดภัยแก่นักศึกษา มีอาจารย์หมวดงานปกครอง และสวัสดิการเป็นผู้รับผิดชอบ และมีอาจารย์รวมร่วมกับนักศึกษาเวรหอหมุนเวียนกัน ควบคุมดูแลทั้งในและนอกเวลาราชการ เพื่อให้การพักอาศัยของนักศึกษาเป็นไปตามระเบียบบังคับของวิทยาลัย เพื่อเป็นการสร้างนิสัยที่เป็นระเบียบเรียบร้อย และรู้จักการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นรวมทั้งการบริการเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสาร รับ – ส่งธนาคติ และพัสดุทางไปรษณีย์ด้วย

บริการให้คำปรึกษาและแนะแนวนักศึกษา เป็นบริการให้คำปรึกษาและแนะนำนักศึกษาในเรื่องต่าง ๆ ทั้งในเรื่องส่วนตัวและเรื่องเกี่ยวกับการศึกษาเล่าเรียน ซึ่งวิทยาลัยจัดในรูปให้อาจารย์ทุกท่านเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบนักศึกษาประมาณ 7 – 10 คน หรือบางวิทยาลัยจัดให้มีอาจารย์แนะแนว

ซึ่งมีความรู้ความสามารถทางด้านจิตวิทยาแนะแนวโดยตรง และมีห้องสำหรับให้คำปรึกษาแนะแนวโดยเฉพาะ

บริการด้านทุนการศึกษา เนื่องจากนักศึกษาพยาบาลจะได้รับทุนการศึกษาจากสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขทุกคน ทุนการศึกษาอื่น ๆ จึงจัดให้เฉพาะนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์จริง ๆ อาจจัดในรูปทุนการศึกษา โดยมีคณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาจัดคัดเลือกนักศึกษาที่สมควรจะได้รับทุนการศึกษา หรืออาจจัดในรูปให้ทุนช่วยเหลือเป็นครั้งคราว เฉพาะกรณีตามความเหมาะสม

บริการด้านสุขภาพอนามัย วิทยาลัยได้จัดบริการดูแลและอำนวยความสะดวกให้แก่นักศึกษาที่เจ็บป่วยให้ได้รับการตรวจรักษาตามความเหมาะสม โดยจัดให้มีห้องพักและยาสามัญประจำบ้านสำหรับนักศึกษาที่เจ็บป่วยด้วยโรค หรืออาการเล็ก ๆ น้อย ๆ ส่วนนักศึกษาที่ต้องนอนรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล ทางวิทยาลัยจะจัดการทำหนังสือราชการ ขอยกเว้นไม่ให้นักศึกษาต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น และวิทยาลัยก็จะจัดนักศึกษาหมุนเวียนกันไปเฝ้าดูแลโดยมีอาจารย์งานหมวดปกครอง และสวัสดิการ เป็นผู้รับผิดชอบ และมีอาจารย์เวร และนักศึกษาเวรหอช่วยกันดูแลนอกเวลาราชการ

บริการด้านอาหาร วิทยาลัยพยาบาล จะได้รับทุนอุดหนุนค่าอาหารสำหรับนักศึกษา โดยวิทยาลัยเป็นผู้จัดอาหารให้นักศึกษารับประทานวันละ 3 มื้อ โดยมีนักโภชนาการควบคุม และประสานงานกับอาจารย์หมวดปกครองและสวัสดิการ

การดำเนินงานด้านกฎระเบียบของวิทยาลัย กฎระเบียบเป็นข้อกำหนดพื้นฐานของวิทยาลัยที่นักศึกษาทุกคนจะต้องถือเป็นข้อตกลงร่วมกัน และเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับการดำเนินชีวิต เพื่อฝึกความรับผิดชอบของนักศึกษาทั้งทางด้านวิชาการและความประพฤติทั่วไปของนักศึกษา กฎระเบียบที่นำมาใช้กับนักศึกษา ถ้าเป็นไปได้นักศึกษาควรมีส่วนร่วมในการร่างระเบียบ ดังที่ แซนฟอร์ด (Sanford, 1972 : 17) กล่าวว่า บุคลิกลักษณะของนักศึกษาจะขึ้นอยู่กับนโยบายหรือหลักการบริหารของสถาบัน นักศึกษาระดับอุดมศึกษามีลักษณะพิเศษ คือ มีความกระตือรือร้นสนใจสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ในสังคม ชอบความยุติธรรม เพราะเหตุนี้วิทยาลัยจึงควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการบริหารวิทยาลัย เช่น มีโอกาสเข้าร่วมออกกฎระเบียบข้อบังคับและข้อพึงปฏิบัติต่าง ๆ เป็นต้น การได้รับโอกาสเช่นนี้ จะทำให้นักศึกษามีความรู้สึกว่าวิทยาลัยเป็นของนักศึกษา นักศึกษาจะมีความพึงพอใจที่จะปฏิบัติตามสิ่งต่าง ๆ เพื่อนำมาซึ่งชื่อเสียงของวิทยาลัย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาลอกลิน (Lockin, 1976 : 149 – A) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัย 4 แห่งเกี่ยวกับด้านนโยบาย กฎระเบียบ การบริหารสถาบัน และการแบ่งหน้าที่ของหน่วยงานในการปกครองสถาบันที่ส่งผลกระทบต่อนักศึกษาโดยเปรียบเทียบกับระหว่างสถาบันที่นักศึกษามีส่วนร่วมการบริหารอย่างเต็มที่กับสถาบันที่นักศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารเป็นบางส่วน พบว่า สถาบันที่นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมการบริหารสถาบันอย่างเต็มที่ จะมีกฎระเบียบ รวมทั้งนโยบายทางด้านสังคมและด้านวิชาการไม่เคร่งครัด การปกครองนักศึกษาทำได้ดี ข้อเสนอแนะของนักศึกษาจะได้รับการตอบสนองจากอาจารย์เป็นอย่างดี สำหรับกฎระเบียบของวิทยาลัยพยาบาลนั้น นักศึกษาพยาบาลมีความรู้สึกกว่า วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ค่อนข้างเข้มงวด และมีกฎระเบียบมากกว่าวิชาชีพอื่น ๆ ทำให้เกิดความเครียด และกฎระเบียบไม่ค่อยยืดหยุ่น การตัดสินใจค่อนข้างหนักกว่าวิชาชีพอื่น (เพียงใจ สัตยคม, 2536 : 7) ซึ่งกฎระเบียบของวิทยาลัยพยาบาล จะสรุปพอสังเขป ดังนี้ (วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสราษฏร์ธานี, 2539 : 13 - 31)

1. ระเบียบการเรียน ได้แก่ ระเบียบของห้องเรียน ระเบียบการปฏิบัติงานในโรงพยาบาล ระเบียบการปฏิบัติงานในชุมชน ระเบียบการสอบ ระเบียบการเข้าห้องสมุด

2. ระเบียบการแต่งกาย ได้แก่ เครื่องแบบนักศึกษาชาย – หญิง เครื่องแบบฝึกปฏิบัติใน

โรงพยาบาล เครื่องแบบปฏิบัติงานในชุมชน

3. ระเบียบการเข้า – ออกนอกบริเวณวิทยาลัย ได้แก่ เวลาเข้าและเวลาออก นอกบริเวณในวันราชการและวันหยุดราชการ การค้างที่บ้าน
4. ระเบียบการเยี่ยม ได้แก่ เวลาเยี่ยมในวันราชการและวันหยุดราชการ ข้อปฏิบัติของผู้มาเยี่ยม การแต่งกายของศึกษาขณะพบแขก สถานที่พบแขก
5. ระเบียบการลา ได้แก่ ข้อปฏิบัติของนักศึกษาขณะลาหรือลาป่วย จำนวนวันลา
6. ระเบียบหอพัก ได้แก่ ข้อปฏิบัติของนักศึกษาขณะอยู่หอพัก คุณสมบัติของผู้ที่เข้ามาอยู่ในหอพัก การชำระเงินค่าบำรุง การแต่งกายขณะอยู่หอพัก และการออกข้างนอก การรับประทานอาหาร
7. ระเบียบการบริหารไปรษณีย์ ได้แก่ การรับ – ส่งจดหมาย การรับ – ส่งโทรเลข กับรับ อนุญาต และพัสดุ การเปิดซองจดหมาย
8. ระเบียบพิจารณาความผิดและความผิดกรรม ได้แก่ ระดับความผิดตามความรุนแรงน้อยไปหา มาก และการพิจารณาโทษตามความผิด

จะเห็นได้ว่ากฎระเบียบหรือข้อบังคับของวิทยาลัยพยาบาล มีหลายประการ ถ้านักศึกษาไม่สามารถปรับตัวต่อกฎระเบียบต่างๆ ก็จะส่งผลให้เกิดปัญหาด้านความประพฤติและมีผลกระทบต่อการศึกษาได้

2.3.2 บรรยาการการเรียนการสอน

บรรยาการในชั้นเรียน หมายถึง สภาพการณ์ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในห้องเรียน ใน การวิจัยนี้จะกล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนวิชาชีพการพยาบาล พฤติกรรมและวิธีการสอนของอาจารย์ พฤติกรรมนักเรียนของนักศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษา การใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียน การสอน และการวัดประเมินผล

การจัดการเรียนการสอนวิชาชีพการพยาบาล การศึกษาพยาบาลในระดับวิชาชีพ มีจุดมุ่งหมายที่จะผลิตพยาบาลให้มีคุณภาพเช่นเดียวกับการผลิตบุคลากรวิชาชีพสาขาอื่นๆ ผู้จัดการศึกษาวิชาชีพการพยาบาลในระดับมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยต่างๆ ต่างตระหนักถึงภาระหน้าที่อันสำคัญ คือ การจัด ประสบการณ์การเรียนการสอนให้บัณฑิตนักศึกษาพยาบาลได้พัฒนาทางด้านความรู้ความสามารถทั้งภาค ทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อให้สำเร็จการศึกษาโดยมีความสามารถประกอบอาชีพได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพราะ

คุณภาพการปฏิบัติพยาบาลจะมีประสิทธิภาพสูง และสามารถสนองความต้องการของประเทศได้เพียงใดนั้น ย่อมจะขึ้นอยู่กับการศึกษาและการฝึกฝน ออรัม บีวิส (Bevis, 1973 : 1 – 4) ได้เสนอแนะว่า การจัดการ ศึกษา พยาบาลในระดับอุดมศึกษาหรือในระดับวิชาชีพ ผู้บริหารควรยึดหลักวิชาการ ซึ่งมีผลมาจากการ ศึกษาค้นคว้าวิจัยมาเป็นหลักในการวางแผนหลักสูตร เนื้อหาวิชาต่างๆ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การจัด ประสบการณ์การเรียนการสอนควรจะเน้นกระบวนการการเรียนให้มากขึ้นและสอดคล้องกับลักษณะความ ต้องการของผู้เรียน

การเรียนการสอนในวิชาชีพการพยาบาล แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ การเรียนการสอน ภาคทฤษฎี และการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ

1. การเรียนการสอนภาคทฤษฎี

การเรียนภาคทฤษฎีนั้น มุ่งให้ความรู้ในเนื้อหาวิชา ในหลักและวิธีการปฏิบัติต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพการพยาบาลและต่อการทำงานเพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ที่เจ็บป่วยและได้

รับความทุกข์ทรมาน การเรียนการสอนในขั้นนี้เป็นการเตรียมผู้เรียนให้มีความรอบรู้มีความสามารถและมีความพร้อมเพียงพอที่จะปฏิบัติกับผู้ป่วยได้ การสอนส่วนใหญ่จะใช้วิธีจะใช้วิธีการบรรยายหรือสาธิต หากจะมีการทดลองปฏิบัติกันในสภาพการณ์ที่จำลองหรือสร้างขึ้น จำนวนผู้เรียนมักจะเป็นนักศึกษาทั้งหมดของชั้นปีนั้น ๆ

2. การเรียนการสอนภาคปฏิบัติ

การศึกษาภาคปฏิบัติเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาพยาบาลเพราะการฝึกประสบการณ์เป็นการสนับสนุนผู้เรียนให้เกิดความคิดอิสระ ส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะในการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเจริญทางด้านสติปัญญาและวิชาชีพ และพัฒนาทักษะทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิปัญญา เจตคติ และทักษะ

การจัดการเรียนการสอนของพยาบาลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ด้านนั้น จินตนา ยูนิพันธ์ (2527 : 147 – 165) ได้เสนอขั้นตอน ดังนี้

1. การเตรียมการสอนหรือวางแผนการสอน

1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายรายวิชา ซึ่งหมายถึงผลการสอนหรือการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมของผู้เรียนที่ผู้สอนคาดหวัง

1.2 กำหนดเนื้อหาวิชา โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถของผู้เรียน

1.3 กำหนดเนื้อหาวิชาจากง่ายไปหายาก มีความต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน

1.4 เตรียมอุปกรณ์การสอนหรือสื่อการสอน กิจกรรมการเรียนและประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

1.5 เตรียมแผนงานที่มีความยืดหยุ่นเพียงพอ ทั้งนี้เพราะในสถานการณ์จริงอาจจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลง แม้แต่แผนที่ดีที่สุดก็อาจจะถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้แต่มิใช่การเลิกแผน

1.6 วางแผนการสอนและวิธีดำเนินการสอนให้ชัดเจน

1.7 กำหนดเวลาให้เหมาะสม

1.8 จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีความสัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ

1.9 กำหนดแผนการประเมินผลการเรียนการสอน

1.10 กำหนดแผนกิจกรรมการสอน

2. การดำเนินกิจกรรมการสอน

ในขั้นนี้ผู้สอนจะต้องลงมือปฏิบัติจริงในชั้นเรียนหรือในคลินิก การดำเนินกิจกรรมการสอนอาจดำเนินเป็นลำดับได้ดังนี้

2.1 การเตรียมความพร้อม เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจในบทบาท เห็นความสำคัญของบทเรียน มีความสนใจ รู้สึกอยากที่จะเรียน บทเรียนนั้น ๆ โดยปกติผู้สอนควรใช้เวลา 3 – 5 นาที และไม่ควรเกิน 10 นาที เพราะถ้าใช้เวลามากเกินไปจะทำให้มีเวลาสำหรับการเรียนการสอนที่เตรียมไว้น้อยเกินไปและอาจสร้างความเบื่อหน่ายแก่ผู้เรียนได้

กิจกรรมในส่วนของการเตรียมความพร้อมในการสอนวิชาการพยาบาลนี้อาจให้ผู้เรียนมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นความคิด และต้องลงมือทำโดยใช้สื่อต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าได้ตื่นเต้น น่าสนใจและสนุก เช่น การใช้หุ่นจำลองต่าง ๆ การใช้สถานการณ์จำลอง เกมส์ต่าง ๆ หรือการแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น

2.2 การดำเนินกิจกรรมที่วางไว้ นั่นคือ ดำเนินการตามแผนการที่ผู้สอนเตรียมไว้เป็นการปฏิบัติการจริงเป็นขั้นตอนตามลำดับ กิจกรรมตอนนี้ถือว่าเป็นตอนสำคัญเวลาที่จะต้องใส่ใจจะต้องมากกว่ากิจกรรมอื่นทั้งหมด

2.3 การสรุปบทเรียน การสรุปบทเรียนควรจะกระทำทันทีที่ดำเนินการตามกิจกรรมการสอนที่วางแผนไว้สำเร็จ เป็นการสรุปแนวคิดและสาระสำคัญของการสอนในบทนั้น ๆ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในสาระสำคัญ การสรุปบทเรียนนี้อาจสรุปเองโดยใช้การอธิบายสรุปหรือใช้สไลด์ทัศนูปกรณ์ช่วยในการสรุปก็ได้ กิจกรรมช่วงนี้จะต้องทำให้น่าสนใจ เพราะเป็นช่วงท้ายชั่วโมง ผู้เรียนอาจเกิดความเมื่อยล้าและเบื่อหน่าย

2.4 การประเมินผล คือ การดำเนินการปฏิบัติตามแผนการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่กำหนดไว้ในส่วนของการเตรียมการสอนนั่นเอง

3. การส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้

การส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่ผู้สอนจะต้องทำควบคู่ไปกับการดำเนินกิจกรรมการสอน เพราะเป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้มากขึ้น จากการศึกษาพบว่า การที่ผู้สอนสนใจฟังและชมเชย เมื่อผู้เรียนแสดงความคิด จะทำให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นมากขึ้น นอกจากนี้ผู้เรียนที่ได้รับคำชมเชยจากครูจะมีผลการเรียนดีกว่าผู้เรียนที่ไม่เคย ได้รับคำชมเชย

วิธีการต่าง ๆ ที่ผู้สอนอาจเลือกใช้ในการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้มีหลายวิธี เช่น

3.1 โดยการใช้คำพูด เช่น การกล่าวชมเชยว่า “ดีมาก” “ถูกต้อง” “คำถามนี้เป็นคำถามที่ดีมาก” เป็นต้น การใช้คำพูดเหล่านี้ผู้สอนจะต้องพูดพร้อมกับมีท่าทางที่แสดงว่าคำพูดเหล่านั้นเป็นจริง การชมโดยปราศจากท่าทางที่จริงใจจะให้ผลในทางลบมากกว่าทางบวก

3.2 โดยการเฉลยข้อสอบ การเฉลยข้อสอบจะเป็นวิธีการที่ช่วยให้ผู้เรียนทราบความสามารถของตน ทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของตน ซึ่งจะเป็นผลให้ผู้เรียนเพิ่มความกระตือรือร้น สนใจและเอาใจใส่ต่อการเรียนมากขึ้น

3.3 โดยการขอให้ผู้เรียนเล่าประสบการณ์ที่เป็นความสำเร็จของตนเองผู้สอนอาจเรียกให้ผู้เรียนเล่าถึงประสบการณ์ที่เป็นความสำเร็จให้เพื่อนร่วมชั้นฟัง การกระทำเช่นนี้เป็นการให้ความสำคัญยอมรับความสามารถของผู้เรียน เป็นการกระทำให้ผู้ถูกเรียกมีความภาคภูมิใจ ผู้เรียนคนอื่นจะมีความตั้งใจและเพิ่มความพยายามในการเรียนรู้ให้มากขึ้น

เฮย์เตอร์ (วัลลภา ดันติสุนทร. 2532 : 29 – 30 ; อ้างอิงมาจาก Hayter. 1967) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนแก่นักศึกษาพยาบาล ดังนี้

1. การจัดประสบการณ์การเรียนการสอน ควรจะใช้หลักการเรียนรู้ให้เรียนรู้จากสิ่งง่าย ๆ ไปหาสิ่งที่ยาก จากสิ่งปกติไปสู่สิ่งที่ซับซ้อน จากสิ่งที่รู้แล้วไปสู่สิ่งที่ไม่รู้ การเรียนจะได้ผลมากขึ้นถ้าผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัส คือ การใช้สื่อหรือสไลด์ทัศนูปกรณ์ประกอบการสอน

2. ส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากประสบการณ์ และผู้สอนควรจะเข้าใจ ความสนใจ ความพร้อมของนักศึกษา เพื่อจัดการสอนให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนหรือรายบุคคล

3. การสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่ง สามารถจัดประสบการณ์การเรียนการสอนได้หลาย ๆ วิธี แต่ผู้สอนจะต้องเลือกจัดวิธีการที่เหมาะสมกับผู้เรียน

4. การจัดประสบการณ์การเรียนการสอนวิธีหนึ่ง จะได้ผลการเรียนหลายๆ อย่าง และเป้าหมายของการเรียนรู้อาจสามารถกำหนดไว้ล่วงหน้าได้อย่างต่อเนื่อง ผู้สอนจะคอยประเมินผลว่าผลที่ได้นั้นมีมากน้อย

เพียงใด

5. การจัดประสบการณ์การสอน ควรจะจัดให้ต่อเนื่องเป็นขั้นตอน นักศึกษาควรจะได้มีประสบการณ์ขั้นต้นแล้วจึงจะเรียนในสิ่งใหม่ ๆ และเตรียมพร้อมที่จะศึกษาในขั้นต่อไปอย่างต่อเนื่อง
6. การสอนให้เข้าใจแนวความคิดของวิชาต่าง ๆ ที่สอนจะทำให้เข้าใจวิชานั้น ๆ ได้แจ่มชัดขึ้น
7. การเรียนจะได้ผลดีขึ้น ถ้าผู้เรียนมองเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน ทั้งนี้ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าในสิ่งที่เขาสนใจ
8. การกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมเพื่อการสอน จะต้องระบุให้เด่นชัดและตรงเป้าหมายที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้

9. การเรียนการสอนควรจะมีให้นักศึกษาพัฒนา ทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ สามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้ และมีเจตคติต่อการปฏิบัตินั้น ๆ

10. ควรส่งเสริมให้นักศึกษาได้ตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ

จะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นด้านการเตรียมการสอน การดำเนินกิจกรรมการสอนและการจัดประสบการณ์การเรียนการสอน ตลอดจนการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา ถ้าอาจารย์มีเทคนิคและวิธีการสอนน่าสนใจ จะช่วยให้นักศึกษาไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน มีความพึงพอใจในการศึกษาวิชาชีพการพยาบาล สร้างทัศนคติที่ดี ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาปรับตัวได้ดีขึ้น

พฤติกรรม และวิธีการสอนของอาจารย์ อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน อาจารย์เป็นผู้ส่งเสริมพฤติกรรมด้านการสร้างสรรค์ โดยเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความรู้ความสามารถ แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการเลือกวิธีสอนโดยอาจารย์เป็นผู้ชี้แนะให้เหมาะสมกับลักษณะเนื้อหาวิชาและสภาพของนักศึกษา ดังที่ กูริน (Guerin, 1981 : 18) ได้กล่าวว่า ในการที่จะถ่ายทอดวิชาความรู้และทักษะความชำนาญนั้น อาจารย์พยาบาลจะต้อง

1. ดำเนินถึงความรู้สึกและความต้องการของศึกษาที่จะสอน
2. รู้ทัศนคติและสภาพแวดล้อมของนักศึกษา
3. อนุญาตให้นักศึกษาเลือกวิธีการและกิจกรรมที่นักศึกษาคิดว่าจะเป็นประโยชน์และประสบผลสำเร็จในการเรียนของนักศึกษาเองได้อย่างอิสระ

4. เชื่อมโยงประสบการณ์หรือความรู้ให้กลมกลืนสอดคล้องกับสถานการณ์จริง

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2524 : 49 – 86) ได้กล่าวถึงวิธีสอน บทบาทของอาจารย์และบรรยากาศการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาว่าการสอนของอาจารย์ควรเน้นการสร้างเสริมให้นักศึกษามีความสามารถในการเรียนรู้เป็นสำคัญ และบทบาทที่สำคัญของอาจารย์ คือ เป็นผู้คอยชี้แนะแนวทางและวิธีการให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน ซึ่งบทบาท และวิธีการสอนของอาจารย์จะมีคุณภาพมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความพร้อมตัวของอาจารย์ อาจารย์มีความเข้าใจในบทบาทของตนเอง และปฏิบัติได้ตามลักษณะของอาจารย์ที่ดี งานที่อาจารย์ปฏิบัติมี 2 ลักษณะ คือ ลักษณะทางความรู้หรือสติปัญญา กับทางมนุษยสัมพันธ์ หมายความว่า อาจารย์จะต้องรู้เนื้อหาที่ตนสอน และจะต้องมีทักษะสัมพันธภาพที่ดีด้วย จึงจะช่วยให้บรรยากาศการเรียนรู้อัปตัน ซึ่งสอดคล้องกับ โรไมน์ (Romine, 1974 : 139 – 143) ที่ได้ศึกษาบรรยากาศเกี่ยวกับการสอนที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น โดยสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์คณะต่าง ๆ จำนวน 1,237 คน ปรากฏว่าลักษณะสภาพแวดล้อม และบรรยากาศที่ทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ มีดังนี้

1. ด้านบุคลิกภาพของผู้สอน เช่น ผู้สอนเป็นคนกระฉับกระเฉง หรือมีอารมณ์ขัน สนใจในวิชา

ที่สอน ให้ความจริงใจ และเป็นกันเองกับผู้เรียน

2. ด้านการเรียนการสอน มีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดี ชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจวัตถุประสงค์ในวิชาที่เรียน รวมทั้งแนะนำหนังสืออ้างอิงต่าง ๆ

3. ด้านผลการสอนที่ผู้เรียนได้รับ เช่น ผู้เรียนได้รับประโยชน์สมความตั้งใจจากวิชาที่ผู้เรียนเลือก ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียน มิใช่เป็นเพียงผู้ฟังอย่างเดียว

4. ด้านการเสนอเนื้อหา เช่น พูดอธิบายชัดเจน ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด สามารถใช้วิธีสอนต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหา

5. ด้านการประเมินผล การนำข้อมูลย้อนกลับ และการเสริมแรงทางการเรียน เช่น มีการทำรายงานหรือสอบ เมื่อตรวจงานแล้ว ผู้สอนต้องรีบแจ้งผลให้ผู้เรียนทราบทันที

6. ผู้สอนยอมรับฟังความคิดเห็น ตลอดจนผลงานของผู้เรียนอย่างมีเหตุผล บุคลิกภาพของอาจารย์นั้นมีความสำคัญต่อนักศึกษา

มิมส์ (Mims. 1970 : 53 – 55) ได้ทำการวิจัยโดยให้นักศึกษาในมหาวิทยาลัย ซินซินเนติ (Cincinnati University) ทำการประเมินผลการสอนของอาจารย์ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมของอาจารย์ที่นักศึกษาให้ความสำคัญมีอยู่ 5 ลักษณะ คือ

1. มีความยุติธรรม และรวมถึงการประเมินผลการเรียนของนักศึกษา
2. มีความสามารถในการชักจูงให้นักศึกษาสนใจเรียน
3. มีการวางแผนการสอนไว้อย่างมีระบบระเบียบ
4. มีความสามารถอธิบายให้นักศึกษาเข้าใจได้อย่างชัดเจน
5. มีความพร้อมเพื่อการสอน ซึ่งครอบคลุมลักษณะต่าง ๆ คือ ให้คำปรึกษา และอภิปรายสิ่งที่เป็นประโยชน์ อธิบายได้ชัดเจน มีความยืดหยุ่นและมีอารมณ์ขัน มีเจตคติที่ดีต่อนักศึกษา และศึกษาค้นคว้าวิชาการอยู่เสมอ

พฤติกรรมการณ์เรียนของนักศึกษา ลักษณะพฤติกรรมการณ์เรียนของผู้เรียนเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับความสนใจ ความเอาใจใส่ ความมานะอดทนและความขยันขันแข็งในการเรียน (สงัด อุทรานันท์. 2525 : 37) ผู้เรียนแต่ละคนจะมีลักษณะการเรียนรู้แตกต่างกัน บางคนจะมีความมานะ ตั้งใจ สนใจในการเรียนเป็นอย่างดี โดยไม่ต้องมีผู้ใดบังคับควบคุม แต่ผู้เรียนบางคนไม่เอาใจใส่ต่อการเรียนเลยถ้าไม่มีการควบคุม จึงไม่สามารถจะศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองได้ ต้องมีผู้คอยชี้แจงกำหนดกิจกรรม กำหนดเวลาให้ตลอดเวลาในเรื่องลักษณะของการเรียน หรือพฤติกรรมการณ์เรียน ซึ่งแตกต่างกันนี้ ไชว์ และเบิร์ต (จินตนา ยูนิพันธ์. 2527 : 51 ; อ้างอิงมาจาก Show and Burt. 1979) ได้ศึกษาถึงลักษณะการเรียนรู้ของนักศึกษาซึ่งมีความแตกต่างกัน 2 แบบ คือ

1. นักศึกษาที่เป็นพวกที่ศึกษาได้ดีในสภาพการณ์ ที่มีโครงสร้างชัดเจนจะมีลักษณะ ดังนี้
 - 1.1 การเรียนการสอนขึ้นอยู่กับผู้สอน
 - 1.2 เชื่อฟังและคล้อยตามผู้สอน
 - 1.3 มีความรู้สึกกังวลใจว่าจะต้องพบปะกับผู้สอน เพื่อกำหนดเกณฑ์ในการเรียนการสอน
 - 1.4 มีความต้องการที่จะรู้เกณฑ์ของผู้สอน
 - 1.5 ขึ้นอยู่กับผู้สอนในการที่จะบอกความสำคัญ ของแต่ละหัวข้อที่จะสอน
 - 1.6 ขึ้นอยู่กับผู้สอนในการที่จะบอกความสัมพันธ์ของแต่ละหัวข้อที่จะเรียน

2. นักศึกษาที่ได้ดีในสภาพการณ์ที่มีโครงสร้างที่ยืดหยุ่นได้จะมีลักษณะ ดังนี้

- 2.1 ตัดสินกระบวนการศึกษาของตนเอง
- 2.2 ไม่สนใจหรือบางครั้งอาจจะต่อต้านผู้สอน
- 2.3 สนใจกับเกณฑ์ของตนเอง
- 2.4 ต้องการข้อมูลที่จะมาช่วยกำหนดเกณฑ์ในการเรียนการสอน
- 2.5 ชอบที่จะศึกษาค้นหาความสัมพันธ์ของแต่ละหัวข้อที่จะเรียนด้วยตนเอง

การวัด และประเมินผล การวัดผลเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งของการจัดการศึกษา เมื่อจัดการศึกษาขึ้นหรือมีการเรียนการสอนไม่ว่าในระดับใดก็ตามต้องมีการวัดผล เพื่อทำหน้าที่ติดตามผลการปฏิบัติว่า ได้ผลตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ดังนั้นหลักสูตรการสอน การวัดผล ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการจัดการศึกษาก็มีความเกี่ยวข้องกันโดยตลอด นอกจากนั้น การวัดผลการศึกษาจะช่วยชี้ให้เห็นข้อบกพร่องหรือปัญหาต่าง ๆ ในการเรียนการสอน ก่อให้เกิดการแก้ไข เปลี่ยนแปลง เพื่อให้การเรียนการสอนได้ผลสมบูรณ์เต็มที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนจะได้รับประโยชน์อย่างมากมาจากการวัดผลการศึกษา ดังที่ พิตร ทองชั้น (2524 : 5 – 6) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการวัดผลอย่างกว้าง ๆ ว่ามีอยู่ 3 ประการ คือ

1. เพื่อทราบว่าผู้เรียนได้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษา การวัดทำให้ทราบว่าผู้เรียนมีความรู้มากน้อยเพียงไร อยู่ในระดับไหนของกลุ่ม หรือได้ผลอย่างไรเพื่อจะได้นำผลการวัดนั้นไปใช้ประโยชน์ทางด้านอื่น ๆ เช่น เพื่อการแนะแนว เพื่อเปรียบเทียบ หรือเพื่อบันทึกความเจริญงอกงามของผู้เรียน
2. เพื่อการแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอน จุดมุ่งหมายข้อนี้สำคัญมากเพราะถือว่าการวัดผลเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน จะต้องมีการทำควบคู่กันอยู่เสมอ
3. เพื่อการประเมินผล การวัดผลทุกครั้งจะต้องมีการประเมินทุกครั้ง เพื่อจะได้ทราบว่าผู้เรียนอยู่ในตำแหน่งใดของกลุ่ม หรือบรรลุเป้าหมายในสิ่งที่สอนเป็นที่พอใจของผู้สอน หรือตรงเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ ควรจะเก่งจะต้องเรียนซ้ำหรือไม่ เหล่านี้จะได้รู้ได้จะต้องมีการประเมินผลเสียก่อน

2.3.3 บรรยาภาศในหอพัก

บรรยาภาศในหอพัก หมายถึง สภาพการณ์ที่เกี่ยวกับความเป็นอยู่ของนักศึกษาในหอพัก ในการวิจัยนี้จะกล่าวถึง สภาพความเป็นอยู่ของนักศึกษาในหอพัก การบริการที่นักศึกษาได้รับในหอพัก ความสัมพันธ์ของนักศึกษากับกลุ่มเพื่อนตลอดจนการคบเพื่อนของนักศึกษา

สภาพความเป็นอยู่ของนักศึกษาในหอพัก เมื่อนักศึกษาพยาบาลเข้าศึกษาวิชาชีพการพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล นักศึกษาส่วนใหญ่จะพักอาศัยในหอพักที่วิทยาลัยพยาบาลจัดไว้ให้ นักศึกษาที่พักอาศัยในหอพักของวิทยาลัยจะต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของวิทยาลัยพยาบาล ซึ่งได้แก่ การแต่งกายที่ถูกระเบียบ การรับรองแขกที่มาเยี่ยม การรักษาความสะอาดบริเวณหอพักให้เรียบร้อยอยู่เสมอ การปฏิบัติตามระเบียบเกี่ยวกับการเข้า – ออกบริเวณหอพักและสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด ถ้านักศึกษาคนใดละเลย หรือฝ่าฝืนจะถูกพิจารณาโทษ

จากประสบการณ์และการสำรวจของผู้วิจัยเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของนักศึกษาและความเป็นอยู่ในหอพัก พบว่า นักศึกษาที่พักอาศัยในหอพักจะพักอาศัยในหอพักในช่วงวันธรรมดาหรือวันที่นักศึกษาติดภารกิจด้านการเรียนการสอนหรือการฝึกปฏิบัติงานเท่านั้น นักศึกษาส่วนใหญ่อันมีภูมิลำเนาหรือบ้านที่ไม่ไกลนัก มักจะกลับบ้านในวันหยุดทุกสัปดาห์หรือวันหยุดอยู่เสมอ ในด้านความเป็นอยู่ภายในหอพักนั้น นักศึกษาที่พักในหอพัก 4 – 10 คน ต่อห้องขึ้นอยู่กับขนาดและพื้นที่ของห้องในอาคารแต่ละอาคาร อาคารที่พักแบบเก่าจะให้นักศึกษาพักอาศัยร่วมกันถึงห้องละ 10 คน ส่วนอาคารแบบใหม่มีเนื้อที่ห้องน้อยกว่า จะให้

นักศึกษาพักห้องละ 4 – 6 คน ภายในอาคารหอพัก จะมีห้องน้ำ และห้องส้วมที่ใช้ร่วมกัน ซึ่งอาจจะไม่สะดวกสบายเท่าที่ควร นอกจากนี้วิทยาลัยพยาบาลมีระเบียบในเรื่องกำหนดการปิด - เปิดไฟฟ้า และห้ามนำเครื่องใช้ไฟฟ้ามาใช้ในหอพัก ห้ามไม่ให้มีการปรุงอาหารในหอพัก ซึ่งอาจทำให้นักศึกษารูสึกอึดอัด ไม่พอใจในความเป็นอยู่เท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ดุษฎี สรรประดิษฐ์ (2529 : 114) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมของสถาบันการศึกษาพยาบาลในกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาและอาจารย์พยาบาลเห็นว่าสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

การพักผ่อนและการเที่ยวเตร่ของนักศึกษาที่พักอาศัยในหอพัก นักศึกษาจะพักผ่อนด้วยการดูรายการโทรทัศน์ในหอพัก หรืออาจจะเล่นกีฬา หรือทำกิจกรรมที่ตนเองชื่นชอบ ภายในบริเวณหอพัก หรืออาจจะอ่านหนังสือพิมพ์ที่วิทยาลัยจัดบริการไว้ให้

การบริการอาหาร นักศึกษาจะได้รับสวัสดิการด้านอาหาร 3 มื้อต่อวัน ซึ่งนักศึกษาจะต้องรับประทานในช่วงเวลาที่ระบุไว้เท่านั้น อาหารมื้อเช้าส่วนใหญ่จะเป็นข้าวต้ม อาหารมื้อเที่ยงจะเป็นข้าวสวย กับกับข้าว 2 อย่าง หรืออาหารจานเดียว และขนมหวาน ส่วนอาหารมื้อเย็นจะเป็นข้าวสวย กับกับข้าว 2 อย่าง การจัดรายการอาหารจะควบคุมโดยโภชนาการหรืออาจารย์ปกครองของวิทยาลัย นอกจากนี้ภายในโรงอาหารจะจัดบริการน้ำดื่มไว้อย่างเพียงพอ ตลอดจนบริการน้ำดื่มในบริเวณหอพักด้วย

การซักล้างเสื้อผ้า นักศึกษาที่อยู่ในหอพักทุกคนจะซักล้างเสื้อผ้ากับวิทยาลัยโดยตรง ซึ่งวิทยาลัยจะกำหนดชนิดและจำนวนเสื้อผ้าที่จะส่งในแต่ละครั้งตามความเหมาะสม สำหรับชุดในและถุงเท้า นักศึกษาจะเป็นผู้ซักเอง ซึ่งทางวิทยาลัยได้จัดสถานที่สำหรับซักล้างไว้โดยเฉพาะ และจัดราวตากผ้าไว้พอสมควร

ด้านการติดต่อสื่อสาร นักศึกษาสามารถติดต่อสื่อสารกับบุคคลต่างๆ หรือครอบครัว โดยใช้บริการโทรศัพท์สาธารณะ ซึ่งจะมีอยู่ในวิทยาลัยและหน้าวิทยาลัย สำหรับบุคคลภายนอก หรือผู้ปกครองจะโทรศัพท์ติดต่อกับนักศึกษาจะต้องฝากข้อความผ่านทางอาจารย์ของวิทยาลัย นอกจากนี้ยังมีบริการรับส่งหนังสือและพัสดุภัณฑ์โดยติดต่อกับงานกิจการนักศึกษา

การให้บริการสาธารณสุขในหอพัก นักศึกษาที่เจ็บป่วยเล็กน้อยสามารถใช้บริการยารักษาจากอาจารย์เวรหรือนักศึกษาที่อยู่เวรในหอพักได้ตลอดเวลา ซึ่งทางวิทยาลัยจัดอาจารย์เวรหมุนเวียนผลัดเปลี่ยนกันทุกวัน เพื่อคอยดูแลนักศึกษาในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านสุขภาพ ด้านการศึกษา ตลอดจนเป็นที่ปรึกษาปัญหาต่าง ๆ นอกเวลาราชการ นอกจากนี้นักศึกษาทุกคนได้รับการบำบัดประกันสุขภาพ เมื่อเจ็บป่วยจะได้รับการตรวจรักษาในสถานพยาบาลที่ระบุในบัตรประกันสุขภาพ นอกจากนี้นักศึกษาทุกคนต้องซักรีดผ้าในตู้ในตู้ซักผ้าของเดือนทุกเดือนและได้รับการฉีดวัคซีนเมื่อเกิดโรคระบาดขึ้น

2.3.4 การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา

การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา หมายถึง การที่นักศึกษาได้มีความร่วมหรือเข้าร่วมกิจกรรมด้านต่าง ๆ ในวิทยาลัย ซึ่งกิจกรรมที่จัดขึ้นจะมีทั้งกิจกรรมที่จัดโดยนักศึกษาหรือกิจกรรมที่จัดโดยความร่วมมือระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา และกิจกรรมที่จัดโดยคณาจารย์ วิทยาลัยพยาบาล กิจกรรมที่จะกล่าวในการวิจัยนี้ ได้แก่ กิจกรรมที่เป็นประเพณีของนักศึกษากิจกรรมด้านวิชาการ กิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการ กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม และกิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์

เฟรดเดอริก (Frederick. 1959 : 51 – 52) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมนักศึกษาไว้ว่า กิจกรรมนักศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่นักศึกษาจัดดำเนินการขึ้นเอง โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา และนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสมัครใจ ไม่มีการให้หน่วยกิต หรือคะแนนใด ๆ ในอันที่จะช่วยให้นักศึกษาเลื่อนชั้นหรือสำเร็จการศึกษา ซึ่งความหมายดังกล่าวนี้สอดคล้องกับ เฮอเบิร์ต (Herbert.

1965 : 30) ที่กล่าวว่ากิจกรรมนักศึกษา หมายถึง งานต่าง ๆ ที่นักศึกษปฏิบัติภายใต้การแนะนำอย่างถูกวิธี และอยู่ในความรับผิดชอบของสถาบันโดยไม่มีเรื่องของคะแนนเข้ามาเกี่ยวข้อง นอกจากนี้ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 : 130 – 131) ได้ให้ความหมายเพิ่มเติมอีกว่า กิจกรรมนักศึกษาจัดขึ้น เพื่อพัฒนานักศึกษาด้านต่าง ๆ นอกเหนือไปจากสิ่งที่บังคับให้ทุกคนต้องศึกษาตามหลักสูตร โดยไม่ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของผลการศึกษา กิจกรรมนักศึกษามีจุดมุ่งหมายในการพัฒนานักศึกษาหมายถึงรวมถึงการทำงานที่สถาบันจัดให้แก่นักศึกษาหรือส่งเสริมให้นักศึกษาจัดกันขึ้นเอง

กิจกรรมนักศึกษาเป็นการให้การศึกษาทางอ้อม ช่วยสร้างสรรค์ประสบการณ์อย่างกว้างขวาง จึงเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตนักศึกษาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ในอนาคต เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีส่วนในการแสดงความสามารถการทำงาน การตัดสินใจ การปรับบุคลิกภาพ และรู้จักการเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี ซึ่งวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 : 147) ได้แสดงความเห็นว่าจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมนักศึกษา ควรครอบคลุมสาระที่สำคัญดังนี้

1. เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม
2. เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีความสามารถในความสัมพันธ์และทำงานร่วมกับผู้อื่น
3. เพื่อทำให้นักศึกษามีความสนใจกว้างขวางขึ้น
4. เพื่อฝึกให้นักศึกษามีความรับผิดชอบ
5. เพื่อฝึกให้นักศึกษาสามารถปกครองตนเองได้
6. เพื่อฝึกความคิดและการตัดสินใจของนักศึกษา
7. เพื่อพัฒนาสติปัญญาของนักศึกษา
8. เพื่อให้นักศึกษามีความรักศิลปวัฒนธรรมและประเพณีไทย
9. เพื่อให้นักศึกษารู้จักเวลาว่างให้เป็นประโยชน์
10. เพื่อให้นักศึกษาเพิ่มพูนความรู้ด้านอาชีพในอนาคต
11. เพื่อให้นักศึกษารู้จักทักษะทางสังคม
12. เพื่อให้นักศึกษารู้จักเสียสละและทำงานให้ส่วนรวม
13. เพื่อให้นักศึกษาพัฒนาลักษณะนิสัยและความคิดที่ดี
14. เพื่อให้นักศึกษามีความสามัคคี
15. เพื่อให้นักศึกษาพัฒนาความกตัญญูต่อสถาบัน

สำเนาวิ ขจรศิลป์ (2538 : 127 – 229) ได้แบ่งกิจกรรมนักศึกษาออกตามลักษณะของกิจกรรมไว้ 7 ประการ ดังนี้

1. กิจกรรมส่วนกลาง เป็นกิจกรรมสโมสรหรือองค์การนักศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อให้โอกาสนักศึกษาได้ทดลองทำงานในรูปของการปกครองของตนเอง โดยยึดรูปแบบการทำงานในวิถีทางประชาธิปไตยส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้และทักษะในการทำงานในระบบประชาธิปไตยส่งเสริมและพัฒนาทางด้านสังคมและการทำงานร่วมกับผู้อื่นและเสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ

2. กิจกรรมวิชาการ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้นักศึกษาแสวงหาความรู้ในด้านวิชาการส่งเสริมให้มีอิสระทางการคิด เป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ทางวิชาการให้แก่นักศึกษา (สำเนาวิ ขจรศิลป์. 2525 : 20)

3. กิจกรรมกีฬา เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้และทักษะในการเล่นกีฬา ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด ทำให้อารมณ์แจ่มใส และจิตใจเบิกบาน ส่งเสริมและพัฒนานักศึกษาในด้าน

อารมณ์ สังคม ร่างกายและจิตใจ เป็นการสร้างความสามัคคีในหมู่นักศึกษาและอาจารย์ด้วยการเล่นกีฬา

4. กิจกรรมศิลปะและวัฒนธรรม เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อช่วยทะนุบำรุงและเผยแพร่วัฒนธรรมของชาติ เสริมสร้างความรู้และทักษะในด้านศิลปะและวัฒนธรรมให้นักศึกษา ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม ด้านจริยธรรม และด้านสุนทรียภาพให้นักศึกษา

5. กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่จัดเพื่อปลูกฝังคุณธรรม และอุดมการณ์แก่นักศึกษา ให้ออกไปช่วยเหลือผู้อื่น ให้ออกไปทำงานร่วมกับผู้อื่น ส่งเสริมให้นักศึกษามีความสามัคคี มีความรับผิดชอบ และเสียสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อประโยชน์ส่วนรวม

6. กิจกรรมนันทนาการเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินและเพื่อพัฒนาจิตใจ อารมณ์ และสังคมให้นักศึกษา (สำเนา ขจรศิลป์. 2525 : 21)

7. กิจกรรมการเมืองเป็นกิจกรรมที่มีทั้งการสนับสนุนและการประท้วง การสนับสนุนนั้นอาจเป็นการสนับสนุนการเลือกตั้ง การสนับสนุนนโยบายหรือการดำเนินงานของรัฐบาลส่วนการประท้วงนั้นโดยทั่วไปจะเป็นการประท้วงนโยบายหรือการดำเนินงานของนักศึกษาที่นักศึกษาไม่เห็นด้วย กิจกรรมการเมืองจึงเป็นกิจกรรมที่เกิดจากความรู้สึกไม่พอใจของนักศึกษาที่มีต่อสังคมและประเทศชาติ กิจกรรมการเมืองจึงเป็นกิจกรรมที่เกิดจากความรู้สึกไม่พอใจของนักศึกษาที่มีต่อสังคมและประเทศชาติ กิจกรรมการเมืองนี้สถาบันอุดมศึกษาไม่มีนโยบายให้การสนับสนุนให้นักศึกษาประท้วงรัฐบาล

การจัดกิจกรรมนักศึกษาขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญสามประการ คือ นักศึกษาในฐานะที่เป็นผู้ทำกิจกรรม อาจารย์ในฐานะผู้ให้คำปรึกษาและสนับสนุน สถาบันการศึกษา ในฐานะผู้ให้การสนับสนุนและส่งเสริม กิจกรรมนักศึกษาแต่ละประเภทได้รับความนิยมมากน้อยแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับความสนใจของนักศึกษา คณาจารย์ สถาบัน และภาวะสังคม รวมทั้งปรัชญาการศึกษาของสถาบัน เสริมวิทย์ สุขเมธี (2531 : 199) ได้เสนอแนะหลักในการจัดกิจกรรมนักศึกษาไว้ดังนี้

1. จะต้องยึดหลักประชาธิปไตย คือ การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นโดยเฉพาะนักศึกษาที่มีความคิดสร้างสรรค์ อาจารย์เป็นเพียงผู้แนะนำแนวทางเท่านั้นไม่มีสิทธิ์สั่งการบังคับ หรือตามใจตนเอง

2. นักศึกษาแต่ละคน ควรทำกิจกรรมที่ตนสนใจและถนัดที่สุดเท่านั้น ไม่ควรทำกิจกรรมหลายอย่าง เพราะผลงานจะไม่เกิดหรือไม่สำเร็จ

3. การทำกิจกรรมควรยึดถือการพัฒนาของผู้จัดมากกว่าผลงานที่สำเร็จออกมา

4. กิจกรรมไม่ควรเน้นที่ระเบียบข้อบังคับ ควรยึดถือวินัยทางจิตใจมากกว่า

5. นักศึกษาควรจะมีบทบาทในกิจกรรมมากที่สุด

6. กิจกรรมนักศึกษาควรคำนึงถึงประโยชน์ที่นักศึกษาได้รับมากที่สุด

กิจกรรมนักศึกษาของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลจัดกิจกรรมนักศึกษาเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักศึกษาด้วยกัน และเพื่อให้ นักศึกษารู้จักรับผิดชอบกิจกรรมส่วนรวม การปกครอง และการพึ่งพาตนเอง (วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี. 2534 : 41) การจัดกิจกรรมนักศึกษาจึงเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนานักศึกษาให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งด้านวิชาชีพ ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมในวันแรกที่นักศึกษาเข้ามารายงานตัว วิทยาลัยพยาบาลโดยคณาจารย์ในวิทยาลัยจะจัดกิจกรรมการปฐมนิเทศ นักศึกษาใหม่ อาจารย์ที่รับผิดชอบงานแต่ละด้านของงานกิจการนักศึกษาจะแจ้งให้นักศึกษาใหม่ทราบ ขอบข่ายของงานและบริการที่นักศึกษาจะได้รับ เมื่อนักศึกษาทุกคนรายงานตัวเรียบร้อยแล้ว นักศึกษาจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เป็นเวลา 1 – 2 วัน เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักศึกษาด้วยกัน ตลอดจนอาจารย์และศึกษา ส่วนกิจกรรมของนักศึกษาโดยทั่วไปในวิทยาลัยพยาบาล จะประกอบด้วย

กิจกรรมที่นักศึกษาประพฤติกรรมปฏิบัติสืบทอดกันมาจนเป็นประเพณีของนักศึกษาแต่ละวิทยาลัยพยาบาล กิจกรรมด้านวิชาการ กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมด้านกีฬา ซึ่งจะสรุปได้พอสังเขป ดังนี้

กิจกรรมที่เป็นประเพณีของนักศึกษา ได้แก่ งานรับน้องใหม่ งานรับหมวก งานรับตะเกียง และงานเลี้ยงอำลา สำหรับกิจกรรมของนักศึกษาก่อนวันงานรับน้องใหม่นั้น นักศึกษารุ่นพี่ซึ่งหมายถึง นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 แต่ส่วนใหญ่จะเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จะนัดพบน้องใหม่หรือนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ทุกคนในช่วงเย็นถึงค่ำ ตั้งแต่นักศึกษาแรกเข้าเรียนจนถึงวันงานรับน้องใหม่ ซึ่งวัตถุประสงค์ของการนัดพบนักศึกษารุ่นพี่ที่ 1 หรือน้องใหม่ก็เพื่อให้น้องใหม่แนะนำตัวเองให้รุ่นพี่รู้จัก ฝึกท่องคำปฏิญาณตน ช่อมเพลงประจำวิทยาลัย รุ่นพี่บางอาจใช้คำพูด หรือแสดงท่าที และน้ำเสียงที่ทำให้น้องใหม่เกิดความไม่พอใจ คับแค้นใจหรือมีความรู้สึกที่ไม่ดี แก่นักศึกษารุ่นพี่ และสถาบันได้ ดังนั้นนักศึกษารุ่นพี่ที่ 1 จึงต้องพยายามปรับตัวปรับอารมณ์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับนักศึกษารุ่นพี่ และดำรงชีวิตอยู่ในวิทยาลัยได้ ในช่วงแรกที่นักศึกษาเข้าศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล นอกจากนักศึกษาจะปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมใหม่ปรับตัวต่อการเรียนการสอน นักศึกษายังต้องปรับตัวการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่นักศึกษารุ่นพี่จัดขึ้น ดังที่กล่าวข้างต้น สำหรับงานรับน้องใหม่นั้น นักศึกษารุ่นพี่จะยึดประเพณีตลอดคือ น้องใหม่จะตลอดซุ่มของรุ่นพี่แต่ละซุ่มตามชั้นปี และจะจัดกิจกรรมสังสรรค์และบันเทิง หรือเรียกว่างานราตรีน้องใหม่ในช่วงเย็น และค่ำหลังจากนักศึกษาได้ผ่านประเพณีตลอดซุ่มแล้ว รูปแบบของงานราตรีน้องใหม่จะเป็นการจัดให้มีการรับประทานอาหารร่วมกันระหว่างนักศึกษารุ่นพี่ และรุ่นน้อง และเชิญคณาจารย์ร่วมในงานด้วย ในงานมีการแสดงการเล่นของนักศึกษาแต่ละชั้นปี มีการลีลาศ เต้นรำ การจัดงานจะสิ้นสุดลงเวลาประมาณ 23.00 – 24.00 น. ส่วนงานรับหมวก เป็นกิจกรรมที่จัดให้หลังจากนักศึกษาสอบผ่านในภาคเรียนที่ 1 การรับหมวกของนักศึกษาเป็นการเสริม กำลังใจ ความภาคภูมิใจในความสำเร็จขั้นต้น ตลอดจนเป็นการตอกย้ำเตือนนักศึกษาถึงภาระกิจแห่งวิชาชีพ เมื่อนักศึกษาได้รับหมวกแล้ว จะมอบให้คณาจารย์หรือแขกผู้มีเกียรติเป็นผู้สวมหมวกให้ ซึ่งรูปแบบของงานจะสร้างความประทับใจแก่นักศึกษาเป็นอย่างมาก กิจกรรมที่เป็นประเพณีที่ควบคู่กับงานรับหมวก คือ งานรับตะเกียง มีจุดประสงค์ เพื่อรำลึกถึงคุณงามความดีของมิสฟลอเรนซ์ ในดิงเกล ผู้นำทางการพยาบาลท่านแรก สำหรับงานเลี้ยงอำลาเป็นกิจกรรมที่นักศึกษารุ่นน้องจัดให้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่จะสำเร็จการศึกษา รูปแบบของงานจะคล้ายงานรับน้องใหม่ คือ มีการรับประทานอาหารร่วมกัน การแสดงลีลาศ เต้นรำ และสุดท้ายเป็นการกล่าวแสดงความอาลัยที่ต้องจากกัน

นอกจากนี้ ยังมีกิจกรรมเนื่องในวันสำคัญประจำปี เช่น กิจกรรมทำบุญตักบาตรในวันขึ้นปีใหม่ กิจกรรมเทิดพระเกียรติและบำเพ็ญประโยชน์เนื่องในวันเฉลิมพระชนมพรรษา กิจกรรมทางศาสนาเนื่องในวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมร่วมแห่ขบวนสงกรานต์ และรดน้ำดำหัว เนื่องในวันสงกรานต์ เป็นต้น กิจกรรมดังกล่าวนี้ นักศึกษาที่ไม่ติดภารกิจจะต้องผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเข้าร่วมกิจกรรม นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมจึงมีทั้งที่สมัครใจและไม่สมัครใจ นักศึกษาที่ไม่สมัครใจอาจเนื่องจากไม่เห็นคุณค่า และประโยชน์ในการทำกิจกรรม และอาจจะเนื่องจากอาจารย์หรือนักศึกษาที่รับผิดชอบด้านประชาสัมพันธ์ไม่ได้แจ้งวัตถุประสงค์หรือโน้มน้าวให้เห็นความสำคัญ และประโยชน์ในการเข้าร่วมกิจกรรม และบางครั้งคำสั่งให้ปฏิบัติกิจกรรมนั้นถูกเงินมาจนทำให้นักศึกษารู้สึกเหมือนถูกบีบบังคับ และฝืนใจให้เข้าร่วมกิจกรรม (ศิริรัตน์ จันทรแสงรัตน์. 2538 : 32)

ส่วนกิจกรรมทางด้านวิชาการ กิจกรรมทางด้านศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมทางด้านบำเพ็ญประโยชน์ และกิจกรรมทางด้านกีฬา กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้มีทั้งกิจกรรมที่วิทยาลัยโดยคณาจารย์เป็นผู้จัด และดำเนิน

งานเอง เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ ของนักศึกษาและกิจกรรมที่นักศึกษาจัด และดำเนินงานโดยตัวแทนนักศึกษาในรูปแบบของสโมสรนักศึกษาวิทยาลัยได้ส่งเสริมให้นักศึกษาจัดตั้งชมรมต่าง ๆ ขึ้น ได้แก่ ชมรมวิชาการ ชมรมกีฬา และนันทนาการ ชมรมศิลปวัฒนธรรม ชมรมบำเพ็ญ หรือสาธารณประโยชน์ ชมรมที่กล่าวนี้ นักศึกษาสามารถเลือกเข้าชมรม หรือสมัครเข้าเป็นสมาชิกของชมรมตามความสนใจ และความถนัด ไม่มีการบังคับให้เข้าชมรม

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น กล่าวได้ว่า กิจกรรมนักศึกษามีความสำคัญต่อนักศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการจัดประสบการณ์ที่มีคุณค่าให้กับนักศึกษาการจัด กิจกรรมควรส่งเสริมให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ชีวิตในหลาย ๆ ด้าน เช่น ให้อำนาจการมีส่วนร่วมในการทำงาน รู้จักเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี พัฒนาให้มีความสามารถปกครองตนเองได้ช่วยปรับบุคลิกภาพที่เหมาะสม ช่วยฝึกความคิดและการตัดสินใจ เป็นต้น การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว จะต้องอาศัยความร่วมมือและความตั้งใจของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ทั้งนี้ผู้บริหารและอาจารย์ควรส่งเสริม และสนับสนุนให้มีการจัด กิจกรรมที่มีประโยชน์แก่นักศึกษา ให้การช่วยเหลือด้านงบประมาณ ให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน และคอยเป็นที่ปรึกษาแก่นักศึกษา ส่วนนักศึกษาควรให้ความสนใจ และเห็นประโยชน์ในการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ซึ่งในการเข้าร่วมกิจกรรม ผู้บริหารงานด้านกิจกรรมควรเปิดโอกาสให้นักศึกษามีเสรีภาพในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่นักศึกษามีความสนใจ และตามความถนัด สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ นักศึกษาสามารถพัฒนาตนเองให้ถึงขั้นสูงสุดได้ กิจกรรมนักศึกษาจึงมีประโยชน์เพื่อพัฒนานักศึกษา บังคับให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมย่อมเกิดความเบื่อหน่าย ขาดข้อใจและไม่มีความสุขในการเข้าร่วมกิจกรรมนั้น นอกจากนี้ปัญหาด้านกิจกรรมที่พบจากการศึกษาวิจัย เช่น งบประมาณน้อย ชมรมหรือสโมสรไม่มีอิสระในการจัดกิจกรรม ขาดการสนับสนุนและร่วมมือจากอาจารย์ ตารางเรียนไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรม และกิจกรรมบางอย่างขัดต่อระเบียบของสถาบัน ปัญหาต่าง ๆ หากเกิดขึ้นในระหว่างดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษา ย่อมเกิดผลกระทบต่อความสำเร็จของกิจกรรมนั้น ผู้ที่ดำเนินงานและเข้าร่วมกิจกรรมก็จะเกิดความเบื่อหน่าย และท้อแท้ต่อกิจกรรมนักศึกษาได้ ตลอดจนไม่เกิดผลในการพัฒนานักศึกษา นักศึกษาจะไม่ได้รับการพัฒนาความสามารถในด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ดังนั้น การที่จะให้นักศึกษาสามารถปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมในวิทยาลัยได้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดกิจกรรมนักศึกษาที่เหมาะสม เช่น กิจกรรมที่ส่งเสริมความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีต่อกันในสังคมกลุ่มเพื่อน และให้นักศึกษาได้มีโอกาสเข้าร่วมมากที่สุด

2.3.5 ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์

ในการดำเนินกิจการใด ๆ ก็ตามความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นสิ่งที่สำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้กิจการนั้นสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ในด้านการเรียนการสอนก็เช่นเดียวกัน ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาจะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้บรรยากาศการเรียนรู้ดีขึ้น ทำให้มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน อาจารย์สามารถเข้าใจปัญหา และสภาพแวดล้อมของนักศึกษาดีขึ้น ทำให้มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน ความห่วงใย และความผูกพันอันแน่นแฟ้น ดังที่ พรชูลี อาชวบูรณ์ (2525 : 232) ได้กล่าวว่า สถานการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนที่ดีนั้น ต้องมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างอาจารย์และนักศึกษาเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2524 : 49) ที่ได้ให้ความคิดเห็นว่าการเรียนการสอนทุกระดับ นอกจากนั้น ผู้เรียนต้องการผู้สอนที่มีความรู้ดี มีประสบการณ์ดีแล้ว ยังต้องการอาจารย์ที่มีวิธีการสอนที่เป็นกันเอง เข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้เรียน แต่ในขณะเดียวกันก็ควรชี้แนะให้เห็นถึงความถูกต้อง เหมาะสม ให้ข้อคิดตรงไปตรงมา ซึ่งเต็มไปด้วยความหวังดี จะช่วยให้บรรยากาศการเรียนรู้ดีขึ้น นอกจากนี้ มาร์แชล

(Marshall. 1974 : 773 – 775) ได้ทำการศึกษาสภาพแวดล้อมที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ในด้านการพยาบาลที่เมืองบอสตันในปี 1974 พบว่า สิ่งที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ในด้านการพยาบาล คือ อาจารย์พยาบาลจะต้องเข้าถึงนักศึกษา และสภาพเศรษฐกิจของนักศึกษาแต่ละคน เข้าใจความต้องการและความแตกต่างของนักศึกษารวมถึงการปฏิบัติต่อนักศึกษาด้วย

โดยสรุปการเรียนการสอนมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 3 ประการ คือ ผู้สอน ผู้เรียน และ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ผู้สอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอน เพราะจะเป็นผู้กำหนดบรรยากาศเกี่ยวกับการเรียนการสอนแต่ละครั้งจะให้เป็นไปในแบบใดนั้นขึ้นอยู่กับผู้สอนเป็นผู้บ่งชี้ทั้งสิ้น คุณลักษณะของผู้สอนที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ให้เป็นไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพมีหลายประการ เช่น มีความรู้ในเรื่องที่จะสอนดี มีทัศนคติที่ดีต่อการสอน มีความเห็นอกเห็นใจผู้เรียน ซึ่ง วิชัย วงษ์ใหญ่ (2528 : 83 – 87) ได้กล่าวถึงพื้นฐานที่จะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนนั้น ได้แก่

1. การยอมรับผู้เรียนในฐานะบุคคล (Respect as a Person) คือ การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ความจริงใจระหว่างครูและศิษย์ เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ ถ้าบรรยากาศในห้องเรียนมีแต่ความก้าวร้าว แข่งขัน ความกดดัน อคติ เอาวัดเอาเปรียบย่อมไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาไปในทางทิศทางที่พึงประสงค์

2. การสื่อสารแบบเปิด (Open Communication) การสื่อสารแบบเปิดที่อยู่ในบรรยากาศของการยอมรับเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล อารมณ์ ความรู้สึก ค่านิยม พฤติกรรม แนวคิดของแต่ละบุคคลที่มีภูมิหลังที่ต่างต่างกัน รวมทั้งการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ บรรยากาศในชั้นเรียนที่ตอบสนอง การปฏิบัติทางด้านความรู้สึก คุณลักษณะ ค่านิยม การแสวงหาความเป็นตัวของตัวเองจะเกิดขึ้นจากเนื้อหากระบวนการเรียนการสอนที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า สามารถพัฒนาช่วยเหลือตนเองได้และพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่น

อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน ในขณะที่วิชาการในสาขาต่าง ๆ เจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่อาจารย์จะต้องนำวิทยาศาสตร์และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในการเรียนการสอน อุปกรณ์และสื่อจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ในปัจจุบันมีท่านผู้รู้หลายท่านได้กล่าวถึงคุณประโยชน์ของสื่อการสอน ซึ่งสรุปได้ดังนี้ (ชิน คล้ายปาน. 2528 : 1 ; ลัดดา สุขปรีดี. 2533 : 62 – 63 ; วาสนา ชาวหา. 2533 : 15)

1. ช่วยให้คุณภาพการเรียนรู้ที่ดีขึ้น เพราะมีความคิดรวบยอดเดียวกัน เกิดความหมายชัดเจนแก่ผู้เรียน แสดงส่วนลึกลับให้เข้าใจกันดี
2. ช่วยให้ผู้เรียนได้มากในเวลาจำกัด มีประสบการณ์กว้างขวางขึ้น
3. ช่วยเพิ่มความสนใจในกิจกรรมการเรียน เป็นศูนย์ความสนใจทำให้นักเรียนมีความอยากรู้อยากเห็นมากขึ้น และมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างดี
4. ช่วยเพิ่มพูนความจำ ประทับความรู้สึก จดจำสิ่งที่ควรจำไว้ได้นาน
5. ช่วยส่งเสริมการคิด การแก้ปัญหาในกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน
6. ช่วยขจัดปัญหาในการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งที่มีข้อจำกัดต่าง ๆ เช่น ทำสิ่งที่ซับซ้อนให้ง่ายขึ้น และแสดงความหมายของสัญลักษณ์ ทำสิ่งที่เคลื่อนไหวเร็วให้ดูช้าลง
7. ช่วยจัดระบบและเรียงลำดับข้อมูล ทำให้สะดวกในการใช้ตามต้องการ เช่น ฟลิ้ม เทปโทรทัศน์ และคอมพิวเตอร์
8. ช่วยให้เกิดการเรียนรู้แบบเอกัตภาพ ในกรณีที่ต้องการให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามความสามารถเฉพาะตัว

9. ช่วยให้นักเรียนเรียนได้สำเร็จง่ายขึ้น และสอบได้มากขึ้น

2.3.6 ความสัมพันธ์ของนักศึกษากับกลุ่มเพื่อน

เมื่อนักศึกษาเข้าพักอาศัยในหอพักนักศึกษาใหม่ จะต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในกลุ่มเพื่อน ซึ่งกลุ่มเพื่อนนักศึกษานั้นมีทั้งกลุ่มเพื่อนที่อยู่ชั้นปีเดียวกันและต่างชั้นปี ซึ่งทินดอลล์ และเกรย์ (Tindall and Gray. 1985 : 6 – 7) ได้ให้ความหมายของคำว่าเพื่อน (Peer) ว่าหมายถึง บุคคลที่แลกเปลี่ยนค่านิยมประสบการณ์วิถีชีวิตของกันและกันได้ และมีอายุอยู่ในวัยเดียวกัน แกริสัน (Garison. 1965 : 297) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนไว้ว่า เพื่อนเป็นสิ่งสำคัญมากในชีวิตวัยรุ่น เนื่องจากเป็นวันที่มีการพัฒนาการเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกับบุคคลที่อยู่ในวัยใกล้เคียงกันทำให้โอกาสได้แลกเปลี่ยนปัญหาและประสบการณ์ร่วมกัน

เฟลด์แมน และนิวคอมบ์ (ประกอบ คุปรัตน์. 2525 : 179; อ้างอิงมาจาก Feldman and Newcomb. 1973) ได้สรุปความสำคัญของเพื่อนที่มีต่อนักศึกษาแต่ละคน ดังนี้

1. เป็นการเชื่อมโยงระยะการอยู่ภายในครอบครัวกับพ่อแม่ หรือผู้ปกครองกับระยะการทำงานในโลกกว้าง เพื่อนทำหน้าที่ช่วยนักศึกษาให้ผ่านยุควิกฤตต่าง ๆ และทำให้มีความเป็นอิสระจากบ้าน และครอบครัวได้

2. ในบางสถานการณ์เพื่อนร่วมกลุ่ม สามารถช่วยเหลือเกื้อหนุนในด้านกำหนดเป้าหมายในการเรียนและวิชาการได้

3. เพื่อสามารถให้กำลังใจในเรื่องโดยทั่วๆ ไป ซึ่งไม่สามารถจะหาได้จากคณาจารย์ ชั้นเรียน หรือหลักสูตรที่กำหนดไว้ทั้งหมด

4. เพื่อนสามารถให้โอกาสนักศึกษาในการฝึกการอยู่ร่วมกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับบุคคลที่มีภูมิหลัง ความสนใจ และความฝึกรอบมที่แตกต่างไปจากตน

5. เพื่อนช่วยเสริมคุณค่าภายในกลุ่มให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น และทำให้เป็นการยากที่จะเปลี่ยนแปลงคุณค่าต่าง ๆ เหล่านั้น นอกจากนี้แรงผลักดันจากกลุ่มยังอาจออกไปในรูปท้าทายและต่อต้านคุณค่าและความคิดเก่าๆ กระตุ้นความสนใจทางวิชาการและเป็นเครื่องทดสอบแนวความคิด และประสบการณ์ใหม่ ๆ แนะนำการอาชีพ ตลอดจนช่วยกระตุ้นและให้กำลังใจคนที่กำลังจะเปลี่ยนแนวความคิด

6. เพื่อนสามารถช่วยทำให้นักศึกษามีความมั่นใจและพอใจในตนเองยิ่งขึ้นและช่วยสนองตอบความสนใจของนักศึกษา

7. เพื่อนช่วยทำหน้าที่ให้การฝึกเข้าสังคมแก่นักศึกษา และช่วยในการสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัวซึ่งจะมีผลในการช่วยเหลือกันในระหว่างการทำงานในภายหลัง

ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มนักศึกษานั้น ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2514 : 47 – 55) ได้ให้ความเห็นว่า ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษามี 2 แบบ คือ ความสัมพันธ์ทางอารมณ์ และความสัมพันธ์ทางปัญญา ความสัมพันธ์ทางอารมณ์ เป็นความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนรากฐานของความรู้สึก และความผูกพันต่อกัน เช่น ความรู้สึกระหว่างครอบครัว ความรู้สึกผูกพันระหว่างเพื่อนกับเพื่อน การตัดสินใจอาศัยความรู้สึก อารมณ์ และอาวุโส เป็นหลัก กิจกรรมที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์แบบนี้ ได้แก่ กิจกรรมบันเทิง การเชียร์กีฬา ความสัมพันธ์แบบนี้จะสูญหายและถูกทำลายได้โดยง่าย เพราะไม่เกิดขึ้นด้วยเหตุผลและหลักการส่วนความสัมพันธ์ทางปัญญา อาศัยความรู้ ความคิด เหตุผลและสติปัญญาเป็นเครื่องเชื่อมโยง เช่น ความรู้สึกระหว่างเพื่อนร่วมทาง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์แบบนี้จะยั่งยืนมั่นคง และเป็นความสัมพันธ์แบบนี้ ได้แก่ การอภิปรายหรือการสัมมนาทางวิชาการ เพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ความ

สัมพันธ์แบบนี้จะยั่งยืนมั่นคง และเป็นความสัมพันธ์ที่จำเป็นสำหรับกลุ่มเพื่อน

การคบเพื่อนของนักศึกษา นักศึกษาแต่ละคนจะเลือกคบเพื่อนที่ถูกใจ มีความสนใจและมีอุดมคติที่คล้ายคลึงกัน นักศึกษาซึ่งอยู่ในวัยรุ่นจะมีความรู้สึกว่าการคบเพื่อนเป็นสิ่งสำคัญมาก และกลุ่มเพื่อนก็จะมีอิทธิพลต่อตนเองมากเช่นเดียวกัน เมื่อนักศึกษามีการคบเพื่อน และเข้าร่วมกลุ่มกัน ก็จะสร้างกิจกรรมร่วมกัน และมีการสร้างกฎเกณฑ์ของกลุ่ม โดยทั่วไปจะยึดกฎเกณฑ์ของกลุ่ม จะทำสิ่งต่าง ๆ เหมือนกัน เช่น การแต่งตัว การนิยมสิ่งต่าง ๆ เป็นต้น (สมชาย ธีรชนกุล. 2526 : 98) การคบเพื่อนของนักศึกษาจึงก่อให้เกิดทั้งผลดีและผลเสีย การคบเพื่อนที่ดีทำให้การปรับตัวได้ดีในสังคม และสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ ได้ แต่ถ้าคบเพื่อนไม่ดี อาจทำให้เสียการเรียน ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ดังนั้นการคบเพื่อนที่ไม่ดีจะทำให้เกิดปัญหาตามมาได้ นอกจากนี้การใช้เวลาว่างในกลุ่มเพื่อนก็เป็นสิ่งสำคัญ เมื่อมีเวลาว่างนักศึกษาจะมีความอิสระการใช้เวลาว่างไปในทางที่ตนพอใจ นักศึกษาบางคนอาจจะทบทวนบทเรียน หรืออาจจะไปทำธุระส่วนตัวหรือเล่นกีฬา ฯลฯ ซึ่งการใช้เวลาว่างนี้ อาจจะใช้ทำกิจกรรมการสอนส่วนตัว หรือเป็นกลุ่มก็ได้ การใช้เวลาว่างในการทำกิจกรรม หรือแสดงออกตามความต้องการของนักศึกษานั้น กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลที่จะนำไปในทางที่ดีหรือทางเสื่อมเสียได้ ดังที่ สมบัติ วัจนะสาริกากุล (2524 : 117) ได้ศึกษาทัศนะของ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อมสถาบันศึกษาเอกชน ทางด้านสภาพแวดล้อมกลุ่มเพื่อน พบว่า นักศึกษาใช้เวลาว่างไม่ถูกต้อง อาจเป็นเพราะอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนชักจูงไปในทางที่ไม่ถูกต้องและไม่เกิดประโยชน์แก่นักศึกษา

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สภาพความเป็นอยู่ของนักศึกษาในหอพัก ความสัมพันธ์ของนักศึกษากับกลุ่มเพื่อน ตลอดจนการคบเพื่อนของนักศึกษา เป็นบรรยากาศในหอพัก หรือสภาพแวดล้อมในหอพักที่จะส่งเสริมให้นักศึกษามีความเจริญงอกงามทั้งจิตใจ อารมณ์ สังคม หากนักศึกษาอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี และปรับตัวให้เข้ากับบรรยากาศในหอพักได้ นักศึกษาจะอยู่ในวิทยาลัยอย่างมีความสุข ส่วนนักศึกษาที่ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับบรรยากาศในหอพักได้ ย่อมเกิดปัญหาตามมาหลายประการทั้งด้านจิตใจและด้านสังคม

การจัดการศึกษาพยาบาลเพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีคุณภาพจำเป็นต้องอาศัยการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี ประกอบด้วยการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาให้มีความพร้อม มีระเบียบสวยงาม มีบรรยากาศที่อบอุ่นร่มเย็น มีบรรยากาศในชั้นเรียน และมีบรรยากาศในหอพักที่ดี สภาพเช่นนี้จะทำให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกที่ดี มีความภาคภูมิใจ และเกิดความรักใคร่ผูกพันต่อสถาบัน ตั้งใจที่จะศึกษาหาความรู้ และดำรงชีวิตอยู่ในวิทยาลัยอย่างมีความสุข ในทางตรงกันข้าม ถ้านักศึกษาต้องประสบปัญหาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยไม่เหมาะสม เช่น มีบรรยากาศที่ไม่เอื้อต่อความเป็นอยู่ และการเรียนรู้ ย่อมทำให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อวิทยาลัย และการเรียน อันอาจนำไปสู่ปัญหานักศึกษาแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมต่าง ๆ ได้ เช่น ฝ่าฝืนกฎระเบียบวินัย ไม่สนใจการเรียน ก้าวร้าว เป็นต้น จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยพยาบาล และสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ พบว่า วิทยาลัยพยาบาลและสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ มีปัญหาสภาพแวดล้อมวิทยาลัยที่ไม่เหมาะสมหลายด้านคล้ายคลึงกัน ดังที่ อารมณ วุฒิพฤกษ์ และ จิราพร ธีรพัฒนะ (2527 : 87 – 88) ศึกษาปัญหาและความต้องการ ประสพการณ์การเรียนการสอนของนักศึกษาพยาบาลพบว่า ปัญหาการเรียนการสอนภาคทฤษฎี ได้แก่ วิธีการสอนของอาจารย์ไม่น่าสนใจ เนื้อหาวิชาที่สอนไม่ต่อเนื่องกัน จำนวนอาจารย์ที่สอนในแต่ละวิชามากเกินไป รายงานในแต่ละวิชามากเกินไป เนื้อหาวิชาต่าง ๆ มาก และยาก และไม่น่าสนใจ เวลามีปัญหาไม่กล้าปรึกษาอาจารย์ และไม่มีเวลาอ่านหนังสือเพิ่มเติม รวมทั้งตำราที่จะค้นคว้ามีน้อย และ ดุษฎี สรรประดิษฐ์

(2529 : 117 – 121) ทำการศึกษาสภาพแวดล้อมสถาบันการศึกษาพยาบาลในกรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ ได้แก่ ขนาดของห้องเรียนไม่เหมาะสมกับจำนวนนักศึกษา ที่นั่งสำหรับพักผ่อนและสังสรรค์ สถานที่เล่นกีฬา ห้องน้ำ สุขา ตลอดจนสถานที่สำหรับซักรีดเสื้อผ้ามีจำนวนไม่เพียงพอ กับจำนวนนักศึกษา ส่วนปัจจัยที่สนับสนุนด้านการเรียน ได้แก่ สภาพแวดล้อมของห้องสมุดยังไม่เอื้อต่อการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษาเท่าที่ควร ห้องสมุดมีตำรา เอกสาร และวารสาร เพื่อการศึกษาค้นคว้าไม่เพียงพอ แก่ผู้ใช้บริการ สอดคล้องกับการศึกษาของ ปาริชาติ ตามไท (2523 : 78 – 79) ที่พบว่า ตำรา วารสาร ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนมีน้อยขาดอุปกรณ์การสอน สภาพห้องเรียนไม่เหมาะสม ในปีการศึกษา 2535 สุจินต์ ยมศรีเคน (2536 : 138) ได้ศึกษาปัญหาของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า ปัญหาด้านการเรียนที่พบ คือ เนื้อหาวิชาที่เรียนมากเกินไป หนังสือที่ต้องการค้นคว้า และอ่านประกอบในห้องสมุดมีน้อยเกินไป สื่อการเรียนของวิทยาลัยมีไม่เพียงพอ อาจารย์มอบหมายงานในวิชาที่เรียนให้มากเกินไป สภาพแวดล้อมของห้องเรียนไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียน นักศึกษาไม่กล้าซักถามอาจารย์ในเรื่องที่ไม่เข้าใจ เนื้อหาวิชาที่เรียนยาก ปัญหาดังกล่าวส่งผลให้นักศึกษาเกิดความเครียดในการเรียน ผู้ที่สามารถปรับตัวได้จะสามารถเรียนได้สำเร็จ ส่วนผู้ที่ไม่สามารถปรับตัวได้ ก็จะมีปัญหาด้านต่าง ๆ ตามมา และอาจลาออกจากการเป็นนักศึกษาพยาบาล ซึ่ง กุลยา ตันติผลาชีวะ และคนอื่น ๆ (2536 : 55 – 56) ได้ศึกษาการลาออกกลางคันของนักศึกษา พบว่า ผู้ที่ลาออกมักเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 และสาเหตุสำคัญของการลาออก คือ ทักษะไม่ดีการเรียนอ่อน เกิดการเจ็บป่วยด้านร่างกายระหว่างการเรียน และมีปัญหาด้านสุขภาพ มีปัญหาการปรับตัว ปัญหาทางครอบครัว และแบ่งเวลาเรียนไม่เหมาะสม ส่วน วิลลภา ตันติสุนทร (2532 : 131 – 134) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่คัดสรรกับความเครียดของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลอุดรดิตถ์ พบว่า สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์กับความเครียด นักศึกษาพยาบาลที่มีการรับรู้ต่อการจัดการเรียนการสอนต่ำ จะวิตกกังวล และเครียด และมีความคิดเห็นว่าการประเมินผลการเรียนช้าและไม่ยุติธรรม นักศึกษาไม่มีส่วนร่วมในการประเมินผล เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน การจัดซ่อมเสริมของแต่ละวิชายังไม่เหมาะสม อุปกรณ์ ประกอบการเรียนการสอนไม่เพียงพอ และไม่สะดวกในการใช้ และการจัดชั่วโมงว่างให้นักศึกษาได้ค้นคว้าด้วยตนเอง ยังไม่เหมาะสม และการศึกษาครั้งนี้ยังพบว่า นักศึกษาพยาบาลมีการรับรู้ต่อพฤติกรรมการสอนไม่เพียงพอ และไม่สะดวกในระดับต่ำ มีความเครียดในระดับสูง อาจารย์ใช้วิธีการบรรยายเป็นส่วนใหญ่ ทำให้นักศึกษาเบื่อหน่าย ไม่สนใจ วิธีการและเทคนิคในการสอนไม่สนใจให้นักศึกษากระตือรือร้น ขาดความยุติธรรมในการประเมินผล นอกจากนี้มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศในหอพักของนิสิต พุทธสุวรรณ (2530 : 127 – 128) ที่ศึกษาสภาพแวดล้อมหอพักของมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาให้ความเห็นว่า ยาสาหรณ์ประจำบ้านที่ทางหอพักจัดไว้ให้ นั้น มีไม่เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา เกี่ยวกับการให้คำปรึกษาหารือนั้น นวลจันทร์ รมณารักษ์ (2530 : 91) ได้ศึกษาพฤติกรรมการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษา พบว่า พฤติกรรมการให้คำปรึกษาของอาจารย์ในด้านสังคม ส่วนตัวในระดับปานกลาง เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมกลุ่มเพื่อนนั้น นุปผา การิเวท (2527 : 62 – 64) ได้ทำการศึกษาสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนตามความคิดเห็นของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า นักศึกษาเห็นด้วยต่อการที่นักศึกษาเลือกคบเพื่อนที่มีรสนิยม ความคิดเห็น และลักษณะนิสัยใจคอที่คล้ายคลึงกัน ส่วนการใช้เวลาว่างค้นคว้าเพิ่มเติม และรวมกลุ่มอภิปราย เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการ

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่า ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมวิทยาลัยมีหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ ปัญหาด้านบรรยากาศในชั้นเรียน และปัญหา

ด้านบรรยากาศในหอพัก ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น อาจารย์ ไม่เตรียมการสอนและมีวิธีการสอนที่น่าเบื่อ ไม่น่าสนใจ ลำสมัย อาจารย์ไม่เข้าใจนักศึกษา ขาดจิตวิทยาในการสอน ประเมินผลซ้ำและไม่ยุติธรรม อาคาร และสถานที่ยังไม่เหมาะสม การบริหารต่าง ๆ ยังไม่เพียงพอ ตลอดจนอาจารย์ที่ปรึกษาไม่ค่อยมีเวลาให้คำปรึกษา ปัญหาเหล่านี้จะส่งผลให้นักศึกษาเกิดความไม่สบายใจ วิตกกังวล ไม่พึงพอใจ เกิดความคับข้องใจ และทำให้เกิดภาวะเครียด ถ้านักศึกษาปรับตัวได้ ภาวะต่าง ๆ ก็จะบรรเทาลง แต่ถ้าหากนักศึกษาปรับตัวไม่ได้ ผลตามมาก็คือผู้เรียนจะมีการเรียนรู้ไม่ดี เกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียน อึดอัดใจต่อสภาพแวดล้อม ที่ตนเองอยู่ ไม่พอใจสถาบัน และอาจไม่ประสบความสำเร็จในการศึกษาวิชาชีพได้

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี

ประวัติ

จังหวัดนนทบุรี เดิมเป็นที่ตั้งของโรงเรียนผู้ช่วยพยาบาล 3 แห่ง คือ โรงเรียนผู้ช่วยพยาบาล โรงพยาบาลโรคทรวงอก โรงเรียนผู้ช่วยพยาบาลบาราศนราดรุ สังกัดกรมควบคุมโรคติดต่อ โรงเรียนผู้ช่วยพยาบาลโรงพยาบาลศิริสัญญา สังกัดกรมการแพทย์ เปิดสอนหลักสูตรผู้ช่วยพยาบาล ต่อมา โรงเรียนผู้ช่วยพยาบาลทุกแห่ง ได้รับการพัฒนาเป็นวิทยาลัยพยาบาลฯ เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ ระดับต้น สำหรับ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ศรีสัญญา ได้เปิดสอนในหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 วิทยาลัยฯ ได้รับพระราชทานนามเปลี่ยนเป็นวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี และย้ายมาสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก ในปี พ.ศ. 2536 วิทยาลัยพยาบาลราชชนนี ศรีสัญญา ได้เข้าร่วมเป็นสถาบันสมทบของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในปี พ.ศ. 2540

การเริ่มต้นของวิทยาลัยพยาบาลเครือข่ายจังหวัดนนทบุรี ได้เริ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2539 โดยผู้บริหารของวิทยาลัยพยาบาลฯ คือ อาจารย์เพ็ญพรรณ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี บาราศนราดรุ อาจารย์นิธยา ดำรงวุฒิ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นนทบุรี ได้รับการเสนอและสนับสนุนด้านงบประมาณจาก นายแพทย์อำพล จินดาวัฒนะ ผู้อำนวยการสถาบันพระบรมราชชนก ในขณะนั้น ให้จัดทำโครงการเครือข่ายฯ โดยได้จัดโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการใช้ชื่อว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการเครือข่าย การร่วมมือผลิตและพัฒนาวิทยพยาบาล จังหวัดนนทบุรี เป็นครั้งแรก จัดประชุมที่ นิชิโกะริสอร์ท จังหวัดกาญจนบุรี ในวันที่ 21 – 22 พฤศจิกายน 2539 และครั้งที่สองได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการใช้ชื่อว่า การกำหนดรูปแบบการดำเนินงานเครือข่าย วิทยาลัยพยาบาลจังหวัดนนทบุรี ณ โรงแรมซิลเวอร์บีช ตำบลบ้านเพ อำเภอมือง จังหวัดระยอง ระหว่างวันที่ 1 – 2 พฤษภาคม 2540 โดยมีจุดมุ่งหมายให้อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลเครือข่ายจังหวัดนนทบุรี ได้ประชุมปรึกษาหารือ ร่วมกันวางแผนการดำเนินการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมนักศึกษา และการบริหารงานทั่วไปในรูปแบบเครือข่าย เพื่อให้เกิดความคล่องตัว ประหยัดเวลา ประหยัดงบประมาณและบุคลากร โดยกำหนดแผนดำเนินงาน และสามารถเริ่มดำเนินการจัดการศึกษาร่วมกันได้ในปีการศึกษา 2540

การดำเนินงานเครือข่ายซึ่งเริ่มดำเนินงานในปีการศึกษา 2540 ได้ดำเนินงานร่วมกันในภาคการศึกษาแรกเฉพาะหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ระดับต้นเพียงหลักสูตรเดียว การดำเนินงานดังกล่าวเป็นก้าวแรกของระบบเครือข่ายฯ ประสบปัญหา อุปสรรค ในหลาย ๆ ด้าน จึงทำให้มีการชะลอการดำเนินงานดังกล่าวไประยะหนึ่ง

จากผลของการประสพภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจใน พ.ศ. 2540 รัฐบาลได้มีนโยบายปฏิรูประบบราชการ โดยมีการจัดทำแผนแม่บท ในระหว่างปี พ.ศ. 2540 – 2544 มีการลดขนาดกำลังคน ภาครัฐในแผน

พัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 และในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ลดลง ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 20 ซึ่งมีผลกระทบต่อกระทรวงสาธารณสุข คือ ทำให้รัฐบาลยกเลิกการทำสัญญานักเรียนทุนของกระทรวง สาธารณสุข (มติ คปร. 14 มี.ค. 2543) ทำให้ปริมาณงานด้านการผลิตตั้งแต่ปี 2544 ลดลง รวมทั้งจำนวนข้าราชการในวิทยาลัยต่าง ๆ ลดลง เนื่องจากการเกษียณอายุ และไม่ได้รับการเพิ่มอัตราใหม่ และจากการวิเคราะห์ภารกิจของส่วนราชการ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เห็นว่าการผลิตบุคลากร มิใช่ภารกิจหลักของกระทรวงสาธารณสุข สมควรถ่ายโอนภารกิจด้านการผลิต และพัฒนาบุคลากรด้านการศึกษาต่อเนื่องให้หน่วยงานอื่น สถาบันการศึกษาในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขมีจำนวนมากเกินความต้องการ เนื่องจากปริมาณการผลิตบุคลากรลดลง สถาบันพระบรมราชชนก จึงมีนโยบายปรับแผนการปฏิบัติงานสำหรับวิทยาลัยพยาบาลต่าง ๆ ที่สามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้ ให้ร่วมมือกันปฏิบัติงานในรูปแบบเครือข่าย เพื่อประโยชน์ในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน และให้มีมาตรฐานเดียวกัน จึงกำหนดให้มีโครงการพัฒนาองค์กร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีเครือข่ายจังหวัดนนทบุรี (วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ศรีธัญญา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีปาราศณราดรุ วิทยาลัยพยาบาลราชชนนีนนทบุรี) เนื่องจากมีสภาพทางภูมิศาสตร์ใกล้เคียงกัน ยุทธศาสตร์ในการดำเนินงาน คือ ร่วมคิด ร่วมทำ รวมนักศึกษา รวมทรัพยากร การบริหารองค์กรอยู่ในรูปของคณะกรรมการ แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับสถาบัน ระดับวิทยาลัยฯ ระดับภาควิชาและฝ่าย สำหรับโครงสร้างเดิมตามระบบราชการยังคงอยู่ตามปกติ แต่ปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานให้เป็นวิทยาลัยเดียว เพื่อให้ปัจจัยต่าง ๆ และผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน ทั้งนี้เริ่มดำเนินการตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2543 เป็นต้นมา

ปรัชญา วิสัยทัศน์และพันธกิจของวิทยาลัยพยาบาลเครือข่ายจังหวัดนนทบุรี ตามนโยบายงานประกันคุณภาพการศึกษา

ปรัชญา

วิทยาลัยพยาบาลเครือข่ายจังหวัดนนทบุรี มีความเชื่อว่าวิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่มีความสำคัญต่อสังคม พยาบาลต้องมีความรู้ ความสามารถในการศาสตร์ทางการแพทย์และศาสตร์ที่เกี่ยวข้องโดยสามารถมาประยุกต์ความรู้ทั้งหลายเพื่อปฏิบัติการพยาบาล การดูแลสุขภาพ การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค และการฟื้นฟูสภาพให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และที่สำคัญคือ การสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางการแพทย์หรือทางการเรียนการสอน พร้อมนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการสร้างผลผลิตที่มีคุณธรรมและจริยธรรมแห่งวิชาชีพ

วิทยาลัยพยาบาล เน้นการจัดสิ่งแวดล้อมที่สะอาด สวยงาม มีความรัก ความอบอุ่น มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ มีความคิดวิจารณ์ญาณ แก้ปัญหาได้ มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ มีความรับผิดชอบ มีวินัย มีความเป็นผู้นำ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เพื่อให้บริการที่ตอบสนองตามความต้องการของสังคม และเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน

วิสัยทัศน์

วิทยาลัยพยาบาล มีความมุ่งมั่นที่จะผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพพร้อมรับใช้สังคม

พันธกิจ

พันธกิจของวิทยาลัยพยาบาลเครือข่ายจังหวัดนนทบุรี

1. ผลิตบุคลากรทางการแพทย์พยาบาล
2. พัฒนาบุคลากรสาธารณสุข

3. วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้
4. บริการวิชาการด้านสุขภาพแก่ชุมชนและสังคม
5. ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
6. พัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของนักศึกษาและเพื่อให้บริการวิชาการแก่สังคม

วัตถุประสงค์ของวิทยาลัยพยาบาลเครือข่ายจังหวัดนนทบุรี

1. ผลิตพยาบาลระดับวิชาชีพ เพื่อสนองความต้องการของสังคม และสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข
2. พัฒนาบุคลากรทั้งในและนอกกระทรวงสาธารณสุข
3. จัดการศึกษาโดยเน้นผู้เรียนให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ มีวิจารณญาณ สามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองอย่างมีคุณภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
4. จัดบริการวิชาด้านสาธารณสุข และกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อสังคม ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้า วิจัย จัดทำตำรา และคู่มือการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ
5. ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ส่งเสริมกระบวนการประชาธิปไตย ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
6. ประสานร่วมมือกับวิทยาลัยในเครือข่ายและสถาบันวิชาชีพอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกองค์กร เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อความก้าวหน้าของสถาบัน และวิชาชีพพยาบาล

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2545 จำนวน 347 คน ประกอบด้วยนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 จำนวน 97 คน นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 จำนวน 73 คน นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 จำนวน 129 คน นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 จำนวน 48 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี จำนวน 347 คน ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรทั้งหมด ประกอบด้วยนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 จำนวน 97 คน นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 จำนวน 73 คน นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 จำนวน 129 คน นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 จำนวน 48 คน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามชั้นปี

นักศึกษาพยาบาล	จำนวน (คน)
ชั้นปีที่ 1	97
ชั้นปีที่ 2	73
ชั้นปีที่ 3	129
ชั้นปีที่ 4	48
รวม	347

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษา ซึ่งมีทั้งหมด 6 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยการเรียน
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามด้านสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย
- ตอนที่ 5 แบบสอบถามด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา
- ตอนที่ 6 แบบสอบถามการปรับตัวของนักศึกษา

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา

แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา ประกอบด้วยข้อคำถามที่ถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา ได้แก่ ชั้นปีที่กำลังศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา สถานภาพสมรสของบิดา มารดา และรายได้บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง เป็นแบบสอบถามชนิดให้เติมคำหรือข้อความในช่องว่าง

ตัวอย่างแบบสอบถาม

คำชี้แจง จงเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับความจริง

1. ชั้นปีที่กำลังศึกษา

- ☐ ชั้นปีที่ 1
☐ ชั้นปีที่ 2
☐ ชั้นปีที่ 3
☐ ชั้นปีที่ 4

2. คะแนนเฉลี่ยสะสมชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของท่านคือ.....(ตอบเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 1)

3. คะแนนเฉลี่ยสะสมถึงภาคการศึกษาปัจจุบัน(ตอบเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 2, 3 และ 4)

4. สถานภาพสมรสของบิดา-มารดา

- ☐ (อยู่ด้วยกัน) ☐ หย่าร้าง แยกกันอยู่ และถึงแก่กรรม)

5. รายได้บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง เฉลี่ยเดือนละ.....บาท

6. นักศึกษาได้รับเงินค่าใช้จ่ายในระหว่างการศึกษาจากครอบครัวเฉลี่ยเดือนละ บาท

ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยการเรียน

2.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับนิสัยการเรียน

2.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามที่เกี่ยวกับนิสัยการเรียนของ สุมาลิ สุวรรณภักดี (2543) แล้วนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมและสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อใช้วัดเกี่ยวกับสิ่งที่นักศึกษากะทำเป็นประจำเกี่ยวกับการเรียน

2.3 ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามนิสัยการเรียน ขึ้นมาตามแนวคิดที่ได้รับจากข้อ 2.1 และ 2.2 โดยมีลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ท คือ บ่อยที่สุด บ่อยครั้ง บางครั้ง นาน ๆ ครั้งและไม่เคยเลย

ตัวอย่างแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องขวามือเพียงข้อเดียวที่ตรงกับสิ่งที่ท่านปฏิบัติ

เป็นประจำ	หมายถึง	ท่านกระทำทุกครั้ง
บ่อยครั้ง	หมายถึง	ท่านกระทำเกือบทุกครั้ง
บางครั้ง	หมายถึง	ท่านกระทำเป็นบางครั้ง
น้อยครั้ง	หมายถึง	ท่านกระทำนาน ๆ ครั้งหรือน้อยครั้งมาก
น้อยครั้งที่สุด	หมายถึง	ท่านกระทำน้อยครั้งที่สุดจนไม่เคยเลย

ข้อที่	ข้อความ	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	น้อยครั้งที่สุด
0	ท่านมีแผนการเรียนของท่านเองในแต่ละวัน					
00	ท่านใช้เวลาระหว่างรอเรียนอีกวิชาหนึ่งเข้าห้องสมุด					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนนดังนี้

เป็นประจำ	ให้ 5 คะแนน
บ่อยครั้ง	ให้ 4 คะแนน
บางครั้ง	ให้ 3 คะแนน
น้อยครั้ง	ให้ 2 คะแนน
น้อยครั้งที่สุด	ให้ 1 คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนนดังนี้

เป็นประจำ	ให้ 1 คะแนน
บ่อยครั้ง	ให้ 2 คะแนน
บางครั้ง	ให้ 3 คะแนน
น้อยครั้ง	ให้ 4 คะแนน
น้อยครั้งที่สุด	ให้ 5 คะแนน

3. การแปลความหมาย

เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนของตัวแปรนิสัยการเรียน มีเกณฑ์พิจารณาคะแนนโดยใช้คะแนนเฉลี่ยดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2528:9)

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง นิสัยการเรียนไม่เหมาะสม

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง นิสัยการเรียนเหมาะสมปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง นิสัยการเรียนเหมาะสม

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล

3.2 ผู้วิจัยได้แบบสอบถามที่เกี่ยวกับทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล ทั้งทางด้านความคิด

ความรู้สึก และแนวโน้มการแสดงพฤติกรรม โดยการศึกษาจากแบบสอบถาม สุมาลี สุวรรณภักดี (2543) และ พรพรรณขวัญชัย (2544) แล้วนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมและสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้

3.3 ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลขึ้นมาจากแนวคิดที่ได้รับจาก

ข้อ 3.1 และ 3.2 โดยมีลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ท คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตัวอย่างแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องขวามือเพียงข้อเดียวที่ตรงกับความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของท่าน

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดของท่านเป็นส่วนใหญ่
ไม่แน่ใจ	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดของท่านบ้าง
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดของท่านน้อย
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความคิดของท่านน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
0	วิชาชีพพยาบาลมีประโยชน์ต่อสังคม					
00	วิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่เหมาะสมกับผู้ที่มีความเมตตา กรุณา สุภาพอ่อนโยน					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ 5 คะแนน
เห็นด้วย	ให้ 4 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้ 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้ 2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ 1 คะแนน

2. ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ 1 คะแนน
เห็นด้วย	ให้ 2 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้ 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้ 4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ 5 คะแนน

3. การแปลความหมาย

เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนของตัวแปรทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลมีเกณฑ์พิจารณาคะแนนโดยใช้ คะแนนเฉลี่ยดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2528:9)

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33	หมายถึง มีทัศนคติทางลบต่อวิชาชีพการพยาบาล
คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66	หมายถึง มีทัศนคติปานกลางต่อวิชาชีพการพยาบาล
คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00	หมายถึง มีทัศนคติทางบวกต่อวิชาชีพการพยาบาล

ตอนที่ 4 แบบสอบถามด้านสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย

4.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัย และนิยาม ศัพท์เฉพาะ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย

4.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามด้านสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยของสุมาลี สุวรรณภักดี

(2543)

4.3 ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามด้านสภาพแวดล้อม บรรยากาศในวิทยาลัย บรรยากาศในการเรียนการสอน บรรยากาศในหอพัก สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์และสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาด้วยกัน เพื่อน ขึ้นมาตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 4.1 และ 4.2 โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ท คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้ท่านอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่ง ใน 5 ช่องที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความตรงกับความคิดเห็นของท่านมาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความตรงกับความคิดเห็นของท่านปานกลาง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความตรงกับความคิดเห็นของท่านน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความตรงกับความคิดเห็นของท่านน้อยที่สุด

บรรยากาศในวิทยาลัย

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	สภาพอาคารต่าง ๆ ในวิทยาลัยที่มีความ					
	สะอาดเรียบร้อย					
00	บริเวณโดยรอบวิทยาลัยสะอาดและสวยงาม					

บรรยากาศการเรียนการสอน

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	อาจารย์อธิบายวัตถุประสงค์การเรียนการ					
	สอนให้นักศึกษาเข้าใจก่อนสอน					
00	การเรียนการสอนมีความเหมาะสมกับสภาพ					
	สังคมปัจจุบัน					

บรรยากาศในหอพัก

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	หอพักมีระบบรักษาความปลอดภัยที่ดี					
00	นักศึกษาพอใจที่หอพักของวิทยาลัย มีความ สะดวก สบาย และปลอดภัย					

สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	นักศึกษารู้สึกเป็นกันเองกับอาจารย์					
00	นักศึกษาได้รับความช่วยเหลือทางวิชาการ จากอาจารย์					

สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	นักศึกษารวมกลุ่มกับเพื่อนทำงานตาม อาจารย์มอบหมาย					
00	นักศึกษาคอยให้กำลังใจเพื่อนอยู่เสมอ					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. เกณฑ์การให้คะแนน ของแบบสอบถาม ลักษณะทางกายภาพในวิทยาลัย /ชั้นเรียน/หอพัก

จริงที่สุด	ให้ 1 คะแนน
จริง	ให้ 2 คะแนน
จริงบ้าง	ให้ 3 คะแนน
จริงน้อย	ให้ 4 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้ 5 คะแนน

2. การแปลความหมาย

เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนด้านสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยมีเกณฑ์พิจารณา คะแนนโดยใช้คะแนนเฉลี่ยดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2528:9)

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง ด้านสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยมีความไม่เหมาะสม

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง ด้านสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยมีความเหมาะสมปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง ด้านสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยมีความเหมาะสม

ตอนที่ 5 แบบสอบถามด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา

5.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยและนิยามศัพท์ เฉพาะที่เกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา

5.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามด้านเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา ของสุมาลี สุวรรณภักดี (2543)

5.3 ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาขึ้นตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 5.1 และ 5.2 นำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับกิจกรรมนักศึกษาที่เกิดขึ้นในวิทยาลัยพยาบาลโดยมีลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ท คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้ท่านอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่ง ใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านปานกลาง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	ท่านได้ทราบถึงประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา					
00	ท่านทราบวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. เกณฑ์การให้คะแนน ของแบบสอบถาม ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา

มากที่สุด ให้ 5 คะแนน

มาก ให้ 4 คะแนน

ปานกลาง ให้ 3 คะแนน

น้อย ให้ 2 คะแนน

น้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

2. การแปลความหมาย

เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนของปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา มีเกณฑ์พิจารณาคะแนนโดยใช้เกณฑ์เฉลี่ยดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2528 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง มีการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง มีการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.67 –5.00 หมายถึง มีการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 6 แบบสอบถามการปรับตัวของนักศึกษา

6.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยและนิยามศัพท์ เฉพาะที่เกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา

6.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามการปรับตัวของวราวุธ แจ่มกระจาย (2540)

6.3 ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามการปรับตัวของนักศึกษาขึ้นมาตามแนวคิดได้จากข้อ 6.1 และ

6.2 โดยมีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ท มีเนื้อหาเกี่ยวกับ ความรู้สึกนึกคิด การกระทำและแนวโน้มในการปฏิบัติตนของนักศึกษาในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ คือ

ด้านที่ 1 การปรับตัวด้านการเรียน ประกอบด้วยคำถามที่เกี่ยวกับความตั้งใจและการเอาใจใส่ต่อการเรียน มีความคาดหวังจะเรียนให้ดีขึ้น มีความมุ่งมั่นจะเรียนให้สำเร็จ รู้จักขอคำปรึกษาและขอความช่วยเหลือด้านการเรียนจากบุคคลต่าง ๆ ยอมรับการทำงานเป็นทีม กล้าอภิปรายและซักถามข้อข้องใจกับอาจารย์ สามารถควบคุมความวิตกกังวลในการสอบได้ และมีความพึงพอใจในวิชาชีพที่เลือกเรียน

ด้านที่ 2 การปรับตัวด้านสังคม ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับการเคารพในสิทธิของผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม เข้ากับผู้อื่นได้ดี สนใจปัญหาต่าง ๆ รู้จักเข้ากิจกรรมต่าง ๆ มีความสุขในการอยู่กับกลุ่มเพื่อน มีความพอใจในกฎระเบียบของสถาบันการศึกษาพึงพอใจต่อความเป็นอยู่ในหอพัก และมีความรู้สึกผูกพันกับคณะพยาบาลศาสตร์

ด้านที่ 3 การปรับตัวด้านส่วนตัว และอารมณ์ ประกอบด้วยข้อคำถาม เกี่ยวกับการที่นักศึกษาทำอะไรด้วยตนเอง ไม่ต้องพึ่งผู้อื่น เป็นอิสระจากผู้อื่น มองเห็นคุณค่าของตนเอง เชื่อมมั่นในความสามารถของตนเอง เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม สามารถควบคุมความเครียด ความกดดันด้านจิตใจที่ได้รับ และมีความเป็นอยู่ที่มีความสุข

ตัวอย่างแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้ท่านอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่ง ใน 5 ช่อง ที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านปานกลาง

จริงน้อย หมายถึง ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ด้านการเรียน

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	หลังจากการเรียนท่านมักจะปวดศีรษะบ่อยครั้ง					
00	หลังจากการเรียนท่านมักมีหน้าตาเคร่งเครียดไม่สดชื่นอยู่เสมอ					

ด้านสังคม

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	ท่านชอบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อน ๆ					
00	ท่านรู้สึกว่ามีปัญหาการขัดแย้งกับเพื่อน ท่านมักจะเก็บเอามาคิดและไม่สบายใจเป็นเวลานาน					

ด้านส่วนตัวและอารมณ์

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	ท่านรู้สึกหงุดหงิดใจโดยไม่ทราบสาเหตุ					
00	ท่านมักเปลี่ยนความตั้งใจในการทำงานบ่อย ๆ					

เกณฑ์การให้คะแนน

1. ข้อถามที่มีความหมายทางบวกให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้ 5 คะแนน
จริง	ให้ 4 คะแนน
จริงบ้าง	ให้ 3 คะแนน
จริงน้อย	ให้ 2 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

2. ข้อคำถามที่มีความหมายทางลบให้คะแนน ดังนี้

จริงที่สุด	ให้ 1 คะแนน
จริง	ให้ 2 คะแนน
จริงบ้าง	ให้ 3 คะแนน
จริงน้อย	ให้ 4 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้ 5 คะแนน

3. การแปลความหมาย

เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนการปรับตัวของนักศึกษา มีเกณฑ์พิจารณาคะแนนโดยใช้เกณฑ์เฉลี่ย ดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์. 2528 :9)

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33	หมายถึง มีการปรับตัวอยู่ในระดับไม่ดี
คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66	หมายถึง มีการปรับตัวอยู่ในระดับกลาง
คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00	หมายถึง มีการปรับตัวอยู่ในระดับดี

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

การหาคุณภาพแบบสอบถามประกอบด้วยการหาความเที่ยงตรงและการหาความเชื่อมั่น ดังนี้

1. ความเที่ยงตรง (Validity) การหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน คือ อาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ อาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภณ และ อาจารย์นิราศศิริ โรจนธรรมกุล ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างความมุ่งหมาย นิยามศัพท์เฉพาะ และภาษาที่ใช้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้

2. ค่าอำนาจจำแนก (Item Discrimination) ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยมิชชัน ชั้นปีที่ 1 – 4 ชั้นปีละ 30 คน รวมทั้งหมด 120 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนเพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 % ของกลุ่ม สูง – ต่ำ โดยใช้ t-test แล้วเลือกข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขึ้นไป มาใช้เป็นแบบสอบถามในการวิจัย ปรากฏว่าได้แบบสอบถามแบบสอบถามนิสัยการเรียน จำนวน 20 ข้อ ค่า t อยู่ระหว่าง 2.569 – 8.074 แบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล จำนวน 15 ข้อ ค่า t อยู่ระหว่าง 2.569 – 8.373 แบบสอบถามด้านสภาพแวดล้อม จำนวน 49 ข้อ ค่า t อยู่ระหว่าง 2.198 – 8.074 แบบสอบถามด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา จำนวน 15 ข้อ ค่า t อยู่ระหว่าง 3.081 – 8.074 แบบสอบถามการปรับตัวของนักศึกษา จำนวน 35 ข้อ ค่า t อยู่ระหว่าง 3.259 – 37.00

3. ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ เฉพาะข้อที่คัดเลือกแล้วในข้อ 2 ไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแบบสอบถามนิสัยการเรียน เท่ากับ .9448 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล เท่ากับ .9290 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านสภาพแวดล้อม เท่ากับ .9686 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา เท่ากับ .8965 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการปรับตัวของนักศึกษา เท่ากับ .9770

การรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปยังผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์เพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลที่ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี โดยการแจกแบบสอบถามทั้งหมด 347 ฉบับ แล้วคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาตรวจและนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลไปวิเคราะห์โดยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science) ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป คิดเป็นร้อยละ แล้วหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย กับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

3. วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 หาค่าร้อยละ

1.2 หาค่าเฉลี่ย (Mean)

1.3 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามโดยใช้เทคนิค 25 % ของกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t-test

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach)

3. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมติฐาน

3.1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย กับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

3.2 วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และการแปลผลข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการแปลความหมายดังนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	สถิติที่ใช้ในการพิจารณา F- Distribution
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนนแต่ละค่า (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนนแต่ละค่า (Mean Squares)
r_{xy}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย
X_1	แทน	ชั้นปีที่ 1
X_2	แทน	ชั้นปีที่ 2
X_3	แทน	ชั้นปีที่ 3
X_4	แทน	ชั้นปีที่ 4
X_5	แทน	เกรดเฉลี่ยสะสมในชั้นมัธยมปลาย
X_6	แทน	เกรดเฉลี่ยสะสม
X_7	แทน	ติดตามารดาอยู่ด้วยกัน
X_8	แทน	ติดตามารดาหย่าร้างกันหรือแยกกันอยู่
X_9	แทน	รายได้ต่อเดือนของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง
X_{10}	แทน	ค่าใช้จ่ายในการศึกษาต่อเดือน
X_{11}	แทน	นิสัยในการเรียน
X_{12}	แทน	ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล
X_{13}	แทน	บรรยากาศในวิทยาลัย
X_{14}	แทน	บรรยากาศในชั้นเรียน
X_{15}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา
X_{16}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษาด้วยกัน
X_{17}	แทน	บรรยากาศในหอพัก
X_{18}	แทน	การเข้าร่วมกิจกรรม
Y	แทน	การปรับตัวของนักศึกษา
$\hat{Y}$	แทน	ค่าสมการพยากรณ์ที่แทนค่าในรูปคะแนนดิบ

Z	แทน	ค่าสมการพยากรณ์ที่แทนค่าในรูปคะแนนมาตรฐาน
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
a	แทน	ค่าคงที่ของการพยากรณ์
SE_b	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์
SE_{est}	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี จำแนกตาม ชั้นปีที่กำลังศึกษา และสถานภาพสมรสของบิดามารดา

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม และการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม และการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี โดยการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Stepwise - Multiple Regression Analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 จำนวนและร้อยละของของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี จำแนกตาม ชั้นปีที่กำลังศึกษา และสถานภาพสมรสของบิดามารดา

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี
จำแนกตามชั้นปีที่กำลังศึกษา และสถานภาพสมรสของบิดามารดา

ตัวแปร	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ชั้นปีที่กำลังศึกษา		
ชั้นปีที่ 1	97	28.00
ชั้นปีที่ 2	73	21.00
ชั้นปีที่ 3	129	37.20
ชั้นปีที่ 4	48	13.80
รวม	347	100.00
สถานภาพบิดามารดา		
คู่	292	84.15
หม้าย	55	15.85
รวม	347	100.00

จากตาราง 2 พบว่า นักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่
เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 37.20 และส่วนใหญ่บิดามารดาอาศัย อยู่ด้วยกัน (คู่) คิดเป็นร้อยละ
84.15

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้าน
ครอบครัว ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม และการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี
จังหวัดนนทบุรี

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม และการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี

ตัวแปร	$\bar{X}$	S	การแปลผล
1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	2.92	.35	ปานกลาง
2. รายได้ของบิดามารดา/ผู้ปกครองต่อเดือน	11,737.49	8943.08	ปานกลาง
3. ค่าใช้จ่ายในการศึกษาของนักศึกษาต่อเดือน	2,816.43	1295.47	ปานกลาง
4. นิสัยในการเรียน	3.12	.32	ปานกลาง
5. ทศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล	3.68	.33	ทางบวก
6. บรรยาภาศในวิทยาลัย	3.40	.61	ปานกลาง
7. บรรยาภาศในชั้นเรียน	3.33	.40	ปานกลาง
8. สัมพันธภาพระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา	3.62	.61	ดี
9. สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน	3.77	.50	ดี
10. บรรยาภาศในหอพัก	3.32	.63	ปานกลาง
11. การเข้าร่วมกิจกรรม	3.62	.49	ดี
12. การปรับตัว	3.31	.38	ปานกลาง

จากตาราง 3 พบว่า นักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี มีค่าเฉลี่ยปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวดังนี้ ในด้านส่วนตัวนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากับ 2.92 ค่าใช้จ่ายในการศึกษาของนักศึกษาต่อเดือน 2,816 บาท นักศึกษามีค่าเฉลี่ยนิสัยในการเรียนเท่ากับ 3.12 มีทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลอยู่ในทางบวก ปัจจัยด้านครอบครัว บิดามารดา/ผู้ปกครองมีรายได้ต่อเดือน 11,738 บาท ในด้านสภาพแวดล้อม นักศึกษามีบรรยาภาศในวิทยาลัยอยู่ในระดับปานกลาง มีบรรยาภาศในชั้นเรียนอยู่ในระดับปานกลาง สัมพันธภาพระหว่างอาจารย์กับนักศึกษามีอยู่ในระดับดี สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อนอยู่ในระดับดี มีบรรยาภาศในหอพักอยู่ในระดับปานกลาง การเข้าร่วมกิจกรรมอยู่ในระดับดีและมีการปรับตัวอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม และการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี

ตาราง 4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในที่เกี่ยวกับการปรับตัวของ นักศึกษาพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี จังหวัดนนทบุรี

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	X ₁₂	X ₁₃	X ₁₄	X ₁₅	X ₁₆	X ₁₇	X ₁₈	Y
X ₁	-																		
X ₂		-																	
X ₃			-																
X ₄				-															
X ₅					-														
X ₆						-													
X ₇							-												
X ₈								-											
X ₉									-										
X ₁₀										-									
X ₁₁											-								
X ₁₂												-							
X ₁₃													-						
X ₁₄														-					
X ₁₅															-				
X ₁₆																-			
X ₁₇																	-		
X ₁₈																		-	
Y																			-

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีทั้งหมด 8 ปัจจัย ได้แก่ นิสัยในการเรียน (X_{11}) การเข้าร่วมกิจกรรม (X_{18}) ทักษะคิดต่อวิชาชีพยาบาล (X_{12}) บรรยากาศในห้องพัก (X_{17}) ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา (X_{15}) และความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาด้วยกัน (X_{16}) บรรยากาศในวิทยาลัย (X_{13}) เกรดเฉลี่ยสะสม (X_6) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ คือ .321, .297, .282, .238, .233, .223, .158 และ .139 ตามลำดับ ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี มีทั้งหมด 10 ปัจจัย ได้แก่ ชั้นปีที่ 1 (X_1) ชั้นปีที่ 2 (X_2) ชั้นปีที่ 3 (X_3) ชั้นปีที่ 4 (X_4) เกรดเฉลี่ยสะสมในชั้นมัธยมปลาย (X_5) บิดามารดาอยู่ด้วยกัน (X_7) บิดามารดาหย่าร้างกันหรือแยกกันอยู่ (X_8) รายได้ต่อเดือนของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง (X_9) ค่าใช้จ่ายในการศึกษาต่อเดือน (X_{10}) และบรรยากาศในชั้นเรียน (X_{14})

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี โดยการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Stepwise - Multiple Regression Analysis)

ตาราง 5 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนของการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	8	13.322	1.665	15.093**
Residual	338	37.291	.110	
Total	346	50.613		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 พบว่า การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับตัวแปรอิสระทั้ง 8 ตัวแปร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 6 แสดงการวิเคราะห์ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล
บรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี

ตัวแปร	b	SE _b	β	R	R ²	F
X ₁₁	.300	.059	.248	.321	.103	39.758**
X ₁₁ X ₁₈	.123	.042	.160	.402	.162	33.186**
X ₁₁ X ₁₈ X ₁₂	.184	.060	.160	.439	.192	27.219**
X ₁₁ X ₁₈ X ₁₂ X ₁₄	-.198	.054	-.209	.452	.204	21.899**
X ₁₁ X ₁₈ X ₁₂ X ₁₄ X ₁₇	.119	.035	.197	.471	.222	19.408**
X ₁₁ X ₁₈ X ₁₂ X ₁₄ X ₁₇ X ₃	-.135	.042	-.171	.489	.239	17.810**
X ₁₁ X ₁₈ X ₁₂ X ₁₄ X ₁₇ X ₃ X ₆	.112	.045	.122	.504	.254	16.453**
X ₁₁ X ₁₈ X ₁₂ X ₁₄ X ₁₇ X ₃ X ₆ X ₁₅	.013	.035	.117	.513	.263	15.093**
R = .513						
R ² = .263						
SE = .3322						
a = .989						

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 พบว่า ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัย
พยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี โดยตัวแปรที่ส่งผลทางบวกเรียงจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ได้แก่ นิสัย
ในการเรียน (X₁₁) การเข้าร่วมกิจกรรม (X₁₈) ทักษะติดต่อวิชาชีพพยาบาล (X₁₂) บรรยากาศในหอพัก (X₁₇)
เกรดเฉลี่ยสะสม (X₆) และความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา (X₁₅) ส่วนตัวแปรที่ส่งผลทางลบต่อการ
ปรับตัวของนักศึกษาได้แก่ บรรยากาศในชั้นเรียน (X₁₄) และชั้นปีที่ 3 (X₃) ตามลำดับ และปัจจัยทั้ง 8
ประการนี้ สามารถรวมกันอธิบายความแปรปรวนของการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล
บรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี ได้คิดเป็นร้อยละ 26.30 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงได้นำค่า
สัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์มาสร้างเป็นสมการพยากรณ์ดังนี้

สมการพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี
คือ

สมการพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .989 + .300X_{11} + .123X_{18} + .184X_{12} - .198X_{14} + .119X_{17} - .135X_3 + .112X_6 + .148X_{15}$$

สมการพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = .248X_{11} + .160X_{18} + .160X_{12} - .209X_{14} + .197X_{17} - .171X_3 + .122X_6 + .117X_{15}$$

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย กับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย ที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี

สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี
2. ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี ปีการศึกษา 2545 จำนวน 347 คน ประกอบด้วยนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 จำนวน 97 คน นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 จำนวน 73 คน นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 จำนวน 129 คน นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 จำนวน 48 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี จำนวน 347 คน ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรทั้งหมด ประกอบด้วยนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 จำนวน 97 คน นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 จำนวน 73 คน นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 จำนวน 129 คน นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 จำนวน 48 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษา ซึ่งมีทั้งหมด 6 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามด้านลักษณะส่วนตัว เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับชั้นปีกำลังศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา สถานภาพสมรสของบิดา มารดา และรายได้ บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยการเรียน จำนวน 20 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9448

ตอนที่ 3 แบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล จำนวน 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9290

ตอนที่ 4 แบบสอบถามด้านสภาพแวดล้อม จำนวน 49 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9686

ตอนที่ 5 แบบสอบถามด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา จำนวน 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8965

ตอนที่ 6 แบบสอบถามการปรับตัวของนักศึกษา จำนวน 35 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9770

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปยังผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์เพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลที่ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี โดยการแจกแบบสอบถามทั้งหมด 347 ฉบับ แล้วคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ
3. ผู้วิจัยทำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาตรวจและนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลไปวิเคราะห์โดยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science) ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป คิดเป็นร้อยละ แล้วหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย กับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 8 ตัวแปร ได้แก่ นิสัยในการเรียน (X_{11}) การเข้าร่วมกิจกรรม (X_{18}) ทศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล (X_{12}) บรรยากาศในหอพัก (X_{17}) ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา (X_{15}) ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับเพื่อน (X_{16}) บรรยากาศในวิทยาลัย (X_{13}) และคะแนนเฉลี่ยสะสม (X_6) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ คือ .321, .297, .282, .238, .233, .223, .158 และ .139 ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี มี 10 ตัวแปร ได้แก่ ชั้นปีที่ 1 (X_1) ชั้นปีที่ 2 (X_2) ชั้นปีที่ 3 (X_3) ชั้นปีที่ 4 (X_4) คะแนนเฉลี่ยสะสมในชั้นมัธยมศึกษา (X_5) บิดามารดาอยู่ด้วยกัน (X_7) บิดามารดาหย่าร้างกันหรือแยกกันอยู่ (X_8) รายได้ต่อเดือนของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง (X_9) ค่าใช้จ่ายในการศึกษาต่อเดือน (X_{10}) และบรรยากาศในชั้นเรียน (X_{14})

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ นิสัยในการเรียน (X_{11}) การเข้าร่วมกิจกรรม (X_{18}) ทศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล (X_{12}) บรรยากาศในชั้นเรียน (X_{14}) บรรยากาศในหอพัก (X_{17}) ชั้นปีที่ 3 (X_3) คะแนนเฉลี่ยสะสม (X_6) และความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา (X_{15}) ตามลำดับ ซึ่งปัจจัยทั้ง 8 ประการนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี ได้คิดเป็นร้อยละ 26.30 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. สมการพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี ได้แก่

4.1 สมการพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = .989 + .300X_{11} + .123X_{18} + .184X_{12} - .198X_{14} + .119X_{17} - .135X_3 + .112X_6 + .148X_{15}$$

4.2 สมการพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = .248X_{11} + .160X_{18} + .160X_{12} - .209X_{14} + .197X_{17} - .171X_3 + .122X_6 + .117X_{15}$$

อภิปรายผล

ผลการศึกษาครั้งนี้ อภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 8 ตัวแปร ได้แก่ นิสัยในการเรียน (X_{11}) การเข้าร่วมกิจกรรม (X_{18}) ทักษะการติดต่อวิชาชีพพยาบาล (X_{12}) บรรยากาศในหอพัก (X_{17}) ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ (X_{15}) ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษา กับเพื่อน (X_{16}) บรรยากาศในวิทยาลัย (X_{13}) และคะแนนเฉลี่ยสะสม (X_6) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ คือ .321, .297, .282, .238, .233, .223, .158 และ .139 ตามลำดับ ซึ่ง อภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 นิสัยในการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักศึกษาที่มีนิสัยในการเรียนเหมาะสมอยู่ในระดับดีจึงจะปรับตัวได้ดี ส่วนนักศึกษาที่มีนิสัยในการเรียนเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยจะมีปัญหาการปรับตัว เนื่องจากนิสัยในการเรียนเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอและเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความพึงพอใจ และมุ่งมั่นที่จะศึกษาหาความรู้ให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวนี้ประกอบด้วยความตั้งใจ และเอาใจใส่ต่อการเรียน มีการวางแผนการเรียน และจัดระบบการเรียน มีความมุ่งมั่นในการที่จะแสวงหาความรู้ รู้จักพัฒนาตนเองให้ดีขึ้นเรื่อยๆ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความคิดริเริ่ม ขยัน อดทน รับผิดชอบ พึ่งตนเอง และมีความภูมิใจในผลการเรียนของตน (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2538 : 1) นักศึกษาที่รู้จักใช้เวลาได้อย่างเหมาะสมในการเรียนและการทำงาน รู้จักแบ่งเวลาและทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ทันเวลา รู้จักใช้วิธีการเรียนอย่างถูกต้อง เป็นลักษณะของผู้ที่มีนิสัยในการเรียนที่ดี นักศึกษากลุ่มนี้จะเป็นผู้ที่มีความปรารถนาที่จะทำกิจกรรมนั้นให้สำเร็จ มีความเพียรพยายามมีความอดทนเพื่อเอาชนะอุปสรรคที่ขัดขวางการทำกิจกรรม (Guilford. 1959 : 437 – 439) นอกจากนี้ จะมีลักษณะกระตือรือร้น รับผิดชอบตนเอง มีการวางแผนงานล่วงหน้าและพยายามทำงานให้สำเร็จ (McClelland. 1976 : 207 – 256) ส่วนนักศึกษาที่มีนิสัยในการเรียนไม่ดี ก็จะมีลักษณะในทางตรงกันข้าม คือ จะมีลักษณะเป็นคนขาดความกระตือรือร้น ขาดความพยายาม ไม่รู้จักควบคุมตนเอง เมื่อมีปัญหาหรืออุปสรรคขัดขวางในขณะที่ศึกษา ก็ไม่สามารถเลือกใช้วิธีการปรับตัวที่เหมาะสมได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อุษา เชาวลิต (2540 : 181 – 182) ที่ศึกษาปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ศรีธัญญา พบว่า นักศึกษาพยาบาลที่มีลักษณะกระตือรือร้น ขยัน รับผิดชอบต่อตนเอง สามารถแก้ไขจัดการกับปัญหาด้านการเรียน ด้านส่วนตัวและด้านสังคมได้ดีกว่านักศึกษาที่ขาดความกระตือรือร้น ไม่รู้จักวางแผนเวลาและไม่รู้จักควบคุมตนเอง

1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักศึกษาที่มีประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาอยู่ในระดับมาก จะปรับตัวได้ดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมนักศึกษาเป็นสิ่งที่จะช่วยพัฒนานักศึกษาให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม เพราะกิจกรรมนักศึกษาเป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้ ฝึกให้นักศึกษามีความรับผิดชอบ ฝึกความคิดและการตัดสินใจของนักศึกษา และพัฒนานักศึกษาให้มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. 2530 : 147) การจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว จะต้องอาศัยบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหาร อาจารย์ที่ปรึกษาด้านกิจกรรม คณาจารย์และนักศึกษา ที่จะต้องแสดงบทบาทอย่างเหมาะสม การวางแผนงานก็ต้องกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน มีแผนดำเนินงานทั้งระยะสั้นและระยะยาวกำหนดให้มีงานและ

โครงการต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของนักศึกษา วางแผนการประชาสัมพันธ์การจัดงานหรือโครงการให้นักศึกษาและอาจารย์ได้เข้าใจทั่วกัน และควรกำหนดวิธีการติดตามผลการปฏิบัติไว้ด้วย หากกระบวนการบริหารงานกิจกรรมนักศึกษาเป็นไปในแนวทางที่กล่าว ย่อมช่วยให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาตนเองในทุกด้าน ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาด้วย นักศึกษาที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ และได้รับประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมที่ดีจะปรับตัวได้ดีเช่นกัน และสอดคล้องกับการศึกษาของจุมจินต์ สลัดทุกข์ (2543 : 62) ที่ทำการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวทางสังคมของนิสิต

1.3 ทศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักศึกษาที่มีทศนคติที่ดีต่อวิชาชีพการพยาบาลอยู่ในระดับมากหรือในด้านบวก จะปรับตัวได้ดี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทศนคติต่อวิชาชีพในด้านบวกจะเห็นคุณค่าและความสำคัญของการประกอบวิชาชีพซึ่งได้ช่วยเหลือผู้อื่น นักศึกษากลุ่มนี้จะเลือกเข้าศึกษาวิชาชีพการพยาบาลด้วยความสมัครใจ มีความพึงพอใจ ตั้งใจ มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีความมานะพยายามที่จะศึกษาหาความรู้ ซึ่งจะส่งผลให้นักศึกษาเรียนรู้ ได้รับประสบการณ์ที่ดี กระตือรือร้น และรับผิดชอบในหน้าที่ รู้จักปรับตัวและพัฒนาตนเองเพื่อศึกษาวิชาชีพพยาบาล ส่วนนักศึกษาที่มีทศนคติที่ดีต่อวิชาชีพพยาบาลอยู่ในระดับน้อยหรือในด้านลบ จะมีปัญหาการปรับตัว นักศึกษากลุ่มนี้จะไม่มีความรู้สึกพอใจ ไม่มีความสุขในการศึกษาวิชาชีพการพยาบาล เกิดความคับข้องใจ ขาดความกระตือรือร้น หงอยเหงาหรือบางรายอาจจะมึนงงติดกรรมก้าวร้าว ทำให้มีปัญหาการปรับตัวทั้งด้านการเรียน สังคม อารมณ์ ตลอดจนจะมีผลกระทบต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษาด้วย (ทัศนาศ บัญทอง. 2533 ; 58) จากผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีทศนคติที่ดีต่อวิชาชีพการพยาบาลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาส่วนใหญ่สมัครใจเข้าศึกษาวิชาชีพการพยาบาล เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการศึกษาวิชาชีพพยาบาล หรืออาจเนื่องจากลักษณะธรรมชาติของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เอง ที่มีลักษณะมองโลกในแง่ดี เรียบร้อย อ่อนโยน เชื่อฟัง และมักสนใจสิ่งต่างๆ รอบด้าน นักศึกษาจะมองทุกสถานการณ์เป็นสิ่งที่ดีหมด ดังจะเห็นได้จากการศึกษาของ พัฒนวิติ เสรีนทวัฒน์ และจริยวัตร คมพยัคฆ์ (2531 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการเปลี่ยนแปลงและเปรียบเทียบทศนคติของนักศึกษาพยาบาลต่อวิชาชีพการพยาบาล พบว่า ทศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ดีกว่าชั้นปีอื่นๆ โดยคะแนนเฉลี่ยจะลดลงตามชั้นปีที่สูงขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ วินेटรา แนนหนา (2539 : 78) ที่พบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 มีทศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลดีกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 และปีที่ 4 ตามลำดับ และสอดคล้องกับการศึกษาของ สมบัติ พันธุ์คง และคนอื่นๆ (2533 : 19 – 24) ที่พบว่า ทศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เมื่อแรกเข้าศึกษาดีกว่าเมื่อสิ้นปีการศึกษา

ผลการศึกษาครั้งนี้ ผู้บริหาร และคณาจารย์ของวิทยาลัยพยาบาลจึงควรตระหนักถึงความสำคัญของการเสริมสร้างทศนคติที่ดีต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาให้คงอยู่เพราะทศนคติมีความสำคัญยิ่งต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคลและมีอิทธิพลต่อการศึกษากการประกอบอาชีพหรือการปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลในสังคม ซึ่งทศนคติสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ตามสภาวะของความพร้อมทางด้านจิตใจ ความรู้สึก อารมณ์ ความชอบหรือไม่ชอบต่อบุคคล สิ่งของ และสถานการณ์ต่างๆ (Triandis. 1971 : 189) จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล ตลอดจนบุคลากรในวิชาชีพการพยาบาลที่จะต้องร่วมมือกันสร้างเสริมคุณค่าและสร้างภาพลักษณ์ของวิชาชีพที่ดี อาจารย์พยาบาลควรสอดแทรกคุณค่าและความสำคัญของวิชาชีพใน

บทเรียนและควรเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการพยาบาล ช่วยเหลือผู้ป่วยด้วยความจริงใจ และถูกต้องตามหลักการพยาบาล ได้รับความรู้สึก และให้ความเป็นกันเองกับนักศึกษา นอกจากนี้ อาจารย์ควรสนับสนุนให้นักศึกษามีส่วนในการช่วยเหลือสังคมในด้านต่าง ๆ ฝึกหัดให้เป็นผู้นำในกิจกรรมหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เพื่อให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ชีวิตที่ดี อันจะเป็นสิ่งสนับสนุนที่จะทำให้ นักศึกษามีการปรับตัวที่ดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จในการศึกษาและเป็นพยาบาลที่มีคุณภาพต่อไป

1.4 บรรยาภาศในหอพักมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า ความสัมพันธ์ของนักศึกษาในกลุ่มเพื่อนและอาจารย์ที่ให้คำปรึกษา สภาพความเป็นอยู่ในหอพัก การบริการที่นักศึกษาได้รับในหอพัก มีความสำคัญต่อการปรับตัวด้านการเรียน การปรับตัวด้านสังคม และการปรับตัวด้านส่วนตัวและอารมณ์ ดังนั้น วิทยาลัยที่มีบรรยาภาศในหอพักที่ดี นักศึกษาของวิทยาลัยนั้นจะมีการปรับตัวที่ดีด้วย บรรยาภาศที่ดีนั้นขึ้นอยู่กับนักศึกษาเอง กลุ่มเพื่อน อาจารย์ และสภาพความเป็นอยู่ในหอพัก เป็นต้น กลุ่มเพื่อนจะอิทธิพลต่อการใช้ชีวิตในหอพัก เพราะหากกลุ่มเพื่อนมีความเป็นกันเอง เข้าอกเข้าใจช่วยเหลือกันและกัน นักศึกษามีแนวโน้มจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีไปด้วย การที่นักศึกษาอยู่ร่วมกับเพื่อนได้จะทำให้ นักศึกษารู้สึกอบอุ่นใจ เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง เพื่อนจึงเป็นสิ่งที่สนับสนุนทางสังคมประการแรกที่ทำให้บุคคลปรับตัวได้เมื่อมีปัญหา และเมื่อนักศึกษาสามารถอยู่กับเพื่อนได้อย่างมีความสุข ย่อมปรารถนาที่จะมีความสัมพันธ์กับคนอื่นเพิ่มขึ้น และมีทัศนคติที่ดีต่อคนทั่วไป และจะทำให้มีความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดีด้วย (Leary, 1983 : 3) นอกจากกลุ่มเพื่อนดังที่กล่าวแล้ว ความสัมพันธ์ของอาจารย์และนักศึกษาที่ดี เป็นสิ่งสนับสนุนให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาที่เหมาะสม โดยอาศัยของอาจารย์จะต้องคอยให้คำปรึกษาและจะต้องสนใจในตัวนักศึกษา รู้สึกปัญหาและความวิตกกังวลของนักศึกษา รวมทั้งมีการแสดงออกอย่างอบอุ่นและเอื้ออาทร ย่อมมีผลทำให้นักศึกษาประทับใจและไว้วางใจในตัวอาจารย์และดำรงชีวิตอยู่ในหอพักด้วยความรู้สึกอบอุ่นและมีที่พึ่งพิง การที่นักศึกษาอยู่ในหอพักนั้น วิทยาลัยมีจุดมุ่งหมายอยู่ 2 ประการ คือ เพื่อควบคุมและปรับพฤติกรรมนักศึกษาให้เหมาะสม และเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาและคณาจารย์ จัดสรรสภาพแวดล้อมเพื่อสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ หากวิทยาลัยพยาบาลได้ให้บริการในหอพักตามจุดมุ่งหมายดังกล่าวข้างต้น ย่อมทำให้นักศึกษาพยาบาลผู้ซึ่งพักอาศัยอยู่ได้รับความสุขสบายทั้งกายและใจ และเกิดการพัฒนาการในด้านต่าง ๆ มีความเจริญงอกงามทั้งจิตใจ อารมณ์และสังคม สอดคล้องกับการศึกษาของสุมาลี สุวรรณภักดี (2541 : 100) ที่ทำการศึกษาลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลในเขตภาคใต้ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า บรรยาภาศในหอพักสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลทั้งโดยรวมและรายด้าน

1.5 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักศึกษาที่มาศึกษาต่อด้านการพยาบาลที่มีการศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติที่ต้องทำต่อมนุษย์ นักศึกษาย่อมต้องมีความกลัว ถ้าสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์เป็นไปในทางที่ดี นักศึกษารู้สึกว่าได้รับการยอมรับ นักศึกษามีความกล้าที่จะให้การพยาบาลกับผู้ป่วยมากขึ้น ก็จะส่งผลให้นักศึกษามีการปรับตัวได้ดีขึ้น และสอดคล้องกับการศึกษาของจุมจินต์ สลัดทุกข์ (2543 : 62) ที่ทำการศึกษาลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับอาจารย์ สัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวทางสังคมของนิสิต

1.6 สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักศึกษาที่มีการคบหาเพื่อน หรือได้รับการดูแล

จากรุ่นที่จะส่งผลให้นักศึกษาลดความวิตกกังวลในการก้าวจากสังคมในระดับมัธยมศึกษาสู่มหาวิทยาลัย ส่งผลให้เกิดการปรับตัวที่ดีตามมา และสอดคล้องกับการศึกษาของจุมจินต์ สลัดทุกข์ (2543 : 62) ที่ทำการศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่าสัมพันธภาพระหว่างนักศึกษา กับเพื่อนและรุ่นพี่สัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวทางสังคมของนิสิต

1.7 บรรยากาศในวิทยาลัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า บรรยากาศในวิทยาลัยซึ่งเป็นสภาพโดยทั่วไปเกี่ยวกับอาคาร สถานที่ สนามกีฬา สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ กฎระเบียบของวิทยาลัย สวัสดิการและบริการของวิทยาลัยที่จัดให้กับนักศึกษา มีความสำคัญและมีความเกี่ยวข้องกับการปรับตัวด้านการเรียน และการปรับตัวด้านสังคมของนักศึกษา สอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า สภาพแวดล้อมเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลให้เป็นไปในทางที่พึงปรารถนา เพราะสภาพแวดล้อมภายในสถาบันมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของบุคคล สามารถส่งผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านความรู้ ความคิด เจตคติ ทักษะ พฤติกรรมและบุคลิกภาพของผู้เรียนไปสู่จุดหมายของสถาบัน (ทองเรียน อมรรักษ์กุล, 2525 : 40) ดังนั้น การตกแต่งอาคารและบริเวณวิทยาลัยให้สะอาดและสวยงาม จะมีผลต่อการเรียนรู้และจะทำให้ให้นักศึกษาเกิดความสดชื่น ร่มเย็น เป็นแรงจูงใจให้นักศึกษามีความรัก ห่วงเห่นและภูมิใจในสถาบันการจัดสวัสดิการและบริการต่างๆ ที่ดีให้แก่นักศึกษา จะทำให้เกิดความพึงพอใจ และมีความสุขในการได้อยู่ร่วมกับกลุ่มเพื่อนและอาจารย์ในวิทยาลัย และสอดคล้องกับการศึกษาของสุมาลี สุวรรณภักดี (2541 : 100) ที่ทำการศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยพายัพ พบว่า บรรยากาศในวิทยาลัยสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักศึกษาพายัพในเขตภาคใต้ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า บรรยากาศในวิทยาลัยสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักศึกษาพายัพในเขตภาคใต้ โดยรวมและรายด้าน

1.8 คะแนนเฉลี่ยสะสมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเมื่อคะแนนเฉลี่ยสะสมอยู่ในเกณฑ์ดี จะทำให้นักศึกษาไม่วิตกกังวลเรื่องผลการเรียนมากนักทำให้สามารถมีเวลาในการปรับตัวด้านอื่น ๆ มากขึ้น

2. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักศึกษาพายัพ วิทยาลัยพายัพบรรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี มี 10 ตัวแปร ได้แก่ ชั้นปีที่ 1 (X_1) ชั้นปีที่ 2 (X_2) ชั้นปีที่ 3 (X_3) ชั้นปีที่ 4 (X_4) คะแนนเฉลี่ยสะสมในชั้นมัธยมศึกษาปลาย(X_5) บิดามารดาอยู่ด้วยกัน(X_6) บิดามารดาหย่าร้างกันหรือแยกกันอยู่(X_7) รายได้ต่อเดือนของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง(X_8) ค่าใช้จ่ายในการศึกษาต่อเดือน (X_{10}) และบรรยากาศในชั้นเรียน(X_{11})

2.1 ระดับชั้นปีที่ศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักศึกษามีการอยู่หอพักซึ่งได้มีการปรับตัวในช่วงหนึ่ง มีการศึกษาต่อเนื่อง มีระบบรุ่นพี่ที่คอยให้ความช่วยเหลือและอยู่กันอย่างพี่น้อง คณาจารย์ที่ให้ความเป็นกันเอง ปัจจัยดังกล่าวส่งผลให้นักศึกษาแต่ละชั้นปีถึงแม้จะมีปัญหาต่างกันแต่ก็มีการปรับตัวได้ค่อนข้างดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของคอลลินส์ (Collin, 1976 : 4859) ที่ได้ทำการศึกษาปัญหาที่ประสบด้วยตนเองของนักศึกษาต่างประเทศที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด โดยใช้แบบสอบถามของมูเนย์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา 112 คนที่มาจาก 28 ประเทศใน 4 ภูมิภาคของโลก คือ เอเชีย แอฟริกา อเมริกาและมหาสมุทรอินเดีย ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 มีปัญหาต่างกันมากแต่ไม่มีนัยสำคัญ และสอดคล้องกับการศึกษาของวารุณี แจ่มกระจ่าง (2540 : 118) พบว่านักศึกษาทุกชั้นปีมีการปรับตัวได้ดี

2.2 คะแนนเฉลี่ยสะสมในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักศึกษา แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไม่มีความเกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นดัชนีที่แสดงให้เห็นถึง

ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนักศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเท่านั้น เมื่อเข้าสู่ระบบการเรียนการสอนของวิทยาลัย นักเรียนทุกคนมีโอกาสพัฒนาตนเองได้เท่าเทียมกัน เพราะอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลจะส่งเสริมให้นักศึกษาได้แสดงความรู้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ นักศึกษาจะมีอาจารย์ประจำชั้นคอยช่วยเหลือและดูแลด้านการเรียนอย่างใกล้ชิด ตลอดจนมีอาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์แนะแนวที่คอยชี้แนะแนวทางและวิธีการเรียนให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการเรียน นอกจากนี้ การที่นักศึกษาทั้งหมดอยู่ในวิทยาลัยและหอพักเดียวกันมีสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมในลักษณะเดียวกัน อาจทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้วิธีการปรับตัวและแสวงหาวิธีปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน ด้วยสาเหตุดังกล่าวผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจึงไม่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษาเมื่อเข้าเรียนในวิทยาลัยพยาบาลแล้ว สอดคล้องกับการศึกษาของสุมาลี สุวรรณภักดี (2541 : 100) ที่ทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลในเขตภาคใต้ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายไม่สัมพันธ์กับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลทั้งโดยรวมและรายด้าน

2.3 สถานภาพสมรสของบิดามารดาไม่สัมพันธ์กับการปรับตัว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเมื่อนักศึกษาก้าวเข้ามาอยู่หอพักได้รับการต้อนรับที่อบอุ่นจากคณาจารย์ รุ่นพี่ และเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ที่มีลักษณะของความเป็นครอบครัวซึ่งส่งเสริมให้นักศึกษามีการปรับตัวดีขึ้น

2.4 ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดาไม่สัมพันธ์กับการปรับตัว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาส่วนใหญ่ได้รับทุนจากต้นสังกัดหรือมีการกู้ยืมเงินจากกองทุนเพื่อการศึกษาของรัฐบาล อีกทั้งค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนยังไม่สูงมากนักเมื่อเทียบกับของเอกชน ดังนั้นนักศึกษาจึงไม่วิตกกังวลเรื่องค่าใช้จ่ายและเงินเดือนที่ต้องได้จากทางครอบครัว จึงส่งผลให้ฐานะทางเศรษฐกิจของบิดามารดาไม่สัมพันธ์กับการปรับตัว

2.5 เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวง สาธารณสุข เป็นกลุ่มนักศึกษาซึ่งได้รับทุนการศึกษาด้านอาหาร และสวัสดิการต่าง ๆ ตลอดระยะเวลา 4 ปี นักศึกษาจะเสียค่าใช้จ่ายในการศึกษาอย่างมาก เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มนักศึกษาที่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยหรือเอกชน นอกจากนั้น ในปัจจุบันรัฐบาลจัดสรรเงินกู้เพื่อการศึกษาให้แก่นักศึกษาที่ครอบครัวที่มีรายได้น้อย นักศึกษาที่มีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาจึงมีโอกาขอความช่วยเหลือจากเงินกู้ส่วนนี้ อนึ่ง นักศึกษาที่มีปัญหาเรื่องเงินยังสามารถขอรับความช่วยเหลือจากคณาจารย์วิทยาลัยในการสนับสนุนการให้ทุนหรือขอทุนการศึกษาจากองค์กรต่าง ๆ อีกด้วย นักศึกษาจึงอาจมีความกดดันในด้านการเงินน้อย เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษาที่ได้รับจากครอบครัวจึงไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักศึกษา สอดคล้องกับการศึกษาของสุมาลี สุวรรณภักดี (2541 : 100) ที่ทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลในเขตภาคใต้ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า เงินค่าใช้จ่ายรายเดือนของนักศึกษาไม่สัมพันธ์กับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลทั้งโดยรวมและรายด้าน

2.6 บรรยายภาคในชั้นเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของนักศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิทยาลัยมีการจัดการเรียนการสอนที่เป็นระบบ มีสื่อการสอนที่ครบถ้วน มีทีมคณาจารย์ที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ จึงส่งผลให้นักศึกษามีการปรับตัวได้ดี แต่ทั้งนี้และทั้งนี้ก็ยังมึนักศึกษาบางส่วนที่มีปัญหาเรื่อง การปรับตัว ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเป็นหน้าที่สำคัญของอาจารย์ที่ควรตระหนัก การจัดการเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นด้านการเตรียมการสอน การดำเนินกิจกรรมการสอนและการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้ให้แก่ นักศึกษา เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการ

เรียนรู้ของนักศึกษา และถ้าอาจารย์มีวิธีการสอนที่น่าสนใจจะช่วยให้การศึกษาไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษามีการปรับตัวด้านการเรียนได้ดีขึ้น และสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ความสัมพันธ์ที่กระหว่างอาจารย์และนักศึกษาจะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้บรรยากาศในชั้นเรียน ดีขึ้น อาจารย์จะมีวิธีการสอนที่เป็นกันเอง เข้าใจและเห็นใจนักศึกษา ดังคำกล่าวของโรเจอร์ (Roger. 1969 : 118) ที่ว่า บรรยากาศของการเรียนรู้ที่เกิดจากความจริงใจ การยอมรับและการเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างอาจารย์และนักศึกษา จะทำให้นักศึกษาเกิดความสบายใจสะดวกใจในการเรียน ทำให้เกิดแรงจูงใจและแรงกระตุ้นที่จะทำงานให้หนักขึ้น ผลคือนักศึกษาจะมีความสำเร็จในด้านการเรียนสูงขึ้นในทางตรงกันข้าม พฤติกรรมของอาจารย์ที่แสดงความจงเกลียดจงชังนักศึกษา จะทำให้นักศึกษาเป็นคนเฉยเมย ถอยหนี เนื้อหาต่อการแก้ปัญหา เป็นปฏิปักษ์ต่อคนอื่น ก้าวร้าวและปรับตัวไม่ได้

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ นิสัยในการเรียน(X_{11}) การเข้าร่วมกิจกรรม (X_{18}) ทศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล (X_{12}) บรรยากาศในชั้นเรียน (X_{14}) บรรยากาศในหอพัก(X_{17}) ชั้นปีที่ 3 (X_3) คะแนนเฉลี่ยสะสม(X_6) และความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา(X_{15}) ตามลำดับ ซึ่งปัจจัยทั้ง 8 ประการนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี ได้คิดเป็นร้อยละ 26.30 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้จะอภิปรายปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดในการพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษา คือ ปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัวเกี่ยวกับนิสัยในการเรียน รองลงมา คือ ปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา และลำดับที่ 3 คือ ปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล ปัจจัยดังกล่าวสามารถรวมพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาได้ร้อยละ 19.20 ผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการปรับตัวของนักศึกษาจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับนิสัยการเรียน ผู้ที่มีนิสัยการเรียนดีก็จะสามารถพัฒนาตนเองทั้งทางด้านอารมณ์และสังคมได้เป็นอย่างดี

ปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาเป็นตัวพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาที่รองลงมา ดังนั้น การปรับตัวของนักศึกษาจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาด้วย ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า การที่นักศึกษามีประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมในมาก จะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้นักศึกษาสามารถปรับตัวทุกด้านได้ดี กิจกรรมนักศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาตัวนักศึกษา ทั้งนี้การจัดกิจกรรมเป็นสิ่งหนึ่งที่ช่วยพัฒนาให้นักศึกษาเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม เพราะกิจกรรมนักศึกษาเป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้นักศึกษาสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ฝึกให้มีความรับผิดชอบ สามารถปกครองตนเองได้ เป็นการฝึกความคิดและการตัดสินใจของนักศึกษา พัฒนาสติปัญญาของนักศึกษา ให้มีความรักศิลปวัฒนธรรม และประเพณีไทย รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เป็นการเพิ่มพูนความรู้ด้านอาชีพในอนาคต รู้จักทักษะทางสังคมและเสียสละเพื่อทำงานให้ส่วนรวม พัฒนาลักษณะนิสัยและความคิดที่ดี มีความสามัคคี และเพื่อเป็นการพัฒนาความกตัญญูต่อสถาบัน (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2530 : 147) การจัดกิจกรรมนักศึกษาต่าง ๆ จึงควรครอบคลุมจุดมุ่งหมายในทุกด้าน ดังนั้น ถ้าวิทยาลัยพยาบาลสามารถจัดกิจกรรมที่สามารถพัฒนานักศึกษาได้ครอบคลุมเหมือนดังที่กล่าวนี้ นักศึกษาอาจจะมีการปรับตัวได้ดีในทุกด้าน

ปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพเป็นตัวพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาที่รองลงมาเป็นอันดับ 3 ดังนั้น การปรับตัวของนักศึกษาจะดีหรือไม่จึงขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพด้วย ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาที่มีทัศนคติต่อวิชาชีพดีจะส่งผลให้มีการปรับตัวในด้านต่าง ๆ ดีขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาที่มาเรียนพยาบาลมีความต้องการที่จะเป็นพยาบาล มีความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในการ

ประกอบอาชีพพยาบาล จึงมุ่งมั่นพัฒนา อุปสรรคต่างๆ ด้วยความรู้สึกร่วมที่จะปฏิบัติ ดังนั้นนักศึกษาที่มีทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลที่ดีจึงศึกษาวิชาชีพการพยาบาลและดำรงชีวิตอยู่ในวิทยาลัยอย่างมีความสุข มีความเต็มใจที่จะปฏิบัติตามให้ประสบความสำเร็จเพื่อประกอบวิชาชีพอย่างไม่ย่อท้อ และจะเป็นผู้ที่สามารถปรับตัวได้ดีด้วย เมื่อดูแลผู้ที่มีความเจ็บป่วย ก็มีความเห็นอกเห็นใจและพร้อมที่จะช่วยเหลือเมื่อมีโอกาส มีจิตเมตตากรุณา เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นและภาคภูมิใจที่จะได้ช่วยเหลือผู้ที่มีความทุกข์จากการเจ็บป่วย และมีความปรารถนาให้วิชาชีพพยาบาลก้าวหน้ามีมาตรฐานสูง ผู้ที่มีทัศนคติต่อวิชาชีพที่ดีจึงสามารถปรับตัวได้ดีด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์ทางบวกกับการปรับตัวของนักศึกษา ได้แก่ นิสัยในการเรียน การเข้าร่วมกิจกรรม ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล บรรยากาศในห้องพัก ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับเพื่อน บรรยากาศในวิทยาลัย คณะแผนกเฉลี่ยสะสม ส่วนปัจจัยที่สามารถพยากรณ์การปรับตัวของนักศึกษาได้ คือ ปัจจัยด้านลักษณะส่วนตัวเกี่ยวกับนิสัยในการเรียน ปัจจัยด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ปัจจัยด้านทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล บรรยากาศในห้องพัก คณะแผนกเฉลี่ยสะสมและความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา ข้อมูลเหล่านี้จึงสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการเสนอแนวทาง วางแผน ป้องกัน แก้ไขปัญหา และให้การช่วยเหลือและสนับสนุนให้นักศึกษามีการปรับตัวที่ดีขึ้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะ ดังนี้

1. นักศึกษาที่มีนิสัยในการเรียนไม่เหมาะสม ควรได้รับการพัฒนาให้มีนิสัยในการเรียนที่ดีขึ้น นิสัยในการเรียนเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับการใช้เวลาว่างอย่างเหมาะสมในการเรียน การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายทันต่อเวลา การรู้จักใช้วิธีการเรียนอย่างถูกต้อง มีสมาธิในการเรียน เป็นต้น นักศึกษาที่มีนิสัยในการเรียนเหมาะสมจะปรับตัวได้ดีทั้งด้านการเรียน จิตใจ อารมณ์ และสังคม ส่วนนักศึกษาที่มีนิสัยในการเรียนไม่เหมาะสมจะมีปัญหาการปรับตัว ดังนั้น คณะกรรมการบริหารวิทยาลัยพยาบาล อาจารย์แนะแนวการศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษา ควรตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนานิสัยในการเรียนของนักศึกษาทุกชั้นปีโดยเฉพาะนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ควรได้รับการปฐมนิเทศในด้านการเรียนเกี่ยวกับเทคนิคการเรียน และการวางแผนการเรียนและการจัดการกับเวลา เป็นต้น อาจารย์แนะแนวการศึกษาหรืออาจารย์ที่ปรึกษาควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนานิสัยในการเรียนทั้งด้านการให้ข้อเสนอแนะ และการจัดฝึกอบรมในเรื่องทักษะการเรียน ทักษะการอ่าน ทักษะการคิด ทักษะการจดบันทึก ทักษะการนำเสนอ ทักษะการค้นคว้าวิจัยและเทคนิคการสอบ เป็นต้น นอกจากนี้อาจารย์ที่รับผิดชอบด้านการเรียนการสอนควรพัฒนาวิธีการเรียน การสอนหรือนำนวัตกรรมการเรียนการสอนมาใช้ เพื่อพัฒนานักศึกษาให้รู้จักคิดเป็น รู้จักแก้ปัญหา ส่งเสริมให้เกิดความคิดริเริ่มและขยันหมั่นเพียร เช่น การเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก การเรียนรู้เพื่อรู้รอบ เป็นต้น ส่งเสริมให้นักศึกษามีความพยายามและขยันหมั่นเพียรมากขึ้น เมื่อมุ่งไปสู่ความสำเร็จ กิจกรรมต่างๆ หรือการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวข้างต้น จะช่วยให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาให้มีนิสัยในการเรียนที่ดีขึ้น ส่งผลให้นักศึกษาสามารถปรับตัวได้ดี ประสบความสำเร็จในการเรียนและเป็นพยาบาลที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต และเป็นผู้นำในวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ส่งเสริมให้นักศึกษาจัดกิจกรรมต่างๆ ทั้งด้านวิชาการ ด้านกีฬาและนันทนาการ ด้านศิลปะ และวัฒนธรรม และด้านบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อให้นักศึกษาใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และเป็นการพัฒนา

นักศึกษาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ซึ่งจะทำให้นักศึกษาปรับตัวได้ดีขึ้นด้วย ในการส่งเสริมงานกิจกรรมนักศึกษานั้น คณาจารย์วิทยาลัยพยาบาลควรมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ อย่างจริงจัง เพื่อส่งเสริมและให้กำลังใจนักศึกษาและคอยกระตุ้นให้กิจกรรมต่างๆ ดำเนินไปด้วยดีและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ควรมีการประเมินผลกิจกรรมที่จัดขึ้นทุกครั้งเพื่อประโยชน์ในการจัดกิจกรรมในครั้งต่อไป

3. ในการคัดเลือกนักศึกษาเพื่อเข้าสู่วิชาชีพการพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลควรมีการวัดทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล เพื่อคัดเลือกบุคคลที่มีทัศนคติต่อพยาบาลที่ดี และจัดให้มีแผนพัฒนาทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลอย่างต่อเนื่องทั้งในและนอกหลักสูตรให้กับนักศึกษาพยาบาล โดยอาจารย์ควรปลูกฝังความรักความศรัทธาในวิชาชีพการพยาบาลในขณะที่สอนนักศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และควรเป็นแบบอย่างที่ดีของวิชาชีพการพยาบาล มีความเมตตา กรุณา เต็มใจช่วยเหลือผู้ป่วย และเสียสละ สร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่วิชาชีพ และควรจัดโครงการคัดเลือกนักศึกษาที่ปฏิบัติงานด้านการพยาบาลดีเด่น โครงการบริการวิชาการด้านสุขภาพแก่สังคม โครงการส่งเสริมภาพลักษณ์วิชาชีพการพยาบาล เป็นต้น เพื่อสร้างแบบอย่างที่ดีให้แก่นักศึกษา

4. ในกลุ่มที่มีปัญหาการปรับตัว คณาจารย์ควรให้ความสนใจติดตามให้ความช่วยเหลือ โดยอาจจะจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การให้คำปรึกษา (Counseling) เป็นรายบุคคล กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อนช่วยเพื่อน นอกจากจะตรวจสุขภาพกายแล้ว ควรจะตรวจสุขภาพจิตใจที่สามารถปรับตัวเข้าสู่วิชาชีพพยาบาลได้ดี และสำเร็จออกไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในกลุ่มที่มีแนวโน้มที่จะมีปัญหากับปรับตัวด้านนั้น อาจารย์วิทยาลัยพยาบาลควรให้ความสนใจเอาใจใส่ ดูแลให้มากขึ้น หากมีปัญหาควหาวิธีการแก้ไขโดยเร็ว เพื่อนักศึกษาสามารถแสดงออกทางอารมณ์ที่เหมาะสม อยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการจัดกิจกรรมรูปแบบใดที่ส่งเสริมและพัฒนานิสัยการเรียน ทัศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาล เพื่อช่วยพัฒนาการปรับตัวของนักศึกษา

2. ตัวแปรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษา เช่น ความถนัดทางการเรียน การอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนทางสังคม เป็นต้น

3. ควรศึกษาการวิจัยเชิงทดลองที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการปรับตัวของนักศึกษา เช่น กิจกรรมกลุ่ม เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2524). *สุขภาพจิตในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- . (2528). *จิตวิทยาการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดศรีเดชา.
- กระทรวงการคลัง. (2534, 20 กุมภาพันธ์). "เรื่องการเพิ่มอัตราค่าอาหารนักศึกษาพยาบาลและนักศึกษาผู้ช่วยพยาบาล," หนังสือ กค. ที่ 0514 / 7323. กระทรวงการคลัง.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ และคนอื่นๆ. (2536). "รายงานการวิจัยเรื่องการออกจากวิทยาลัยพยาบาลกลางคันของนักศึกษาพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข," ใน *เอกสารวิชาการ*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- โกวิท วรพิพัฒน์. (2536). "การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน," ใน *เอกสารวิชาการ*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชนิษฐา อารยภิญโญ. (2542). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จำเนียร ช่างโชติ. (2526). *จิตวิทยาการเรียนรู้และรับรู้*. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- จิตรรา วสุวานิส. (2538). *สุขภาพจิตและการปรับอารมณ์*. กรุงเทพฯ : ป. สัมพันธ์พานิชย์.
- จิราภรณ์ ไชยรัตน์. (2539). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เขตคลองเตย สังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จิราภรณ์ มั่นสุข. (2538). *ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการเปลี่ยนสาขาวิชาของนักศึกษาพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข*. วิทยานิพนธ์ พย.ม. เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- จุมจินต์ สลัดทุกข์. (2543). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับของนิสิตระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ณวิวรรณ สัตยธรรม. (2533). *พยาบาลกับการพัฒนาสุขภาพจิต : การพยาบาลกับสุขภาพ*. กรุงเทพฯ : คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชาติชาย หมั่นสมัค. (2542). *การปรับตัวของนักศึกษาโครงการสมทบพิเศษ คณะวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เชิดศักดิ์ โฆवासินธุ์. (2520). *การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ*. สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ณัฐพล แนวจำปา. (2540). *การปรับตัวของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ดวงเดือน พันธุมาวิน และคนอื่น ๆ. (2528). "ปัจจัยทางจิตวิทยานิเวศที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของมารดาไทย," ใน *รายงานการวิจัย*. ฉบับที่ 32. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ดุษฎี สรรประดิษฐ์. (2535). *สภาพแวดล้อมสถาบันการศึกษาพยาบาลในทัศนะของนักศึกษา และอาจารย์พยาบาล*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ทองเรียน อมรัชกุล. (2525). *การบริหารกิจการนิสิต : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์.
- ทัศน บุญทอง. (2533). *การพยาบาลกับการพัฒนาบุคลิกภาพ เอกสารประกอบการสอนชุดวิชา* ประสบการณ์วิชาชีพการพยาบาล หน่วยที่ 1 – 8. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นงเยาว์ สมพิทยานุรักษ์. (2537). *ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม ที่มีต่อการปรับตัวในหอพักของนักศึกษา ชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ กรุงเทพมหานคร*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นราธร ศรปรัสิทธิ์. (2529). *ปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยาที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดของเด็กวัยรุ่น*. วิทยานิพนธ์ สด.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- นวลจันทร์ รมณารักษ์. (2530). *พฤติกรรมการให้คำปรึกษาของอาจารย์ที่ปรึกษานักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- นันทนา น้ำฝน และคนอื่น ๆ. (2524). "การเปรียบเทียบทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข," ใน *รายงานประกอบ การศึกษาวิชาพื้นฐานการวิจัยการพฤติกรรมศาสตร์*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาวิจัย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นารีรัตน์ พูลเกษม. (2541). *ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อวิชาชีพพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยมิชชัน กรุงเทพฯ*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิภา นิธยาน. (2530). *การปรับตัวและบุคลิกภาพจิตวิทยาเพื่อการศึกษา*. กรุงเทพฯ : การศึกษาการพิมพ์.
- (2541). *การปรับตัวและบุคลิกภาพ*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- นิภา พุทธสุวรรณ. (2530). *สภาพแวดล้อมหอพักมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร ในทัศนะของผู้บริหาร และนิสิตนักศึกษาหอพัก*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- บุญศรี จิงธนาเจริญเลิศ. (2530). *ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- บุบผา การ์เวท. (2527). *สภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อนในทัศนะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- เบญจามา สุทธะพินทุ. (2536). สาเหตุของการสูญเปล่าทางการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ : กรณีศึกษาของวิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. วิทยานิพนธ์ คอ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. ถ่ายเอกสาร.
- ปฏิพร บุญกล้า และคนอื่น ๆ. (2526). การสร้างแบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล. เชียงใหม่ : ภาควิชา บริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประกอบ กุปรัตน์. (2525). นิสิตนักศึกษาและกระบวนการกลุ่มในสถาบันอุดมศึกษาในนิสิตนักศึกษา : หลักการ แนวปฏิบัติและปัญหา. กรุงเทพฯ : พีระพัฒนา.
- ประพัฒน์ จำปาไทย. (2524). ความพึงพอใจของนิสิตต่อกระบวนการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ปาริชาติ ตามไท. (2523). ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการสอนของอาจารย์พยาบาลในสถานศึกษา พยาบาลในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2530). สุขภาพจิตเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : บัณฑิตการพิมพ์.
- . (2538). เอกสารประกอบการสอนวิชาทดสอบทางจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- พรขูลี อาชาวบำรุง. (2525). นิสิตนักศึกษา : หลักการ แนวปฏิบัติ และปัญหา. กรุงเทพฯ : พีระพัฒนา.
- พรพรรณ ขวัญชื่น. (2544). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ในการให้สุขศึกษาของนักศึกษา พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสระบุรี. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พะยอม อาชาวบำรุง. (2526). นิสิตนักศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต.
- พัฒน์วดี เสรีนทวัฒน์ และ จริยาวัตร คมพยัคฆ์. (2531). "ทัศนคติของนักศึกษาพยาบาลต่อวิชาชีพ การพยาบาล," ใน รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พิตร ทองชั้น. (2524). หลักการวัดผล. กรุงเทพฯ : พีระพัฒนา.
- พิมพ์ สมพงษ์. (2533). การศึกษาปัญหาของนักศึกษาพยาบาลรามาริบัติ. กรุงเทพฯ : ภาควิชา พยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาริบัติ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เพ็ญใจ ลัตยัคฆ์. (2536, กุมภาพันธ์). "นันททัศนะ : ทิศทางการศึกษาพยาบาลไทย," วารสาร การศึกษาพยาบาล. (4) : 7 – 10.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2514, พฤษภาคม). "ความสัมพันธ์ในหมู่นิสิตนักศึกษา," สภาการศึกษาแห่งชาติ. 5(10) : 47 – 55.
- . (2524). การพัฒนาการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาวิณี สุทธิเชษฐภณท์. (2545). การปรับตัวต่อการปฏิบัติงานพยาบาลเข้าสู่มาตรฐานระบบคุณภาพใน โรงพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- มาลี แนนหนา. (2534). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติการดูแลตนเองของประชาชนของนักศึกษาพยาบาล
หลักสูตรพยาบาลศาสตร์และอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลชลบุรี. วิทยานิพนธ์ วท.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- เยาวนาฏ ผลิตนทร์เกียรติ. (2534). สุขภาพจิต 14 เด็กไทยวันพຸ່ງนี้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
ราศี ธรรมนิยม. (ม.ป.ป.). จิตวิทยาพัฒนาการฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- ละเอียด แจ่มจันทร์. (2540). อนาคตของหลักสูตรพยาบาลศาสตร์สำหรับพยาบาลวิชาชีพของวิทยาลัย
พยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ กศด. (อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ลักขณา สิริวัฒน์. (2530). จิตวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ลัดดา สุขปรีดี. (2533). เทคโนโลยีการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- วันดี ระเจริญ. (2531). บุคลิกภาพและการปรับตัว. เพชรบุรี : ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว
คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยรำไพพรรณี.
- วัลลภา ดันติสุนทร. (2532). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่คัดสรรกับความเครียดและระหว่างความเครียด
กับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลอุดรดิตถ์. วิทยานิพนธ์
วท.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และคนอื่น ๆ. (2523). รายงานการวิจัยเรื่องนิสิตนักศึกษาในสถาบัน
อุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วารินทร์ สายโอบเอื้อ และ สุณีย์ ชีดากร. (2522). จิตวิทยาการศึกษา. นนทบุรี : โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์
หญิงปากเกร็ด กรมประชาสงเคราะห์.
- วารุณี แจ่มกระจ่าง. (2540). การปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลของวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์
สำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิจิตร วรตบางกูร. (2524). การวางแผนผังและพัฒนาสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : ขนิษฐาการพิมพ์ และ
โฆษณา.
- วิจิตรา วสุวานิช. (2524). "ครอบครัวกับการพัฒนาพฤติกรรมเด็กในการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก," ใน เอกสาร
การสอนชุดวิชาหน่วยที่ 6 – 10 หน้า 27 – 34. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2528). "เรื่องการสร้างหน่วยการเรียนรู้ตัวอย่างเรื่องการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน,"
ใน เอกสารตัวอย่าง. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538, กุมภาพันธ์-มีนาคม). "คำเฉลี่ยกับการแปรความหมาย : เรื่องง่าย ๆ ที่บางครั้งก็
พลาดได้," ข่าวสารการวิจัยการศึกษา. 18(3) : 8 – 11.
- วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี กระทรวงสาธารณสุข. (2545). คู่มือนักศึกษาปีการศึกษา.
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี.
- วิเนตรา แนนหนา. (2539). ทศนคติต่อวิชาชีพการพยาบาลของนักศึกษาในสถาบันการศึกษพยาบาล
เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศม. (อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- วิลัย ตั้งทิตส์สวัสดิ์. (2536). สภาพแวดล้อมวิทยาลัยพยาบาลตำรวจในทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาพยาบาล. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริรัตน์ จันทรแสงรัตน์. (2538). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กิจกรรมนักศึกษาและสภาพแวดล้อมกับคุณภาพชีวิตนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ พย.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สงัด อุทรานันท์. (2525). การจัดการเรียนการสอนอย่างมีระบบ. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมชาย ธีรธนกุล. (2526). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์เนต.
- สมชาย วรดิเรก. (2537). ปัญหาด้านการปรับตัวของนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมบัติ พันธุ์คง และคนอื่นๆ. (2533). “เรื่องการศึกษาพัฒนาการด้านเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อวิชาชีพการพยาบาลกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่เข้าศึกษา ปีการศึกษา 2532 และสำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2535,” ใน รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยพยาบาล สภาวิชาชีพไทย.
- สมบัติ วัจนะสิริกากุล. (2524). สภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ตามทัศนะของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สมพิศ สมจิตต์. (2536). การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาส่วนบุคคลของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุขภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ พย.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สมศรี บุญอรุณรักษา. (2539). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษาตอนต้นในโรงเรียนเครือข่ายทอเล็ก. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สภาการพยาบาล. (2529). การรับรองสถาบันการศึกษาวิชาการพยาบาลและการผดุงครรภ์. กรุงเทพฯ : สภาการพยาบาล. ถ่ายเอกสาร.
- สายพิน สุตคณิง. (2536). ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สำเนาวิ ขจรศิลป์. (2537). มิติใหม่ของกิจกรรมนักศึกษา 1: พื้นฐานและบริการนักศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- สำรวย ประไพศรี. (2544). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวด้านการเรียนในระบบไตรภาคของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สิริชัย ประทีปฉาย. (2533). การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว. จันทบุรี : วิทยาลัยรำไพพรรณี.

- สุจิตต์ ยมศรีเคน. (2536). ปัญหาของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัย
พยาบาล กระทรวงสาธารณสุข ปีการศึกษา 2535. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก :
มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- สุชา จันทรเฒ. (2529). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุชาติ โสมประยูร. (2527, กันยายน). "การปรับตัวเพื่อสุขภาพ," สุขศึกษา – พลศึกษา สันตนาการ.
10(2) : 44 – 45.
- สุนทรี เวปะละ. (2539). การศึกษาต้นเหตุของความเครียด การตอบสนองต่อความเครียดและการเผชิญ
ความเครียด ตามประสบการณ์การฝึกปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์
พย.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุมาลี สุวรรณภักดี. (2541). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลใน
เขตภาคใต้ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรางค์ จันทรเฒ. (2527). สุขจิตวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- เสริมวิทย์ ศุภเมธี. (2531). การบริการกิจการนักเรียน. ม.ป.พ.
- โสภา ชูพิกุลชัย. (2528). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- อรพินท์ ชูชม และ อัจฉรา สุขารมณ. (2532). องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการปรับตัวของนักเรียนวัยรุ่น.
กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อารมณ วุฒิพฤษ. (2523). การศึกษาเรื่องปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัย
มหิดล. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อารมณ วุฒิพฤษ และ จิราพร ธีระพัฒนะ. (2527). "เรื่องปัญหาและความต้องการประสบการณ์การเรียนรู้
การสอนตามความคิดเห็นของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล," ใน รายงาน
การวิจัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อำไพวรรณ พุ่มศรีสวัสดิ์. (2529). ปัญหาและความต้องการบริการด้านกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัย
มหิดล ระดับปริญญาตรี ณ ศาลายา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- อุษา เชาวลิต. (2540). ปัจจัยบางประการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Aldrich, Ella V. (1967). *Using Books and Libraries*. 5th ed. Englewood Cliffs, New Jersey :
Prentice – Hall.
- Arkoff, A. (1968). *Adjustment and Mental Health*. New York : McGraw – Hill.
- Baker, R.W. and Siryk, B. (1984). "Measuring Adjustment of College," *Journal of Counseling
Psychology*. 31(2) : 179 – 189.
- (1989). *Student Adaptation to College Questionnaire Manual*. Los Angeles : Western
Psychological Services.
- Bevis, E.O. (1973). *Curriculum Building in Nursing*. St. Louis : C.V. Mosby.

- Cassmeyer, L. V, Mitchell, H.P. and Betrus, A. P. (1995). *Medical – Surgical Nursing*. St. Louis : Mosby – Book.
- Coleman, James, C. (1981). *Abnormal Phychology and Modern Life*. New York : Bombay.
- Collin, Paul Leon. (1967, April). "Self – Perceived Problem of International Students Attending Harvard University," *Dissertation Abstracts International*. (33) : 4859.
- Cronbach, Lee J. (1984). *Essential of Phychological Testing*. Newyork : Harper and Row.
- Eysenck, H. J., Arnold, W. and Meili, R. (1972). *Encyclopedia of Psychology*. London : Search Press.
- Felker, K. and Grow, R. (1973). "An Experience for College Freshmen," *Personnel and Guidance Journal*. (51) : 558 – 561.
- Frederick Robert, W. (1959). *The Third Curriculum*. New York : Appleton Century Crafts.
- Garison Karl, C. (1965). *Psychology of Adolescence*. 6th ed. Englewood Cliffs : Prentice – Hall.
- Gill, L. J. (1962, March). "Some Nonintellectual Correlates of Academic Achievement Among Mexican Secondary School Students," *Journal of Educational Psychology*. (53) : 144 – 149.
- Gillmer, B. Von Haller and Others. (1971). *Industrial and Organizational Psychology*. New York : Mc Graw - Hill Book.
- Grasha Anthony, F. and Daniel, S. Kirschenbum. (1980). *Psychology of Adjustment and Competence*. New York : Winthrop Publishers.
- Grassi – Russo, Norma and Perter B. Morris. (1981, June). "Hopes and Fears : The Attitude of Freshing Nursing Students," *Journal of Nursing Education*. (20) : 9 – 16.
- Guerin, Dorris Haris. (1981, April). "Do you Underestimate Your Student ?," *Jouranal of Nursing Education*. 20(4) : 17 – 21.
- Herbert, Stroup. (1969). *Toward the Philosophy of Student Activities*. Minneapolis : University of Minesota Press.
- Holtzman, H. Wayne. (1965). *Survey of Study Habits and Attitudes*. New York : the Psychological Corporation.
- Hurtado, Sylvia, Deborah Faye Carter, and Albert Spuler. (1996). "Latino Student Transition to College : Assessing Difficulties and Factors in Successful College Adjustment," *Research in Higher Education*. 37(2) : 135 – 157.
- Lazarus S. Richard. (1969). *Pattern of Adjustment and Human Effectiveness*. New York : McGraw - Hill Book.
- (1991). *Emotional and Adaptation*. New York : Springer.
- Locklin, Palph Howard. (1976, July). "Institutional Tensions : A Multiple Case Study of Four Composes Using the Transactional Analysis of Personality and Environment," *Dissertation Abstracts*. (37) : 149 – A.

- Loevinger, J. and Ossorio, A. (1959, October). "Evaluation of Theory by Self - report : A. Paradox," *Journal Abnormal Social Psychology*. (45) : 133 - 146.
- Luckman, John and Sorenson, Karen C. (1987). "A Psychological Appochment," *Medical Surgical Nursing*. 2 nd ed. Philadelphia : W.B.Saunder.
- Kaplan, Louis. (1959). *Mental Health and Human Relation Education*. New York : Harper and Brother.
- Maddox, R. (1963). *How to Study*. Greenwich, Conn : Fawcett Publication.
- Marshall, Iven A. (1974, December). "Creating an Environment for Learning," *Nursing Outlook*. 22(12) : 773 - 776.
- Maslow, A. H. (1954). *Motivation and Personality in the Classroom*. New York : Harper & Brothers.
- Mims, Fern H. (1970, July). "Student Evaluate Faculty," *Nursing Outlook*. (18) : 53 – 55.
- Montgomery, B. (1992). *Coping with Stress*. Guala Lumpore : Longman Cheshire.
- Narrow, B.W. and Buschle, K. B. (1987). *Fundamental of Nursing Practice*. New York : John Wiley.
- Newman, L. Judith, Roberts R. Laura and R. Syre Christine. (1993). "Concepts of Family Among Child and Adolescents : Effect of Cognitive Level, Gender and Family Structure," *Journal of Development Psycholog*. 29(6) : 951 – 962.
- Onoda, Larry. (1975, June). "Personality Characteristics of High Achieving and Under Achieving Japanese American Sanseis," *Dissertation Abstracts International*. (35) : 7726 – A.
- Pansky, Jonathan Hugh. (1990, December). "Gender Role and Adjustment in Children of Divorce," *Dissertation Abstracts International*. 51(6) : 3146 – B.
- Perlman, Richard. (1973). *The Economic of Education*. New York : McGraw – Hill.
- Roger, Dorothy. (1962). *The Psychology of Adolescence*. New York : Appleton – Century – Crafts.
- Rogers, C. R. (1974). "The Organization of Personality," *American Psychologists*. (2) : 258.
- Rokeach, Milton. (1970). *Belief Attitude and Values*. San Francisco : Jossey – Bass.
- Romine, Stephen. (1974, December). "Student and Faculty Perceptions of an Effective University Instructional Climates," *The Journal of Educational Research*. (68) : 139 – 143.
- Sanford, Nevitt. (1972). "Implications of Personality Studies for Curriculum and Personnel Planning," *Personality Factors on the College Campus*. p. 17 – 39. Texas : The University of Texas.
- Schnell, Marry Mullany. (1991, June). "The Effects of Divorce on the Adjustment of Mildly Mentally Handicapped Children," *Dissertation Abstracts International*. 51(12B) : 6118.
- Sue – Stanley, Zane – Nolan – W.S. (1985, October). "Academic Achievement and Social Motive Adjustment among Chinese University Students," *Journal of Counseling*.
- Thurstone, LL. (1967). "Attitude Can be Measured," *Reading in Attitude Theory and Measurement*. Edited by Martine Fishbone. New York : John Wiley and Sons.

- Tindall, Judith A. and Dean H. Gray. (1985). *Peer Counseling an In – depth Look at Training Peer Helpers*. 2th ed. Muncie : Accelerated Development.
- Tindall R. H. (1959). *Relationship among Measures of Adjustment Reading in the Psychology of Adjustment*. New York : McGraw – Hill.
- Triandis, Harry C. (1971). *Attitude and Attitude Change*. New York : John Wiley and Sons.
- Williams, Katherine and Arlene, Krapp. (1991, September). "The College Adjustment Process of fifteen Conditionally Admitted Adult Student at Indiana University East," *Dissertation Abstracts International*. 52(03) : 784 – A.
- Worchel Stephen and George R. Goethalo. (1985). *Adjustment Pathways toPersonal Growth*. Englewood Cliffs : Perntice – Hall.
- Wrenn, C. Gilbert. (1968). *Study Habits Inventory*. Stanford : Stanford University Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน นักศึกษาพยาบาลทุกท่าน

เนื่องด้วยดิฉัน นางสาวกนกนัฐ เกษมพงษ์ทองดี นิสิตปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขา
จิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสงค์จะทำการวิจัยเรื่อง "ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัว
ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี " เพื่อได้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัว
ของนักศึกษาพยาบาล และนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ในการช่วยเหลือให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในการ
ปรับตัวด้านต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงและ
ความรู้สึกให้มากที่สุด คำตอบทั้งหมดจะไม่เกิดผลเสียหายต่อท่าน และจะเก็บไว้เป็นความลับและไม่ถูกเปิดเผย
ต่อ ผู้อื่นซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

คำตอบของท่านมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ขอขอบคุณ
นักศึกษาพยาบาลทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

นางสาวกนกนัฐ เกษมพงษ์ทองดี
นิสิตปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาจิตวิทยาการศึกษา

แบบสอบถาม ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ถามเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษา มีทั้งหมด 6 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยการเรียน
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามด้านสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย
- ตอนที่ 5 แบบสอบถามด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา
- ตอนที่ 6 แบบสอบถามการปรับตัวของนักศึกษา

ตอนที่ 1 แบบสอบถามด้านข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามด้านข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา เมื่ออ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักศึกษา

1. ชั้นปีที่กำลังศึกษาอยู่

- ☐ ชั้นปีที่ 1
- ☐ ชั้นปีที่ 2
- ☐ ชั้นปีที่ 3
- ☐ ชั้นปีที่ 4

2. คะแนนเฉลี่ยสะสมชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของท่านคือ(ตอบเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 1)

3. คะแนนเฉลี่ยสะสมถึงภาคการศึกษาปัจจุบัน(ตอบเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 2, 3 และ 4)

4. สถานภาพสมรสของบิดา-มารดา

- ☐ คู่ (อยู่ด้วยกัน)
- ☐ หม้าย (หย่าร้าง ,แยกกันอยู่และถึงแก่กรรม)

5. รายได้บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง เฉลี่ยเดือนละ บาท

6. นักศึกษาได้รับเงินค่าใช้จ่ายในระหว่างการศึกษาจากครอบครัวเฉลี่ยเดือนละ บาท

ตอนที่ 2 แบบสอบถามนิสัยในการเรียน

คำชี้แจง ให้นักศึกษาอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับ การกระทำเป็นประจำของนักศึกษามากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 อันดับ ได้แก่

เป็นประจำ	หมายถึง	ท่านกระทำทุกครั้ง
บ่อยครั้ง	หมายถึง	ท่านกระทำเกือบทุกครั้ง
บางครั้ง	หมายถึง	ท่านกระทำเป็นบางครั้ง
น้อยครั้ง	หมายถึง	ท่านกระทำนาน ๆ ครั้งหรือน้อยครั้งมาก
น้อยครั้งที่สุด	หมายถึง	ท่านกระทำน้อยครั้งที่สุดจนไม่เคยเลย

ข้อที่	ข้อความ	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	น้อยครั้ง	น้อยครั้งที่สุด
1.	นักศึกษาวางแผนอ่านหนังสือสอดคล้องกับตารางสอน					
2.	นักศึกษากำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ในแต่ละวันและสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตามเป้าหมายนั้น					
3.	นักศึกษากำหนดแผนการเรียนรู้ของตนเองในแต่ละวัน					
4.	นักศึกษาอ่านหนังสือล่วงหน้าก่อนเข้าเรียนในวิชานั้นๆ					
5.	นักศึกษาจะทบทวนเนื้อหาเดิมขณะที่รออาจารย์สอน					
6.	นักศึกษาใช้เวลาทำกิจกรรมกับเพื่อนมาก ทำให้ไม่มีเวลาอ่านหนังสือก่อนสอบเพียงพอ					
7.	นักศึกษาเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำปรึกษาทางวิชาการ					
8.	นักศึกษาไม่มีเวลาเตรียมตัวสอบปลายภาคเนื่องจากทำงานที่ได้รับมอบหมายไม่เสร็จ					
9.	นักศึกษากำหนดเวลาในแต่ละวันสำหรับการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม					
10.	นักศึกษาไม่มีเวลาในการทบทวนบทเรียน					
11.	นักศึกษาใช้เวลาอยู่กับเพื่อน ๆ เพื่อทำกิจกรรมอย่างอื่นที่ไม่ใช่การเรียน วันละมากกว่า 4 ชั่วโมง					
12.	นักศึกษาเข้าชั้นเรียนทุกวิชาตรงเวลา					
13.	นักศึกษาคุยกับเพื่อน ๆ ขณะกำลังเรียนหนังสือ					
14.	นักศึกษาคิดถึงเรื่องอื่น ขณะที่ฟังอาจารย์สอน					
15.	นักศึกษาตั้งใจจดบันทึกเนื้อหาจึงไม่ได้ตั้งใจฟังคำบรรยายในขณะที่อาจารย์สอน					
16.	นักศึกษาทำการบ้านด้วยตนเอง					
17.	นักศึกษาทำการบ้านไม่ทันเลยต้องออกจากเพื่อน					
18.	นักศึกษาจัดตารางสำหรับทบทวนบทเรียนกับเพื่อน					
19.	นักศึกษาอ่านทบทวนส่วนที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เรียนมาให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น					
20.	นักศึกษาจะทบทวนบทเรียนเฉพาะเพื่อเตรียมตัวสอบ					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล

คำชี้แจง ให้นักศึกษาอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือข้อใดข้อหนึ่ง
ที่ตรงกับความคิด ความรู้สึกของนักศึกษามากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 อันดับ ได้แก่

เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ข้อความที่ตรงกับความคิด ความรู้สึกของนักศึกษา มากที่สุด
เห็นด้วย หมายถึง ข้อความที่ตรงกับความคิด ความรู้สึกของนักศึกษา มาก
ไม่แน่ใจ หมายถึง ข้อความที่อาจตรงกับความคิด ความรู้สึกของนักศึกษา บ้าง
ไม่เห็นด้วย หมายถึง ข้อความที่ไม่ค่อยจะตรงกับความคิด ความรู้สึกของนักศึกษา
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ข้อความที่ไม่ตรงกับความคิด ความรู้สึกของนักศึกษา

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1.	วิชาชีพพยาบาล เป็นวิชาชีพที่ต้องมีความเมตตา กรุณา สุภาพและอ่อนโยน					
2.	วิชาชีพพยาบาล เป็นอาชีพที่ต้องเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อสังคม					
3.	วิชาชีพพยาบาลเป็นอาชีพที่มีสวัสดิการดี					
4.	วิชาชีพพยาบาลเป็นอาชีพที่มั่นคง					
5.	วิชาชีพพยาบาลเป็นอาชีพที่มีรายได้ดี					
6.	วิชาชีพพยาบาลเป็นอาชีพที่ต้องทำงานจำเจ น่าเบื่อ					
7.	วิชาชีพพยาบาลไม่เหมาะสมกับการมีชีวิตครอบครัว					
8.	วิชาชีพพยาบาลมีความก้าวหน้าทัดเทียมกับวิชาชีพอื่น					
9.	วิชาชีพพยาบาลมีความก้าวหน้าในการเลื่อนขั้นเงินเดือนเหมือนกับวิชาชีพอื่นๆ					
10.	วิชาชีพพยาบาลได้รับการยอมรับหรือการยกย่องจากสังคม					
11.	วิชาชีพพยาบาลจะทำให้ชีวิตไม่สดชื่นแจ่มใส เพราะต้องปฏิบัติคลุกคลีกับสิ่งที่น่ารังเกียจ					
12.	วิชาชีพพยาบาลเน้นการปฏิบัติงานการพยาบาลที่ใช้แรงงานมากกว่าความรู้					
13.	วิชาชีพพยาบาลช่วยทำให้ท่านเข้าใจชีวิตมนุษย์ได้ดียิ่งขึ้น					
14.	วิชาชีพพยาบาลไม่มีอิสระในการปฏิบัติงาน เพราะต้องรอฟังคำสั่งแพทย์ก่อน					
15.	เมื่อสำเร็จการศึกษาวิชาชีพพยาบาลแล้วท่านมีความตั้งใจจะประกอบวิชาชีพพยาบาลต่อไป					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย

คำชี้แจง ให้นักศึกษาอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับ
ความคิด ความรู้สึกของนักศึกษามากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 อันดับ ได้แก่

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด
จริง หมายถึง ข้อความตรงกับความคิดเห็นของท่านมาก
จริงบ้าง หมายถึง ข้อความตรงกับความคิดเห็นของท่านปานกลาง
จริงน้อย หมายถึง ข้อความตรงกับความคิดเห็นของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความตรงกับความคิดเห็นของท่านน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
	บรรยากาศในวิทยาลัย					
1.	สภาพอาคารต่าง ๆ ในวิทยาลัยมีความสะอาดเรียบร้อย					
2.	บริเวณโดยรอบวิทยาลัยสะอาดและสวยงาม					
3.	บริเวณวิทยาลัยมีต้นไม้ปลูกไว้อย่างร่มรื่น					
4.	วิทยาลัยมีที่พักผ่อนและสังสรรค์ในหมู่นักศึกษาอย่างเพียงพอ					
5.	สถานที่เล่นกีฬาของนักศึกษาในวิทยาลัยมีสภาพที่เหมาะสม					
6.	กฎระเบียบของวิทยาลัยมีความเหมาะสมนักศึกษายอมรับและปฏิบัติตามได้					
7.	วิทยาลัยจัดบริการเรื่องทุนการศึกษาแก่นักศึกษาที่มีปัญหาเศรษฐกิจได้ดี					
8.	บรรยากาศห้องสมุดวิทยาลัยเย็นสบายน่าเข้าไปศึกษาค้นคว้า					
9.	วิทยาลัยจัดบริการน้ำดื่มและน้ำช้อย่างเพียงพอ					
10.	ห้องน้ำในอาคารต่างๆ ของวิทยาลัยถูกสุขลักษณะ					
	บรรยากาศในชั้นเรียน					
11.	อาจารย์อธิบายวัตถุประสงค์การเรียนการสอนให้นักศึกษาเข้าใจก่อนสอน					
12.	การเรียนการสอนมีความเหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน					
13.	อาจารย์ให้ความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับเรื่องที่สอนอยู่เสมอ					
14.	นักศึกษามีความพึงพอใจในกิจกรรมการเรียนการสอน					
15.	นักศึกษามีเวลาทำงานอย่างเพียงพอ					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
16.	นักศึกษาเกิดกำลังใจในการเรียนรู้จากการกระตุ้นของอาจารย์					
17.	นักศึกษาจดบันทึกคำบรรยายของอาจารย์ไม่ได้					
18.	นักศึกษาไม่ได้ซักถามในสิ่งที่อยากรู้					
19.	นักศึกษาและเพื่อนนักศึกษาส่วนใหญ่จะเข้าเรียนก่อนเวลาเรียนเสมอ					
สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับอาจารย์						
20.	อาจารย์เป็นกันเองกับนักศึกษา					
21.	นักศึกษาได้รับความช่วยเหลือทางวิชาการจากอาจารย์					
22.	นักศึกษาได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ในเรื่องทั่ว ๆ ไป					
23.	อาจารย์ที่สอนรับฟังเหตุผลของนักเรียนเสมอ					
24.	อาจารย์แสดงความเป็นห่วงเมื่อนักเรียนคนใดคนหนึ่งหายไป					
25.	อาจารย์แสดงความยินดีในการให้คำปรึกษา เมื่อนักศึกษามีปัญหาต้องการคำปรึกษา					
26.	ขณะที่นักศึกษาปฏิบัติงาน อาจารย์จะดูแลและให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด					
27.	นักศึกษาสามารถเข้าพบอาจารย์ได้ตลอดเวลา					
28.	นักศึกษายากปรึกษาอาจารย์เมื่อมีปัญหาการเรียนหรือเรื่องส่วนตัว					
29.	นักศึกษาทำความเคารพอาจารย์ทุกครั้งที่พบ					
สัมพันธภาพระหว่างนักศึกษากับเพื่อน						
30.	นักศึกษารวมกลุ่มกับเพื่อนทำงานตามที่อาจารย์มอบหมาย					
31.	นักศึกษาคอยให้กำลังใจเพื่อนอยู่เสมอ					
32.	นักศึกษาสามารถปรับทุกข์กับเพื่อนเมื่อมีเรื่องไม่สบายใจ					
33.	นักศึกษาช่วยกันทบทวนบทเรียนกับเพื่อน					
34.	นักศึกษามีเพื่อนสนิทที่เรียนอยู่ในกลุ่มเดียวกันอย่างน้อย 5-6 คน					
35.	นักศึกษาแข่งขันกับเพื่อนในเรื่องการเรียน					
36.	เพื่อน ๆ มักเห็นด้วยกับความคิดของนักศึกษา					
37.	นักศึกษาดูแลเพื่อนที่เจ็บป่วยอย่างใกล้ชิด					
38.	เพื่อน ๆ ให้กำลังใจแก่นักศึกษาเสมอในการสอบแต่ละครั้ง					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อย ที่ สุด
39.	เพื่อน ๆ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติงานกับนักศึกษาเสมอ					
40.	เพื่อน ๆ ให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการปฏิบัติงานกับนักศึกษาเสมอ					
41.	นักศึกษาใช้เวลาว่างสังสรรค์กับเพื่อน					
42.	บรรยากาศในห้องพัก หอพักมีระบบของการรักษาความปลอดภัยที่ดี					
43.	นักศึกษาพอใจที่หอพักของวิทยาลัย มีความสะดวก สบาย และปลอดภัย					
44.	นักศึกษารู้สึกสบายใจที่ระเบียบปฏิบัติสำหรับ นัก ศึกษาหอพักมีความเหมาะสม					
45.	นักศึกษารู้สึกสบายใจเมื่ออ่านหนังสือในห้องนอน					
46.	นักศึกษารู้สึกหงุดหงิดที่หอพักศึกษาเสียงดังทำให้นัก ศึกษาไม่มีสมาธิในการอ่านหนังสือหรือทำการบ้าน					
47.	นักศึกษารู้สึกสบายใจที่หอพักนักศึกษามีสถานที่ให้นัก ศึกษาได้เตรียมทำการบ้านอ่านหนังสือหรือสนทนาแลกเปลี่ยน ความรู้กันอย่างเพียงพอ					
48.	การเปิด - ปิดน้ำใช้ในหอพักมีความเหมาะสม					
49.	หอพักมีความสงบในการพักผ่อน					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามการเข้าร่วมกิจกรรม

คำชี้แจง ให้นักศึกษาอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับ
ความคิด ความรู้สึกของนักศึกษามากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 อันดับ ได้แก่

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
จริง หมายถึง ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
จริงบ้าง หมายถึง ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านปานกลาง
จริงน้อย หมายถึง ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อย
จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1.	นักศึกษา เข้าร่วมกิจกรรมของวิทยาลัย เช่น กิจกรรมการรับนักศึกษาใหม่ กิจกรรมพิธีประทานปริญญาบัตร					
2.	นักศึกษา ทราบวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมสำหรับนักศึกษาในวิทยาลัย					
3.	นักศึกษา ให้ความร่วมมือ ในการจัดกิจกรรม นักศึกษา					
4.	นักศึกษา ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม เนื่องจากมีภาระทางการเรียนมาก					
5.	นักศึกษา มีความรู้สึกสบายใจที่เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา					
6.	นักศึกษา มีส่วนร่วมในการบริหารกิจกรรม นักศึกษา					
7.	นักศึกษา เข้าร่วมกิจกรรมในฐานะเป็นสมาชิกของชมรม					
8.	นักศึกษา สนุกสนาน และรู้สึกผ่อนคลายเมื่อได้เข้าร่วมในกิจกรรมของวิทยาลัย					
9.	นักศึกษามีสิทธิ์เลือกเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสนใจของตนเอง					
10.	นักศึกษา มีความประทับใจ และซาบซึ้งจากการเข้าร่วมกิจกรรมการไหว้ครู					
11.	นักศึกษา รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่นและได้เสียสละประโยชน์ส่วนตนจากการได้เข้าร่วมกิจกรรม ด้านบำเพ็ญประโยชน์					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่ สุด
12.	นักศึกษา ได้รับความรู้และประสบการณ์ด้านการ วิชาการเพิ่มเติมจากกิจกรรมด้านวิชาการใน วิทยาลัย					
13.	นักศึกษา ได้มีโอกาสแสดงความสามารถในการตัดสินใจ และการทำงานจากการได้เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา					
14.	นักศึกษา เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างอาจารย์และ เพื่อนนักศึกษาจากการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา					
15.	นักศึกษา มีอิสระในการให้ข้อเสนอแนะหรือติชมการ ดำเนินงานด้านกิจกรรมนักศึกษาแก่วิทยาลัย					

ตอนที่ 6 แบบสอบถามการปรับตัว

คำชี้แจง ให้นักศึกษาอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับ

ความคิด ความรู้สึกของนักศึกษามากที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 อันดับ ได้แก่

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมากที่สุด
 จริง หมายถึง ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านมาก
 จริงบ้าง หมายถึง ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านปานกลาง
 จริงน้อย หมายถึง ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความตรงกับข้อเท็จจริงของท่านน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่ สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
1.	ด้านการเรียน นักศึกษามักจะปวดศีรษะบ่อยครั้งหลังจากการเรียน					
2.	หลังจากการเรียนนักศึกษามักมีหน้าตาเคร่งเครียด ไม่สดชื่นอยู่เสมอ					
3.	นักศึกษามักนอนไม่ค่อยหลับในช่วงก่อนสอบ					
4.	นักศึกษาทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ					
5.	นักศึกษารู้สึกท้อแท้ หหมดหวังที่จะเรียนจนสำเร็จ					
6.	ยิ่งเรียนยิ่งทำให้นักศึกษารู้สึกว่าคุณค่าในตนเองลดลง					
7.	แม้ว่านักศึกษาคจะเครียดในด้านการเรียนแต่นักศึกษาก็จะทำตัวสนุกสนาน					
8.	เมื่อนักศึกษาเรียนไม่เข้าใจ นักศึกษาจะซักถามข้อสงสัยจากอาจารย์ทันที					
9.	เมื่อมีงานที่ต้องรีบทำ นักศึกษามักจะเครียดเสมอ					
10.	นักศึกษารู้สึกว่าการเรียนวิชาชีพพยาบาล เป็นสิ่งที่น่าตื่นเต้นและท้าทาย					
11.	เมื่อมีปัญหาทางด้านการเรียน นักศึกษามักจะไปขอ คำปรึกษาจากอาจารย์					
12.	นักศึกษาจะทบทวนวิชาที่เรียนกับเพื่อน ๆ เพื่อให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น					
13.	ด้านสังคม นักศึกษาชอบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ร่วมกับเพื่อน ๆ					
14.	นักศึกษารู้สึกว่าเมื่อมีการขัดแย้งกับเพื่อน นักศึกษามักจะเก็บเอามาคิดและไม่สบายใจเป็นเวลานาน					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
15.	นักศึกษารู้สึกเกรงใจในการขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น					
16.	นักศึกษารู้สึกว่าเพื่อน ๆ หรือผู้อื่นไม่เข้าใจนักศึกษา					
17.	นักศึกษารู้สึกอึดอัดใจเมื่อมีกิจกรรมร่วมกับเพื่อนที่เพิ่ง รู้จักใหม่					
18.	นักศึกษาและเพื่อนๆคอยช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน					
19.	นักศึกษาชอบที่จะแยกตัวอยู่คนเดียวเงียบๆ					
20.	นักศึกษารู้สึกอึดอัดที่ต้องพักอาศัยกับเพื่อนหลายคน					
21.	นักศึกษา รู้สึกมีความสุขและพอใจกับสภาพหอพักที่ นักศึกษาอาศัยอยู่					
22.	นักศึกษากังวลเกี่ยวกับกฎระเบียบและความเป็นอยู่ในหอพัก					
23.	บรรยากาศในหอพักทำให้นักศึกษา รู้สึก เหนงา ท้อแท้ สิ้นหวัง					
24.	เมื่อนักศึกษาเข้ามาอยู่ในหอพักยิ่งทำให้นักศึกษา รู้สึก ผิดหวังที่ตัดสินใจเข้าเรียนที่วิทยาลัย					
	ด้านส่วนตัวและอารมณ์					
25.	นักศึกษา รู้สึกหงุดหงิดใจโดยไม่ทราบสาเหตุ					
26.	นักศึกษามักเปลี่ยนความตั้งใจในการทำงานบ่อย ๆ					
27.	นักศึกษา รู้สึกว่าตนเองขาดความเชื่อมั่นในการทำงาน					
28.	นักศึกษาไม่เคยย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรคต่างๆ					
29.	นักศึกษามักตัดสินใจด้วยตนเองในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง					
30.	นักศึกษาสามารถทำงานได้สำเร็จหากมีผู้อื่นคอยเตือน					
31.	นักศึกษาคาดหวังว่านักศึกษาจะเป็นที่ฟังและให้คำปรึกษาแก่เพื่อนๆ ได้					
32.	นักศึกษาจะหมดความอดทนถ้าต้องรอกอยคนอื่น					
33.	นักศึกษายอมรับข้อบกพร่องของตนเองตามความเป็นจริงโดยไม่หลอกตนเอง					
34.	นักศึกษาจะรู้สึกเสียใจเป็นเวลานานมาก เมื่อได้รับความผิดหวังจากเรื่องใดๆก็ตาม					
35.	นักศึกษา รู้สึกว่าคนอื่นมักเข้าใจนักศึกษาในทางที่ผิด					

ภาคผนวก ข
คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ตาราง 7 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามนิสัยการเรียนรู้

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	3.975
2.	7.000
3.	6.560
4.	8.074
5.	2.569
6.	7.388
7.	6.848
8.	5.000
9.	7.000
10.	8.000
11.	8.074
12.	3.081
13.	6.071
14.	8.074
15.	5.868
16.	6.150
17.	8.000
18.	6.665
19.	3.573
20.	6.071

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9448

ตาราง 8 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	8.074
2.	8.124
3.	4.525
4.	8.373
5.	6.071
6.	8.000
7.	8.074
8.	2.569
9.	7.388
10.	6.848
11.	5.745
12.	6.413
13.	6.560
14.	6.934
15.	8.074

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9290

ตาราง 9 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามด้านสภาพแวดล้อมของวิทยาลัย

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	3.081
2.	6.071
3.	8.074
4.	5.000
5.	7.000
6.	8.000
7.	8.074
8.	2.198
9.	6.071
10.	8.074
11.	5.000
12.	7.000
13.	5.000
14.	7.000
15.	8.000
16.	8.074
17.	6.959
18.	5.480
19.	8.074
20.	4.795
21.	6.159
22.	5.842
23.	8.074
24.	6.159
25.	5.481
26.	7.000
27.	5.254
28.	3.514
29.	5.621
30.	4.664
31.	8.074
32.	5.922
33.	7.388

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
34.	5.657
35.	4.988
36.	6.542
37.	5.241
38.	2.456
39.	5.423
40.	6.514
41.	5.362
42.	6.159
43.	8.000
44.	8.074
45.	3.081
46.	6.071
47.	5.074
48.	5.322
49.	6.934

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9686

ตาราง 10 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามด้านการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	4.757
2.	7.388
3.	6.848
4.	5.000
5.	7.000
6.	6.560
7.	7.449
8.	3.081
9.	6.071
10.	8.074
11.	5.868
12.	8.074
13.	2.569
14.	7.388
15.	6.848

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8965

ตาราง 11 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามการปรับตัวของนักศึกษา

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	5.000
2.	7.000
3.	8.000
4.	8.074
5.	3.081
6.	3.633
7.	21.063
8.	19.658
9.	8.074
10.	20.849
11.	11.285
12.	16.583
13.	19.853
14.	37.000
15.	35.000
16.	35.000
17.	4.660
18.	4.406
19.	10.340
20.	7.928
21.	32.590
22.	5.276
23.	18.549
24.	8.817
25.	5.385
26.	9.892
27.	8.854
28.	9.160
29.	6.106
30.	6.106
31.	8.006
32.	6.917
33.	5.084

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
34.	9.780
35.	10.722

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9770

ภาคผนวก ค.

ที่ ทม 1012/ 3059

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

17 มีนาคม 2546

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวกนกนิตญ์ เกษมพงษ์ทองดี นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จ.นนทบุรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ และ รองศาสตราจารย์เวรณี กริทอง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 สาขาการพยาบาล ตอบแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จ.นนทบุรี ในระหว่างเดือนมีนาคม - มิถุนายน 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวกนกนิตญ์ เกษมพงษ์ทองดี ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-5251138 มือถือ 01-9067202

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล

นางสาวกัณฑ์กนิษฐ เกษมพงษ์ทองดี

วันเดือนปีเกิด

1 มกราคม 2518

สถานที่เกิด

กรุงเทพมหานคร

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

99/448 ซอยรัตนานิเบศร 17 ถนนรัตนานิเบศร
ตำบลบางกระสอ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2539

พยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยมิชชัน

พ.ศ.2546

การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ